contribui la evoluția relațiilor internaționale într-o direcție care să excludă războaiele deoarece conflictele dintre state s-ar datora unor bariere lingvistice, avînd o origine „semantogenică, neurosemantică" („Thoughts on Thermonuclear Gamesmanship. The Use and Misuse of Language", în „E.T.C." vol. XIX, nr. 1, mai 1962, p. 39 și urm.). Problema luptei pentru pace — scrie Hayakawa — este exclusiv de competența sociologului, întrucît ea se reduce la găsirea „limbajului comun", la înlăturarea sau mlădierea unor noțiuni care creează neînțelegeri, la modificarea nu a realității ci a „reacțiilor semantice". Aci ar fi — după Hayakawa — terenul pe care poate și trebuie să lucreze sociologii.

Aceste teze ale „semanticii generale" confundă, în spiritul pozitivismului, planul logico-lingvistic cu cel ontologic, de unde rezultă o denaturare a adevăratelor relații existente între limbă, gîndire și realitate. Reluînd o idee cuprinsă în lucrarea lui Marx și Engels „Ideologia germană", putem spune: aci se repetă „cunoscuta fantezie a lui Sancho că numai din cauza dominației reprezentărilor și noțiunilor au suferit oamenii pînă acum..., că e de ajuns să-ți scoți *din cap* anumite reprezentări pentru a înlătura *din lume* relațiile care au generat aceste reprezentări". Ideile false nu pot fi însă înlăturate nici de cei mai subtili cunoscători ai filozofiei semantice, pentru că ele reflectă interese obiective de clasă, care își pun pecetea asupra construcțiilor teoretice, împingîndu-le — în acest caz — la ascunderea legăturii *reale* dintre sistemul *exploatării* omului de către om și cel al *exterminării* omului de către om. Nu subtila analiză semantică a sociologului izolat, ci străduința de a răspunde marilor probleme ale contemporaneității și de a se integra în rîndul forțelor sociale care militează pentru pace și progres social este calea pe care trebuie să o urmeze cei ce doresc ca intențiile umaniste, oricît de generoase ar fi, să nu se transforme în contrariul lor.

De la Kant la Hayakawa este drumul de la un gînditor care întrezărește în imaginație un răspuns pe care realitatea socială a epocii nu îl poate încă oferi, la un gînditor care construiește în imaginație o soluție utopică, atunci cînd realitatea socială oferă una eficientă.

O FALSĂ ALTERNATIVĂ

Poziția lui Hayakawa, și nu numai a lui, este susceptibilă a fi criticată și pentru că transferă principiul coexistenței pașnice pe planul ideologic.

Sociologii burghezi sînt nevoiți să recunoască marea influență mobilizatoare a ideilor marxist-leniniste, faptul că „învățătura lui Marx aparține prezentului" (R. Aron), că ea exercită o „influență enormă și fecundă" (H. Schwartz), că determină pe tot mai mulți oameni „să-și pună întrebarea: nu cumva viitorul aparține comunismului?" (H. Spirak), în timp ce capitalismul nu este în stare să propună „o formă de viață justă" (K. Jaspers), „să elaboreze o filozofie și un program care să corespundă vremurilor noastre" (H. Kissinger). În aceste împrejurări — cînd capitalismul pierde o bătălie hotărîtoare, lupta pentru mințile oamenilor — diferiți sociologi burghezi, încercînd să stăvilească forța de atracție crescîndă a ideilor marxist-leniniste, prezintă lupta ideologică drept o barieră în calea coexistenței pașnice. Astfel, S. I. Hayakawa, în cadrul unei conferințe de semantică generală ținută la Honolulu, considera că numai prin încetarea disputei ideologice poate fi promovat principiul coexistenței pașnice. La întîlnirea internațională de la Royaumont, R. P. Planty-Bonjour afirma și el că „lupta ideologiilor poartă în sine un risc grav de conflict și problema coexistenței pașnice... nu va fi rezolvată atîta timp cît noi nu vom cădea de acord asupra compatibilității, cel puțin parțiale, a ideologiilor respective" („Quel avenir attend l'homme?", Rencontre internationale de Royaumont, P.U.F. 1961, p. 184).

O serie de sociologi burghezi sînt tentați să condiționeze reușita viitorului congres mondial de sociologie de acceptarea unanimă a acestui punct de vedere, cînd — de fapt — tocmai lupta ideologică este un important factor subiectiv care concură la triumful principiilor coexistenței pașnice.

Coexistența pașnică este un fapt real-obiectiv. Principiul coexistenței pașnice între cele două sisteme sociale mondiale opuse — temelia de neclintit a politicii externe a țărilor socialiste — se impune tot mai mult ca unicul principiu just și rațional în politica internațională, cucerind de partea sa pături și categorii sociale din cele mai diferite, oameni de diverse concepții politice, filozofice, religioase. Ea există deci în condițiile menținerii opozițiilor ideologice, nefiind condiționată de „ștergerea" lor. Principiul coexistenței pașnice nu are nimic comun cu poziția social-reformistă a recunoașterii „veșniciei" capitalismului. Ideea promovării războiului mondial este absolut străină partizanilor socialismului, ca expresie a convingerii — științific întemeiate — că antagonismul dintre sistemul socialist și cel capitalist pe plan extern se rezolvă prin rezolvarea antagonismului intern care l-a generat, prin lupta de clasă revoluționară a proletariatului din țările capitaliste. Principiul coexistenței pașnice nu poate fi transferat — așa cum încearcă sociologii burghezi — din domeniul raportului între state, în domeniul raportului între clasele antagoniste. El nu înseamnă renunțarea la idealurile comuniste, la lupta pentru triumful socialismului și comunismului. Iată de ce — așa cum sublinia tovarășul Gheorghe Gheorghiu-Dej la cel de-al III-lea Congres al P.M.R.: „coexistența pașnică între state nu numai că nu exclude, ci *presupune* în mod necesar *lupta de idei* între socialism și capitalism".

Viitorul congres mondial de sociologie, în care se va dezbate tema „Sociologia relațiilor internaționale", nu va constitui — așa cum presupun cei animați de iluzii burgheze sau mic-burgheze — un moment de „pauză" ideologică. El va fi, fără îndoială, un prilej de dialog, de confruntare a punctelor de vedere și tocmai prin aceasta va putea contribui la stabilirea unei platforme pe care se pot întîlni toți sociologii — marxiști și nemarxiști — care militează pentru pace și progres social, opunîndu-se celor care transformă neputința științei lor într-o calomnie la adresa istoriei.

Ludwig GRÜNBERG
candidat în științe filozofice

Economice

Presa occidentală anunță că înalta autoritate a Pieței comune a dat publicității estimările producției de oțel pentru anul 1965, situîndu-le — în funcție de conjunctura mai mult sau mai puțin favorabilă — la 89-94 milioane tone. În comentariul său, ziarul parizian Le Figaro menționează că există „motive de îngrijorare", deoarece „din 1961 pînă în 1963 producția de oțel brut a rămas staționară: 73,3 milioane tone pentru întreaga comunitate, în vreme ce importurile s-au dublat".

■

Cauciucul natural a reprezentat și în 1963 cea mai mare parte a exportului Indoneziei. El s-a cifrat la suma de 7,6 miliarde rupii, adică aproape 30 la sută din totalul exportului țării.

■

La Londra, în Editura Oxford University Press, a apărut cartea economistului american Charles F. Phillips, profesor la Universitățile din Washington și Lee, cu titlul Competiton in the Synthetic Rubber Industry (Concurența în industria cauciucului sintetic). Cele 273 pagini ale studiului se ocupă de lupta de concurență din cadrul industriei S.U.A. de cauciuc sintetic, arătînd influența pe care aceasta a avut-o asupra scăderii prețurilor de cost.

■

În anul 1963, circa 40 la sută din exporturile britanice au luat calea Europei occidentale, după cum arată publicația franceză L'Express. Aceeași publicație apreciază că viitorul tunel dintre Anglia și Franța va absorbi 90 la sută din traficul auto și 60 la sută din traficul de mărfuri și călători care acum traversează canalul cu ferry-boat-ul.

■

Le Figaro publică un articol intitulat „Anul acesta (1964 — n.n.), în Franța, R.F.G. și Italia piața națională a automobilelor e dificilă", în care se semnalează „o serie de fapte îngrijorătoare" și anume: „din toamna trecută înregistrarea de mașini noi stagnează; piața automobilelor de ocazie este lipsită de vigoare; importurile de mașini străine cresc; stocurile încep să se acumuleze. Ar fi exagerat să se vorbească de criză, dar frînarea este clară..."

■

Saturday Evening Post, care apare în S.U.A. publică un articol despre situația economică a Taivanului, în care se arată că „guvernul naționalist cheltuiește pentru armată 75 la sută din bugetul său", precizînd că „aceasta este cea mai mare proporție din lume". Prețioase resurse sînt deturnate în scopuri militare.

■

În anul 1963 producția franceză de aluminiu s-a situat pe locul trei în lumea capitalistă, întrecînd pe cea a R.F.G., care a trecut pe locul al patrulea (după Le Figaro).

■

În lucrarea „Rich Man, Poor Man", economistul Herman Miller, care lucrează la Oficiul american de recensămînt, arată că venitul național în S.U.A. se repartizează astfel: la o cincime din populație revine aproape 50 la sută din venitul național, o altă cincime obține un sfert din acesta, iar celorlalte trei cincimi le rămîne să se mulțumească cu ultimul sfert.

În ce privește pe posesorii de acțiuni situația este următoarea: 0,1 la sută din numărul contribuabililor — avînd un venit anual de 100 000 de dolari sau mai mult, dețin în jurul a 20 la sută dintre acțiuni; cei al căror venit depășește 25 000 de dolari posedă 48 la sută din numărul acțiunilor. În rîndurile acționarilor din S.U.A. sînt incluși însă și oameni ce dețin 2—3 acțiuni, alături de care se află milionari ca J. Paul Getty, care are nu mai puțin de 12,5 milioane de acțiuni numai ale societății „Getty Oil", evaluate la 200 milioane de dolari.

NEW YORK Herald Tribune

IMPASUL UNITĂȚII VEST-EUROPENE

DUPĂ patru luni de intense schimburi diplomatice urmărind ca „Europa să se miște din nou", adevărul este că în prezent unitatea politică europeană s-a împotmolit mai adînc ca oricînd din 1953 încoace.

Politețea și limbajul oficial prudent, plus o anumită indiferență față de întreaga problemă din partea francezilor, continuă să ascundă cît de adînci sînt divergențele actuale cu privire la măsurile care ar trebui luate în continuare pentru asigurarea viitorului Europei. Dar examinînd din nou problemele obișnuite, pozițiile tuturor părților s-au ascuțit și s-au înăsprit.

Rezultatul este că, în mod practic, mersul înainte s-a terminat, și toată lumea, cu excepția francezilor, este cuprinsă de un sentiment de descurajare în privința viitorului. Raportul de forțe continuă să fie de 5 : 1 în rîndul celor „șase țări europene", dar poziția președintelui de Gaulle este absolut clară și, pentru el, absolut satisfăcătoare : se va progresa în condițiile propuse de Franța, sau nu se va progresa deloc.

În limbajul politicos care ascunde sau reduce profunzimea dezacordului, președintele de Gaulle și președintele Italiei, Segni, și-au expus unul altuia poziția în cadrul „toasturilor de prietenie" la Palatul Elysée cu prilejul banchetului oferit în cursul vizitei oficiale a lui Segni în Franța.

„În prezența vastelor perspective oferite de evoluția lumii, problema ce se pune Europei în fața întregii lumi este de a ști dacă va fi sau nu în stare să constituie o realitate coerentă și eficientă. Europa vrea oare sau nu să-și stabilească propriile obiective, atitudinea, dezvoltarea, cu alte cuvinte politica, mijloacele de apărare și practica alianțelor ?", a spus generalul de Gaulle.

„Franța și Italia nu sînt singurele state prietene" — a răspuns președintele Segni. „Încă de pe acum ele lucrează umăr la umăr în baza alianței care pînă în prezent a asigurat progresele lumii occidentale. Franța și Italia nu pot înflori decît prin intermediul Europei — o Europă unită, dar nu o Europă închisă în cochilia ei, ci, dimpotrivă, deschisă tuturor partenerilor care acceptă să-și alăture forțele".

Dacă înlăturăm camuflajul diplomatic, președintele de Gaulle făcea publicitate unei „Europe închise" care să-și dezvolte independența, iar președintele Segni reafirma politica italiană, a unei „Europe deschise" în cadrul alianței atlantice.

Există o deosebire fundamentală între poziția gaullistă și părerile celorlalți cinci parteneri europeni ai Franței, care s-a dovedit la această ultimă rundă de sondaje diplomatice a fi mai puțin remediabilă, mai puțin susceptibilă de negociere sau compromis decît oricînd înainte.

Printre cei „cinci" există deosebiri de accent și idei diferite în privința modului în care să se procedeze pentru ca „Europa să se miște", dar nu există o divergență fundamentală în privința dorinței ca Marea Britanie să intre în Europa, a dorinței de a ține ușa deschisă pentru o federație politică europeană și a dorinței de a reafirma și de a sublinia din nou pe tot parcursul asocierea atlantică și alianța N.A.T.O.

Sub cancelarul Erhard, Germania occidentală a luat inițiativa în actuala situație — în primul rînd în cursul vizitei sale la Paris în noiembrie trecut ; apoi o călătorie la Londra, o călătorie la Roma și o a doua vizită la Paris exact înainte de întîlnirea președintelui Segni cu de Gaulle. La începutul lunii martie, Erhard își va completa discuțiile prin vizite la Haga și Bruxelles — dar încă de pe acum este clar că efortul s-a împotmolit.

Problema practică este lesne de definit și ilustrează în mod clar deosebirea de poziție dintre de Gaulle și partenerii săi. Toți cei șase sînt de acord că ar fi un lucru bun ca în prezent cele trei comunități „supranaționale" din Europa — Piața comună europeană, Comunitatea europeană a cărbunelui și oțelului și Euratom (efortul de colaborare nucleară dintre cei „șase") — să fie contopite într-o singură organizație.

Dar vest-germanii, în parte la sugestia lui Jean Monnet, au propus ca unificînd comunitățile, țările să întărească în același timp adunările parlamentare care fac parte din organizație. Parlamentarii celor „șase" se întrunesc de mai multe ori pe an la Strasbourg, și noul plan vest-german propune, că acum ei să aibă un oarecare control politic asupra activităților executivului — de pildă, dreptul de a aproba numiri în executiv sau dreptul de a vota bugetul organizației.

Dar aceasta ar introduce un element de „federalism" în planul de contopire a comunităților, și francezii, sub de Gaulle, nu vor cîtuși de puțin așa ceva. Cînd Erhard a vizitat Roma, italienii i-au spus că ei se pronunță nu numai pentru întărirea parlamentului european, dar ar dori, de asemenea, ca o parte, dacă nu toți membrii lui, să fie aleși prin vot direct. Lui de Gaulle această idee îi place încă și mai puțin.

După părerea gaulliștilor, controlul comunităților supranaționale trebuie să rămînă pe de-a-ntregul în mîinile guvernelor naționale, și Europa nu poate păși înainte decît pe liniile confederației. Iată de ce de Gaulle se opune chiar și unor măsuri reduse sau provizorii care țin deschisă ușa pentru „federație".

„Aceasta face extrem de dificil să se cadă de acord asupra vreunei schimbări sau asupra vreunei acțiuni în Europa — a spus un diplomat al unei puteri europene mai mici. Sîntem hotărîți să ținem deschisă ușa pentru viitor. De Gaulle este hotărît s-o închidă. De aceea, orice măsură propusă este privită imediat de către fiecare parte de pe această poziție. Din acest motiv, noi nu vedem șanse mari de progres nici măcar în privința contopirii organizațiilor economice. Este drept că acesta ar fi un pas practic înainte și că este în mare măsură o chestiune tehnică, dar atunci cînd îl facem vom păși oare înainte spre o Europă federată sau ne vom opri ? Iată problema".

În continuare, diplomatul a declarat că, pentru restul Europei occidentale, președintele de Gaulle dă impresia că nu dorește decît ca „unitatea europeană" să slujească propria sa politică franceză, și dacă restul Europei ar fi brusc în dezacord cu Franța, totul s-ar dezintegra imediat.

„Aceasta nu este unitate europeană, și aceasta nu este ceea ce dorim să construim noi" — a spus el. „Dar nu există nici cel mai mic indiciu de schimbare în atitudinea sau poziția Franței, și pentru toate aceste motive pur și simplu nu vedem posibilitatea să se întîmple ceva multă vreme de acum înainte".

La argumentul că Marea Britanie nu ar intra niciodată într-o „Europă federată", răspunsul dat de acest diplomat și de alții este simplu.

„Vorbim despre federație ca despre un obiectiv al viitorului îndepărtat urmînd a fi realizat pas cu pas — nu ca despre ceva ce va fi creat de noi peste noapte. Dorim ca Marea Britanie să participe la acest proces. Poate că el se va desfășura mai lent cu participarea Marii Britanii, dar acest lucru este de domeniul viitorului. Nu putem însă renunța la obiectivul nostru pe motivul că de Gaulle refuză să i se alăture, chiar dacă astăzi lucrurile par mai puțin încurajatoare pentru Europa decît oricînd de la inițierea tuturor acestor acțiuni, o dată cu planul Schuman".

Don COOK

Le Monde

PARIS

CIPRU, N.A.T.O. și O.N.U.

ÎN BAZA CARTEI SALE, semnată astăzi de 119 guverne din lume, Organizația Națiunilor Unite și-a asumat numeroase și grele răspunderi pentru apărarea drepturilor omului, eliberarea popoarelor colonizate, îmbunătățirea nivelului economic, social, financiar, cultural al țărilor tinere care și-au luat soarta în propriile lor mîini. Dar nimeni nu contestă că sarcina fundamentală a O.N.U. este menținerea păcii pretutindeni în lume, organizarea, și, în cele din urmă, asigurarea reglementării pe cale pașnică a conflictelor dintre țări.

Înainte de intrarea în acțiune a organelor supreme ale colaborării internaționale, care sînt Adunarea Generală și Consiliul de Securitate, Carta a prevăzut în mod just să fie folosite toate mecanismele posibile de reglementare pașnică a diferendelor : articolul 33 este categoric :

„Articolul 33. — Părțile în orice diferend a cărui prelungire este susceptibilă să amenințe menținerea păcii și a securității internaționale trebuie să urmărească soluționarea lui înainte de toate prin tratative, anchetă, mediere, conciliere, arbitraj, reglementare juridică, recurgere la organe și acorduri regionale, sau prin alte mijloace pașnice, la alegerea lor".

Astfel acest articol justifică, și de fapt recomandă, în toate conflictele din lume,

toate procedurile de negociere susceptibile să ducă la o reglementare pașnică a conflictelor; el menționează în mod special acțiunea acordurilor regionale care, în Cartă, constituie obiectul unui articol special; iată-l:

„Articolul 52. — Nici o dispoziție a prezentei Carte nu se opune existenței unor acorduri sau organe regionale menite să reglementeze problemele referitoare la menținerea păcii și securității internaționale care se pretează la un acord cu caracter regional, cu condiția ca aceste acorduri sau organe și activitatea lor să fie compatibile cu obiectivele și principiile O.N.U."

Aceasta înseamnă că prevederile Cartei invită O.N.U., sub o formă la libera ei alegere, să hotărască dacă acordurile regionale sînt conforme cu obiectivele și cu principiile Organizației. Astfel, sînt prevăzute o examinare, un control și o hotărîre ale O.N.U. asupra compatibilității acordurilor regionale cu regulile de acțiune ale colaborării internaționale. De fapt, nu cred că o asemenea acțiune de control asupra acordurilor regionale a fost vreodată exercitată, sau măcar revendicată, de vreo autoritate a O.N.U.: Adunarea Generală, Consiliul de Securitate sau secretariatele, fie ele chiar cele mai pline de imaginație și cele mai combative.

În felul acesta, să nu șovăim s-o spunem: o prevedere esențială a Cartei, o prevedere vitală, a rămas literă moartă.

Dar, chiar dacă se acceptă — în mod nejust după părerea mea — această omisiune, profund regretabilă, și dacă, în cele din urmă, din cauza lipsei de precizie a Cartei în ce privește aceste controale ale Organizației, sînt considerate valabile fără restricție, fără rezervă și fără nuanțe acordurile regionale încheiate și organele regionale existente, rămîne totuși un articol imperativ care trebuie să fie respectat și care este următorul:

„Articolul 35. — Nici o acțiune coercitivă nu va fi întreprinsă în baza unor acorduri regionale sau de către organe regionale fără acorul Consiliului de Securitate."

În momentul în care între state membre se produc conflicte serioase și amenințătoare, în Cipru în primul rînd, apoi în Asia și în Africa, în privința unor frontiere nesigure sau contestate; în momentul în care se înfruntă competențe între acordurile sau organele regionale și acțiunea centrală a O.N.U., este util și necesar să se reamintească tuturor această competență supremă a Consiliului de Securitate și în cele din urmă a Adunării Generale, în vederea aplicării istoricei rezoluții „United for Peace" (Uniți pentru pace).

Desigur, ca să luăm un exemplu, N.A.T.O., respectînd Carta, nu poate să întreprindă acțiuni coercitive în Cipru fără acordul instanțelor supreme ale O.N.U. Nu ignorăm cîtuși de puțin că membri ai unor organisme regionale pot ezita să transfere la nivelul cel mai înalt disputele lor regionale, din cauza vetourilor ce pot fi exercitate în Consiliul de Securitate și a litigiilor ce se pot ivi în privința caracterului prevederilor generale. Dacă aceste temeri și ezitări exercită o presiune energică și eficientă asupra țărilor din organele regionale pentru reglementarea pe cale pașnică a diferendelor lor, ele vor fi avut o acțiune utilă, și va trebui să ne bucurăm. Dar dacă acțiunea pașnică periferică eșuează, statele membre vor trebui să-și reamintească faptul că nici o acțiune coercitivă (militară sau de altă natură) nu poate fi exercitată de către organele regionale fără acordul Consiliului de Securitate.

Carta trebuie să fie respectată atît timp cît există, așa cum a fost acceptată și semnată. Nu este permis nici să ignori Carta, nici s-o ocolești, nici s-o încalci.

Henri LAUGIER
fost secretar general adjunct
al O.N.U.

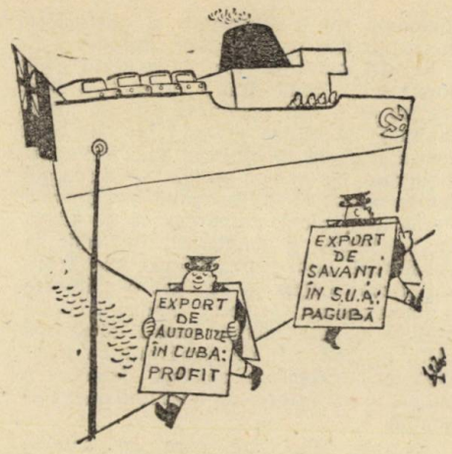

Dilemă britanică
(DIE WELT-Hamburg)

The New York Times.

CĂLĂTORIA LUI DE GAULLE

ÎN ULTIMUL TIMP ziarele franceze au început să publice surprinzător de multe informații scurte datate din orașe ca San Jose (Costa Rica), Santiago (Chile) și Bogota (Columbia).

Este vorba în ele de invitația adresată generalului de Gaulle de a vizita o anumită țară, de faptul că el a acceptat o invitație, sau, pe un plan mai puțin înalt, de activitatea parlamentarilor francezi care călătoresc prin America Latină.

Aceste relatări constituie, de fapt, atestarea unei campanii politice și economice îndrăznețe și ambițioase. Republica a V-a, a generalului de Gaulle, intenționează să reafirme influența politică a Franței în America Latină și să extindă comerțul șubred al țării cu această regiune.

Această acțiune va fi însoțită de o întărire a prezenței culturale a Franței în rîndul popoarelor ale căror clase sus prapuse au considerat totdeauna Parisul drept centrul culturii mondiale.

Președintele de Gaulle intenționează să viziteze luna viitoare Mexicul și va face la toamnă o călătorie în cel puțin 5 țări sud-americane. El consideră că, în America Latină, posibilitățile ce se deschid Franței sînt, în primul rînd, de natură politică. După părerea sa, America Latină este aservită din punct de vedere politic Statelor Unite din momentul în care s-a debarasat de colonialismul spaniol și portughez.

El consideră de asemenea că America Latină este o regiune în care părerile sale privitoare la evoluția situației internaționale au ecou. Este vorba în primul rînd despre convingerea sa că un echilibru nuclear între S.U.A. și Uniunea Sovietică încurajează unele țări, în special slab dezvoltate, să adopte poziții în afara celor două mari blocuri.

În această situație, afirmă el, Franța are un rol special. Deși membră a alianței nord-atlantice, ea a manifestat o independență politică și economică față de ambele blocuri. Ea este, de asemenea, după cum le place să sublinieze francezilor, o țară „latină".

După părerea generalului, Franța este îndreptățită să fie purtătorul de cuvînt, dacă nu conducătorul Americii Latine și, poate în cele din urmă, al guvernelor latine din Europa occidentală — Italia, Spania și Portugalia.

Aceste considerente sînt determinate de convingerea președintelui de Gaulle că una din problemele de bază ale deceniului este deosebirea tot mai mare dintre bogăția țărilor bogate și sărăcia țărilor sărace. Colaborarea Franței cu țările mai sărace constituie un punct cardinal al politicii ei. Dacă, așa cum se așteaptă de Gaulle, colaborarea înaltă poziția Franței printre aceste state, cu atît mai bine pentru ele și pentru Franța.

Deși Franța a luat inițiativa, guvernul este dornic să obțină în campania sa cel mai mare sprijin vest-european posibil.

Germania occidentală a acceptat să coordoneze politica ei comercială în America Latină cu politica Franței. Cele două guverne vor face schimb de informații cu privire la situația economică din diferite țări, vor încerca să evite paralelismul eforturilor, și vor discuta programe comune de investiții.

Anul trecut exporturile Franței în America Latină au totalizat aproximativ 31 500 000 dolari, iar importurile ei cu aproximativ 1 milion de dolari mai mult. Brazilia, Argentina, Chile și Venezuela sînt țările latino-americane care fac cel mai mare comerț cu Franța. Generalul de Gaulle a și acceptat invitația de a vizita Brazilia și Argentina în toamna aceasta, și va pleca de asemenea în Peru și Uruguay.

Nu au fost publicate pînă acum evaluări asupra sumei pe care Franța este dispusă s-o investească pentru dezvoltarea comerțului ei cu America Latină. Dar Franța produce mai mult ca oricînd, și întrucît piețele europene se îngustează, ea trebuie să găsească debușee atît pentru capital cît și pentru produsele industriale. Programul francez nu va fi stabilit în mod clar decît după înapoierea președintelui de Gaulle din călătoria sa de investigații personale.

Drew MIDDLETON

TEMPO

MILANO

DEMOCRAȚII CREȘTINI DIN ITALIA

DESFĂȘURAREA lucrărilor consiliului național al partidului democrat-creștin și toate evenimentele care au precedat și au urmat acestui congres sînt de natură să inspire unele reflecții asupra situației interne a democrației creștine.

Prima constatare : partidul democrat-creștin este astăzi mai scindat decît oricînd pînă acum ; curentele diferite care coexistă în sînul său acționează acum la lumină ca niște adevărate partide ; întreaga viață a partidului e bazată pe recunoașterea oficială a legitimității existenței și funcționării acestor curente, organizate ca niște partide în toată regula. A existat în trecut un moment cînd Gonella, pe atunci secretar al partidului, amenința cu demisia deoarece Piccioni fondase un periodic în jurul căruia se strînsese un grup de fruntași și al cărui scop declarat era în primul rînd să combată degenerarea partidului prin formarea curentelor ; dar acest moment face parte din istoria veche a democrației-creștine. Astăzi, partidul democrat-creștin constituie doar o federație de partide. Și putem fi siguri că nu se va mai reface niciodată din această stare de dezagregare internă. Adoptarea sistemului proporțional pentru alegerile în consiliul național la viitorul congres va agrava fără îndoială răul, făcîndu-l de-a dreptul incurabil.

A doua constatare : lupta între curente pentru cucerirea puterii a căpătat acum caracterul unei desfășurări tactice și al unui transformism fățiș. Dovada constă în înțelegerea stabilită între curentele denumite ale doroteilor și fanfanienilor, pentru secretariatul și vicesecretariatul partidului. Fie că această înțelegere va dura sau nu, însuși faptul că ea a fost realizată sau măcar încercată este scandalos. De cinci ani (adică de la consiliul național care a avut loc la „Domus Mariae") viața partidului democrației-creștine s-a axat, în bine sau în rău, pe contrastul dintre dorotei și fanfanieni. Unii au reprezentat totdeauna poziția moderată, ceilalți poziția avansată a centrului-stînga. Nu a fost vorba numai de o confruntare de persoane, ci de o confruntare de teze. Episoadele culminante ale acestei lupte continue au survenit în ianuarie 1963 cînd doroteii l-au împins pe Moro să lovească în flancul cabinetului Fanfani, obligîndu-l să pună în dezbaterea parlamentară legile regionale ; și mai tîrziu, în iunie același an, cînd sprijinind acțiunea dinafară a lui Saragat, doroteii l-au înlăturat pe Fanfani de la președinția Consiliului de Miniștri, deschizînd calea încercării eșuate a lui Moro. Între aceste episoade, și înainte de acestea precum și după aceea, s-au desfășurat nenumărate polemici, atacuri, manevre, încăierări mărunte, și niciodată nu a intervenit o destindere și cu atît mai puțin o stare de pace.

Rezultă poate de aici că această confruntare de fond dintre dorotei și fanfanieni ar fi fost rezolvată sau cel puțin atenuată în ultima vreme ? Nu. Doroteii rămîn și acum sprijinitorii unei orientări moderate de centru-stînga — discursul foarte recent al lui Colombo e o dovadă — iar fanfanienii urmăresc să se alieze cu La Malfa și Lombardi în vederea constituirii unui centru-stînga mai avansat și mai dispus să accepte o alăturare a comuniștilor. Ce poate însemna atunci această alianță tactică care-i unește pe niște oameni atît de depărtați ca mentalitate și orientare politică, dacă nu o simplă manifestare de oportunism nedisimulat ?

A treia constatare care se impune este că, pe măsură ce se agravează ciocnirile dintre curentele-partide ale democrației-creștine în rivalitatea pentru putere, și pe măsură ce se recurge mai liber la mijloacele pentru a satisface dorința de putere, pe atît scade capacitatea democrației-creștine de a urmări, de a înțelege, de a interpreta aspirațiile reale ale țării, de a desluși, de a înfrunta, de a rezolva marile probleme naționale. Dovada a oferit-o însăși recenta sesiune a consiliului național. De ce trebuia să se ocupe acest for ? Potrivit statutului, el ar fi trebuit să examineze și să aprecieze soluția oferită ultimei crize guvernamentale, cea care a dus la constituirea guvernului Moro. A făcut-o ? Nu, nu a făcut-o. Ceea ce ar fi trebuit să constituie tema esențială a fost în realitate ultimul și cel mai fugar dezbătut dintre punctele de pe ordinea de zi a dezbaterilor.

Și cu toate acestea nu lipsea deloc materia de discuții. Guvernul de centru-stînga se constituise organic după ce primise votul de încredere la 21 decembrie. Cînd s-a întrunit consiliul național al democrației-creștine (24 ianuarie) trecuse deci mai bine de o lună din ziua în care guvernul începuse, în deplinătatea atribuțiilor conferite de investitura parlamentară, opera sa.

Consiliul național ar fi putut deci să aprecieze nu numai soluționarea crizei, ci și activitatea noului guvern, și modul în care el făcuse față celor mai grave și urgente probleme ale momentului. Se făcuseră auzite glasuri care cereau un examen aprofundat, și în primul rînd discutarea politicii economice care rămîne sursa unor preocupări justificate pentru milioane de familii italiene. Partidul democrat-creștin ar fi trebuit să stimuleze guvernul, să realizeze ceva în loc să se limiteze la predici formulate de exponenții unor orientări maximaliste. În realitate nu a făcut nimic din toate acestea. Pregătirea sesiunii consiliului național s-a axat pe problema internă a succesiunii lui Moro în postul de secretar politic al partidului și în general pe problema conducerii partidului — și aceasta a constituit tema și preocuparea dominantă a consiliului național. Doroteii și fanfanienii, plecînd de pe poziții foarte diferite și avînd în vedere obiective la fel de diferite și opuse, s-au găsit în acord pentru a numi un urmaș imediat (și aceasta doar la patru luni înaintea congresului național) pentru cel care a ținut în mîinile sale timp de cinci ani cîrma partidului și care astăzi a preluat conducerea guvernului. Nu i s-a dat acestuia posibilitatea să mediteze măcar cîteva săptămîni, pentru a putea să transmită puterea unui urmaș ales de un nou congres al partidului și nu de o sesiune inoportună a consiliului național.

Adevărul este că s-a manifestat multă grabă pentru a pune mîna pe postul de comandă al partidului, și că nu s-a manifestat nici măcar o clipă temerea că grabnica înlocuire a lui Moro în funcția de conducător al partidului ar fi putut căpăta, văzută din afară, aparențele unei lovituri dată personalității și prestigiului președintelui Consiliului de Miniștri, și deci guvernului însuși. Pentru că într-o fază delicată și dificilă, cum e cea prin care trece țara acum, este o mare deosebire între a fi liderul celui mai important partid al coaliției guvernamentale și între a fi un fruntaș care prezidează asupra unei coaliții de partide.

Enrico MATTEI

EL PAIS

MONTEVIDEO

ÎNTÎLNIREA DE LA ALTA GRACIA

DELEGAȚII a nouăsprezece republici din America Latină s-au întîlnit la Alta Gracia (Cordoba) într-o conferință pentru a se pune de acord în ceea ce privește politica lor economică, în special cea de comerț exterior, în vederea apropiatei Conferințe pentru Comerț și Dezvoltare care va avea loc la Geneva.

Armonia punctelor de vedere și planurilor comune obținute la Alta Gracia consolidează neîndoielnic cerințele pe care le va formula America Latină la această conferință al cărei caracter, prin participarea celor 120 de țări, e apreciat a fi de natura unui eveniment istoric.

Jose Mora Otero, secretarul general al O.S.A. (Organizația Statelor Americane), a subliniat într-o declarație că întîlnirea de la Alta Gracia „constituie ultima fază a unei întregi serii de eforturi parțiale în vederea întăririi poziției Americii Latine în forurile economice mondiale și, pe de altă parte, începutul unui nou spirit de cooperare interamericană conform căruia țările noastre s-au hotărît să participe la Conferința de la Geneva în deplină solidaritate".

Alta Gracia subliniază tocmai această solidaritate latino-americană în efortul de depășire a etapelor de subdezvoltare printr-un plan armonic pe care delegații la Conferința de la Geneva îl vor prezenta în fața unor națiuni industriale dezvoltate.

Interesele comerciale ale Americii Latine sînt comune impunînd, prin aceasta, un plan comun de apărare a acestor interese.

Din partea organismelor internaționale se așteaptă noi forme de justiție economică și America Latină trebuie să fie pregătită pentru acest lucru cu planuri concrete care să dea soluții problemelor economice și comerciale.

Rezultatele pe care le așteptăm de la Conferința pentru Comerț și Dezvoltare de la Geneva trebuie să se bazeze pe

principiul general că ţările dezvoltate trebuie să contribuie la efortul comun de accelerare a dezvoltării economice şi industriale din ţările slab dezvoltate.

FORUM

ANKARA

DESPRE POLITICA EXTERNĂ A TURCIEI

O DATĂ cu izbucnirea crizei din Cipru a devenit din nou evidentă realitatea tristă că Turcia are în lume prea puţini prieteni pe care să se poată sprijini. Este adevărat că avem legături cu ţările N.A.T.O., dar nu putem ignora că în aceste legături factorii strategici joacă rolul primordial. Deci, lăsînd la o parte legăturile noastre cu ţările N.A.T.O., trebuie să ne întrebăm de ce n-am întreţinut relaţii de prietenie sau măcar legături cu alte 70—80 de ţări, în majoritate state neutre.

În zilele noastre, relaţiile dintre ţări ca şi legăturile de prietenie au căpătat în lume o importanţă primordială. Întreţinînd legături politice şi economice cu alte naţiuni, statele îşi consolidează şi îşi perpetuează existenţa. Lipsindu-se în mare măsură de aceste legături, Turcia ar pierde mult şi ar rămîne serios în urmă în competiţia internaţională.

Gîndindu-ne la cauzele acestei situaţii trebuie să avem în vedere atît politica noastră externă cît şi comportarea noastră în relaţiile cu străinătatea.

După obţinerea independenţei, proclamarea republicii şi reformele lui Atatürk, două idei principale au influenţat politica externă a Turciei. Prima idee poate fi rezumată astfel: în cadrul independenţei şi suveranităţii naţionale, să trăieşti în pace cu toate naţiunile şi să întreţii legături de prietenie cu ele. A doua idee pornea de la faptul că lupta Turciei pentru independenţă avea o semnificaţie nu numai pentru ea, ci şi pentru naţiunile care trăiau sub ocupaţie străină sau erau colonii. Lupta Turciei, paşii întreprinşi de noua republică, au stîrnit un ecou puternic, mai întîi din punct de vedere politic, apoi economic, în Asia şi Africa. Turcia devenise o pildă pentru naţiunile care doreau independenţă şi progres. Naţiunile Asiei şi Africii care se aflau sub dominaţia Occidentului au văzut că o naţiune neoccidentală şi-a cîştigat libertatea şi se poate dezvolta în noile condiţii economice şi politice.

Poate că la început nici turcii şi nici celelalte naţiuni nu înţeleseseră, probabil, complet, semnificaţia acestui fapt de importanţă istorică.

După cel de-al doilea război mondial, în loc ca relaţiile noastre cu ţările Asiei şi Africii să se dezvolte, în loc ca acestea să devină elementul cel mai important al politicii noastre externe, ele au fost lăsate pe planul al doilea, iar privirile noastre s-au îndreptat numai spre Occident; am întrerupt complet contactul cu noile curente naţionaliste care s-au dezvoltat în Asia şi Africa. Nu numai că am întrerupt aceste legături, dar mai tîrziu, în cadrul O.N.U., am luat atitudine împotriva mişcării pentru independenţă, ca de exemplu în cazul Tunisiei. La baza acestei atitudini au stat pe de o parte nepriceperea, pe de altă parte ideea greşită că trebuie să fim credincioşi N.A.T.O.

Ce s-a întîmplat în cele din urmă? Ne-am renegat trecutul, am lipsit politica noastră externă de instrumentul ei cel mai eficace, am decepţionat noile state din Asia şi Africa, care la început priveau către noi cu speranţă. Am pierdut serios din prestigiul nostru în lume.

În legătură cu ultima dramă din Cipru s-a vădit încă o dată că poziţia noastră în lume nu este de loc strălucită. Pentru ca să ne recîştigăm din nou prestigiul, trebuie să facem schimbările cuvenite: să punem în concordanţă politica noastră externă cu trecutul nostru, să ne schimbăm concepţia şi modul de a acţiona în relaţiile cu străinătatea.

Cotidianul elveţian La Tribune de Genève **publică graficul alăturat, din care rezultă că de la înfiinţarea Comunităţii Europene a Cărbunelui şi Oţelului (C.E.C.O). producţia de cărbune a avut o tendinţă continuă de scădere.**

Dacă în 1956 ţările Pieţei comune produceau circa 250 milioane tone cărbune, în 1963 ele au extras doar 223 milioane tone, cu 12 la sută mai puţin decît cu şapte ani în urmă.

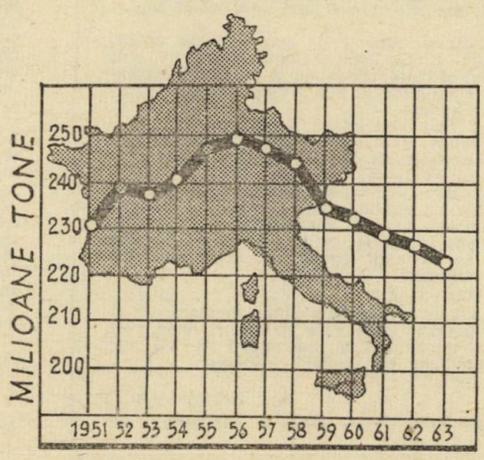

Newsweek

NEW YORK

PREOCUPĂRI AMERICANE

CEEA CE NU-I LIPSEŞTE cîtuşi de puţin Administraţiei Johnson sînt sfaturile despre conducerea politicii externe. Dificultăţile, serioase sau banale, în Zanzibar, la Guantanamo sau la Saigon atrag un belşug de sfaturi gratuite. Senatorul Goldwater sfătuieşte să fie folosită infanteria marină. Preşedintele de Gaulle, al cărui simţ al istoriei îi dă clarviziune, promite să îndrepte totul dacă intriganţii anglo-saxoni se vor da la o parte. Senatorul Mansfield consideră că oferta lui de Gaulle este atrăgătoare.

Preşedintele Johnson îşi poate permite să-l ignore pe de Gaulle, a cărui influenţă asupra alegătorilor americani este slabă. El trebuie să acorde puţină atenţie, dar nu multă, lui Mansfield, liderul democrat al Senatului. Dar se poate presupune că acela care îl supără cel mai mult este Goldwater, candidatul posibil, deşi nu probabil, al republicanilor la preşedinţie. Oricare ar fi candidatul pe care se vor hotărî să-l prezinte republicanii, el va critica politica externă a lui Johnson, indiferent cum ar fi ea.

Miller, preşedintele Comitetului Naţional Republican, a anunţat că partidul său intenţionează să exploateze în această campanie problemele politicii externe. Motivele nu sînt obscure. Pacea şi prosperitatea constituie totdeauna cel mai bun material electoral pentru orice partid. Întrucît proiectul de lege pentru reducerea impozitelor se află în drum spre Casa Albă, prosperitatea, cel puţin în cursul perioadei alegerilor, este un lucru aproape la fel de sigur pe cît poate fi vreodată prosperitatea viitoare. Aflîndu-se la putere, democraţii vor obţine creditul politic pentru această situaţie.

Astfel, rămîne problema păcii. Întrucît nu se întrevede un război de mari proporţii, democraţii vor avea de partea lor şi pacea. Dar în aceste vremuri pacea nu este absolută. În Africa continuă să se desfăşoare războaie mici. În Vietnamul de sud se desfăşoară un mic război perfid în care S.U.A. sînt implicate în mod direct. Alte războaie, nici unul de proporţii mondiale, dar mai multe, ca cel din Cipru, suficient de urîte pentru a periclita pacea mondială, ameninţă. Vor exista posibilităţi de discuţii nesfîrşite cu privire la mijloacele adecvate de a trata aceste situaţii ameninţătoare. Partidul republican va folosi pe deplin aceste posibilităţi în săptămînile ce vor urma, aşa cum ar proceda, fără îndoială, democraţii dacă s-ar afla în opoziţie şi ar dori să vină la putere.

Goldwater afirmă că blîndeţea Administraţiei periclitează pacea. El are ideea originală că trebuie să eliberăm Cuba de Castro, organizînd şi antrenînd o armată de refugiaţi cubani. Senatorul Dirksen, liderul republican, se plînge de vînzarea surplusurilor de grîu către Uniunea

Sovietică. El afirmă că aceasta dă exemplul prost pe care Marea Britanie şi alte ţări îl urmează atunci cînd vînd autobuze Cubei şi uzine de produse chimice Uniunii Sovietice.

În mod normal, problemele de politică externă sînt mult mai puţin eficiente într-o campanie electorală decît problemele interne — aşa-zisele probleme ale păinii şi untului. Revoluţia din Zanzibar nu va fi un considerent determinant pentru foarte mulţi alegători. Totuşi, promisiunea lui Eisenhower de a pune capăt războiului din Coreea i-a adus voturi în 1952. Nu este imposibil ca războiul din Vietnam să constituie un factor aproape la fel de important în actuala campanie. Administraţia Johnson pare mai vulnerabilă în problemele externe în general, şi în problema Vietnamului în special, decît în orice domeniu al politicii interne, deşi războiul din Vietnam a fost moştenit şi nu iniţiat de ea.

Ministrul apărării, McNamara, a exclus o întărire a forţelor americane pentru cîştigarea războiului în numele sudvietnamezilor, aşa cum s-au întîmplat lucrurile în Coreea. În orice caz, vor exista puncte susceptibile de a fi criticate de republicani, şi ele vor fi exploatate.

Kenneth CRAWFORD

BALKANIKOI OPIZONTES

„ORIZONTURI BALCANICE"

„...NU ESTE suficient să ştim cine sînt vecinii noştri. Trebuie să şi abordăm, într-un mod creator şi rodnic, problemele vitale, pentru a organiza împreună cu ei coexistenţa şi conlucrarea în acelaşi spaţiu balcanic..."

Prin această declaraţie-program, publicaţia periodică „Orizonturi balcanice", al cărei prim număr a apărut la Atena în luna ianuarie, face cunoscut cititorului obiectivele pe care şi le propune. Redacţia defineşte astfel căile principale prin care intenţionează să atingă acest scop : să informeze opinia publică elenă asupra realităţilor actuale din statele balcanice, să contribuie la „elaborarea unei politici proprii grecesti în Balcani" şi, totodată, să constituie o tribună de discuţii asupra problemelor externe de interes comun pentru ţările regiunii balcanice. Redacţia apreciază că, pentru a răspunde acestor cerinţe, paginile publicaţiei trebuie să acorde ospitalitate în aceeaşi măsură opiniilor personalităţilor greceşti cît şi celor ale oamenilor politici din celelalte ţări balcanice.

Tematica primului număr al publicaţiei tratează probleme actuale şi interesante ale vieţii politice interbalcanice. Citãm, spre exemplu, articolele „Înţelegerea şi cooperarea balcanică" de M. A. Dendias, profesor la Universitatea din Atena ; „După acordul de la Moscova, pentru o politică de pace în Balcani", de S. Semeritis, preşedintele Partidului socialist din Grecia. În acest din urmă articol, S. Semeritis, făcînd o retrospectivă sumară a relaţiilor interbalcanice postbelice, aminteşte că au trecut cîţiva ani de la iniţiativa Romîniei cu privire la transformarea regiunii într-o zonă a păcii, securităţii şi colaborării multilaterale şi subliniază că în prezent ideea transformării Balcanilor într-o zonă fără arme nucleare se face auzită din ce în ce mai frecvent. Între colaboratorii revistei se numără şi alte personalităţi marcante din Grecia, dintre care unele cunoscute opiniei publice din ţara noastră, ca prof. S. Melas şi G. N. Drossos, fost ministru. O parte a publicaţiei o constituie rubrica „Note din ţările balcanice", în care sînt prezentate pe larg, sub formă de corespondenţe, aspecte din domeniile economic, social şi cultural din aceste ţări. Redarea în traducere franceză a principalelor articole oferă cititorilor de peste hotare posibilitatea de a lua cunoştinţă în mod nemijlocit de conţinutul publicaţiei.

Salutînd apariţia noii publicaţii din Grecia, ne exprimăm speranţa că „Orizonturi balcanice" va fi un militant pentru întărirea relaţiilor de bună vecinătate, prietenie şi colaborare multilaterală între popoarele din Balcani.

C. B.

konkret

Konkret se autodefineşte „revistă studenţească independentă germană pentru cultură şi politică" şi apare lunar la Hamburg. Primele două numere pe anul acesta continuă să se concentreze asupra sublinierii tendinţelor spre destindere şi tratative afirmate în ultima vreme pe planul politicii internaţionale şi asupra valorificării acestor tendinţe în viaţa politică şi culturală germană. „Acum putem înţelege mai bine — se scrie în editorialul numărului pe ianuarie — de ce se vorbeşte acum tot mai mult de coexistenţă şi de ce unele personalităţi politice, care doar cu puţini ani înainte combăteau cu înverşunare declaraţiile în favoarea coexistenţei, adoptă acum măsuri practice pentru realizarea ei. Voinţa tot mai categorică a maselor populare emancipate constituie factorul care-i împinge pe oamenii de stat la masa tratativelor şi îi uneşte în declaraţii şi urări de felul acesta : să punem capăt, o dată pentru totdeauna, războiului rece. Este şi urarea noastră pentru anul acesta".

Materialele publicate în diferitele secţiuni ale revistei caută să susţină tocmai această evoluţie favorabilă destinderii şi tratativelor pe plan internaţional cît şi în Germania federală. La rubrica „comentarii externe", pe baza unor citate din cele mai de prestigiu publicaţii din ţările occidentale (Express şi Le Monde în Franţa, Times în Anglia, New York Times sau New York Herald Tribune din S.U.A.) se ilustrează acţiunile diplomatice sau evenimentele survenite pe plan politic sau social şi care au drept rezultat restrîngerea sferei de influenţă a politicii războiului rece. La comentariile interne, se urmăreşte pe de o parte luările de poziţie împotriva militarizării Germaniei federale, precum şi declaraţiile şi iniţiativele unor personalităţi din viaţa politică sau culturală în favoarea unei reorientări concrete a politicii guvernului de la Bonn către recunoaşterea coexistenţei şi necesităţii tratativelor.

De altfel în numărul pe ianuarie revista deschide o campanie — susţinută în numărul următor cu un grupaj de reportaje, analize ştiinţifice, publicarea unor texte de interes istoric şi uman — pentru demascarea rămăşiţelor mentalităţii naziste în Germania federală. Erich Kuby (ziarist vest-german cunoscut, interesat mai ales în analiza şi critica socială, devenit celebru prin reportajele şi scenariul publicate pe marginea celebrului caz „Rosemarie") consacră un articol semnificaţiilor actualului proces al criminalilor de război de la Auschwitz. Numărul pe februarie cuprinde un articol al liderului liber-democrat dr. Thomas Dehler care critică menţinerea unor „rămăşiţe ale epocii Adenauer" şi felul în care aceste resturi ale mentalităţii politice din anii războiului rece încearcă să zădărnicească evoluţia favorabilă destinderii. În acelaşi număr, unul din conducătorii revistei, Klaus Rainer Röhl, demonstrează necesitatea destinderii şi tratativelor în relaţiile intergermane. (Acest articol a fost reprodus, la rubrica „Puncte de vedere" în revista LUMEA nr. 9).

Printre colaboratorii externi de prestigiu recunoscut ai revistei se numără publicistul american Walter Lippmann cu un lung reportaj politic după o călătorie prin Europa.

Trebuie subliniate de asemenea preocupările revistei în domeniul culturii.

M. I.

RECLAMA ESTE RENTABILĂ

Este neîndoielnic că firmele producătoare de ţigări au necazuri nemaipomenite de la publicarea raportului guvernului cu privire la fumat. Comisia Federală pentru Comerţ a arătat că s-ar putea să oblige firmele să înscrie pe pachetele de ţigări tot felul de avertismente, inclusiv conţinutul de gudron şi nicotină al fiecărui pachet.

Vor reuşi firmele producătoare de ţigări oare să supravieţuiască acestui atac ? Sîntem de părere că da. Nu este decît o problemă de reclamă.

Vă transportăm acum în camera de consiliu a firmei „Frantic Cigarette Company" (frantic = nebunesc ; denumirea fantezistă aparţine autorului — n.t.), unde preşedintele, directorii agenţiei de publicitate, vicepreşedintele pentru vînzări şi consilierii pentru relaţiile publice se dau de ceasul morţii.

Preşedintele consiliului de administraţie : „Gentlemeni, v-a venit vreo idee de la ultima noastră şedinţă ?"

„J. L. sînt de părere că trebuie să schimbăm numele mărcii noastre. Ce părere ai dacă am pune ţigărilor noastre marca Crucea Albastră ? Are o rezonanţă medicală plăcută".

„Nu e rău", spune preşedintele consiliului de administraţie. Asta arată în mod cert că punem la inimă interesul fumătorului".

„J. L., spune directorul pentru publicitate, noi am făcut o anchetă şi nimeni nu pare să ştie ce înseamnă conţinutul de gudron şi nicotină al unei ţigări, astfel încît propun să falsificăm procentajele de gudron şi nicotină. Putem spune că ţigările Crucea Albastră conţin de două ori, da, de două ori mai mult gudron decît orice marcă de frunte. Cercetări independente arată că o Crucea Albastră conţine cu 13 la sută mai multă nicotină decît oricare altă ţigară. De ce să plăteşti mai mult pentru mai puţin gudron şi nicotină cînd poţi să fumezi Crucea Albastră ?"

J. L. spune : „E o idee".

Directorul pentru publicitate spune : „Noi am pregătit o campanie la televiziune. Prima noastră reclamă înfăţişează un automobil care se prăbuşeşte de pe o faleză. Ultima imagine este cea a şoferului zdrobit, care spune : Dacă aş fi stat acasă să fumez Crucea Albastră, asta nu mi s-ar fi întîmplat niciodată !

A doua reclamă înfăţişează un alpinist care afirnă de o frînghie pe muntele Everest. În timp ce frînghia se rupe, el se întoarce spre telespectatori şi strigă : Aerul curat vă va ucide !

A treia reclamă înfăţişează o fată şi un băiat pe plajă. Băiatul îi oferă o Crucea Albastră şi ea spune : Nici moartă ! El îi spune că nu e o bună camaradă şi că dacă ar fi ştiut că este genul ăsta de fată nu i-ar fi dat niciodată întîlnire. Dar i-am promis mamei, spune fata. El o convinge să tragă un fum şi ea îl roagă : Te rog să nu fii supărat pe mine. El spune : Cum aş putea să fiu supărat pe cineva care fumează Crucea Albastră?

„Îmi place, spune J. L. Aranjează la televiziune. Acum să vorbim despre unele spectacole de televiziune".

„Avem un spectacol denumit Dezastru. O săptămînă ne ocupăm de un cutremur, a doua săptămînă de inundaţii, a treia săptămînă de un incendiu forestier. Ideea este că pe lume există o mulţime de lucruri mai rele decît fumatul".

„Iată o idee care pare foarte bună, spune J. L. Dar aş dori totuşi să ştiu a cui a fost ideea de a prezenta săptămîna trecută la televiziune Viaţa doamnei Curie".

„A fost concediat, J. L."

„Acum, gentlemeni, luptăm pentru vieţile noastre, şi pentru a salva firma vom avea nevoie de voi toţi".

„Sîntem alături de tine J. L.", strigă ei.

„Nu vă grăbiţi. Ca să cîştigăm această luptă şi să vă menţineţi cu toţii în formă, stabilesc o regulă nouă. Nimeni de la această firmă nu mai are voie să fumeze".

„Dar, J. L."...

„Aţi auzit ce am spus, declară J. L. Pe primul plan este firma, şi dacă vom mai vinde ţigări, nu vreau să mă văd împovărat cu oameni bolnavi".

Art BUCHWALD
(Din New York Herald Tribune)

PROFIL

SIRIMAVO BANDARANAIKE

Desfășurată pe fundalul unor puternice frămîntări în viața internă a Ceylonului, campania electorală din iulie 1960 avea să reliefeze pe scena politică a țării figura energică a noului președinte al partidului libertății (Sri Lanka Freedom Party), doamna Sirimavo Bandaranaike. Cu aproape un an înainte, asasinarea marelui patriot și om de stat, premierul ceylonez Solomon Bandaranaike, întrerupsese dureros o activitate închinată consolidării independenței politice și economice a statului. Criza politică declanșată în septembrie 1959 se perpetua prin succedarea la conducerea țării a unor guverne de extremă dreaptă, a căror politică periclita realizările cucerite de poporul ceylonez. După eșecul guvernului Dahanaike, urmat de înfrîngerea în Parlament a liderului partidului național unit, Dudely Senanaike, chemat la putere în martie 1960, se fixează noi alegeri generale. În aceste condiții, partidul libertății, partidul Lanka Sama Samaj și partidul comunist se unesc într-o coaliție electorală. Programul defunctului prim-ministru devine stindardul forțelor progresiste unite. Sirimavo Bandaranaike, văduva fostului premier, se dovedește în această campanie un adevărat tribun al poporului, contribuind la victoria în alegeri a forțelor patriotice. Întrunind o concludentă majoritate, partidul libertății formează guvernul în frunte cu Sirimavo Bandaranaike, membră a senatului ceylonez, căreia îi revin de asemenea portofoliile externelor și apărării.

Prima, și pînă în prezent singura femeie prim-ministru din lume, Sirimavo Bandaranaike, are 47 de ani. S-a născut în orașul Balaganda, situat în centrul muntos al insulei, în apropiere de Ratnapura, într-o familie de cunoscuți fruntași politici aparținînd aristocrației singaleze. Tatăl ei, Burns Retwatte, a ocupat funcții importante în stat. Deși budistă, Sirimavo și-a făcut studiile la Institutul catolic „Saint Bridget College" din Ceylon. În anul 1940 se căsătorește cu Solomon Bandaranaike, alături de care participă activ la elaborarea liniei politice a partidului libertății. Aflîndu-se tot timpul în centrul vieții politice ceyloneze, Sirimavo Bandaranaike dobîndește o bogată experiență pe care o folosește în anii imediat următori afirmării independenței țării, desfășurînd o intensă activitate pe tărîm obștesc. În acei ani, Sirimavo Bandaranaike, pe lîngă grija pentru educația celor trei copii, se dedică organizării mișcării femeilor ceyloneze.

Devenind șeful guvernului ceylonez, Sirimavo Bandaranaike a afirmat că va continua politica soțului său, o politică de neparticipare a țării la blocurile agresive, de neutralitate activă, de consolidare a independenței, că va lupta pentru traducerea în viață a unor importante reforme sociale și economice. „Voi promova în mod sincer și cinstit — a declarat doamna Bandaranaike în jurămîntul depus cu ocazia numirii sale în postul de prim-ministru — politica defunctului meu soț spre a asigura poporului nostru sărac un loc sub soare".

Programul expus de Sirimavo Bandaranaike a atras împotriva noului prim-ministru uneltirile acelorași cercuri reacționare vinovate de asasinarea soțului ei. Agenția Reuter relata la începutul anului 1962 că la Colombo a fost descoperit un complot îndreptat împotriva guvernului Sirimavo Bandaranaike. „Complotiștii intenționau s-o răpească pe doamna Bandaranaike, pe cînd urma să viziteze templele din apropierea orașului Kadaragama (Ceylonul de sud). Ei se pregăteau de asemenea să aresteze mai mulți miniștri și lideri ai partidelor politice de stînga". Cercurile complotiste nu făceau un secret din intenția de a instaura în Ceylon un regim de dictatură militară. În primele săptămîni ale anului trecut un nou complot antiguvernamental a fost dejucat de autoritățile ceyloneze.

În aceste condiții grele, guvernul condus de Sirimavo Bandaranaike își continuă opera, inițiind transformări sociale și economice. Au fost adoptate o serie de măsuri : naționalizarea societăților de asigurări și a băncii centrale a Ceylonului ; trecerea în controlul statului a aprovizionării țării cu produse petroliere ; lărgirea sectorului de stat în industrie și energetică ; elaborarea reformei învățămîntului, care are o deosebită importanță pentru Ceylon. Politica externă de pace și colaborare internațională a guvernului Sirimavo Bandaranaike contribuie la întărirea independenței și prestigiului Ceylonului.

Orientarea promovată de la venirea doamnei Sirimavo Bandaranaike în fruntea guvernului determină revista britanică Round Table să o aprecieze drept „cea mai de seamă figură politică a Ceylonului", iar săptămînalul francez Marchés Tropicaux să considere că ea „se poate bizui pe sprijinul și dragostea majorității populației ceyloneze".

I.N.

Fișier

Organizația mondială a sănătății (O.M.S.)

Marți s-a deschis la Geneva cea de-a 17-a Adunare Mondială a O.M.S. La lucrări participă și o delegație a R. P. Române condusă de dr Voinea Marinescu, ministrul sănătății și prevederilor sociale.

Creată la Conferința Internațională de la New York din anul 1946, O.M.S. face parte dintre instituțiile specializate ale O.N.U. Potrivit statutului său, O.M.S. urmărește ridicarea nivelului de sănătate a tuturor popoarelor. În acest scop, organizația și-a propus ajutorarea sub raport sanitar a țărilor în curs de dezvoltare ; studierea celor mai importante și actuale probleme de medicină și sănătate, statistică sanitară și legislație sanitară ; desfășurarea de campanii împotriva epidemiilor în diferite țări etc. Începînd din 7 aprilie 1948 (data intrării în vigoare a constituției O.M.S.) se organizează pe plan internațional în fiecare an la această dată „Ziua Sănătății".

Adunările Mondiale ale O.M.S. au adoptat în ultimii ani o serie de importante rezoluții. Astfel, o rezoluție de anul trecut subliniază că nu poate să se vorbească cu adevărat de ocrotirea sănătății fără asigurarea unei păci trainice. Totodată, O.M.S. a luat poziție pentru încetarea experiențelor cu arme nucleare, pentru ajutorarea țărilor în curs de dezvoltare. Între proiectele realizate de O.M.S. sînt de amintit campania mondială pentru eradicarea malariei (în care a fost folosită și experiența Romîniei), campania împotriva tuberculozei, campaniile împotriva bolilor tropicale și infecțioase etc. De curînd, sub patronajul O.M.S. a avut loc o conferință internațională cu participarea U.R.S.S., S.U.A., Angliei, Franței, pentru problemele cancerului. Pentru îndeplinirea scopurilor sale, O.M.S. colaborează cu numeroase guverne și instituții specializate ale O.N.U.

Organele O.M.S. sînt : Adunarea Mondială ; Consiliul Executiv și Secretariatul. Adunarea Mondială a Sănătății se întrunește anual ; ea poate convoca conferințe internaționale și poate elabora proiecte de convenții pe care le recomandă spre adoptare statelor membre. Consiliul Executiv, format din 24 membri aleși pe 3 ani, și secretariatul condus de un director general, se ocupă de activitatea curentă a O.M.S. Sediul organizației este la Geneva. Există, de asemenea, 6 birouri regionale ale O.M.S. — la New Delhi, Manila, Washington, Brazzaville, Copenhaga, Alexandria. O.M.S. numără 120 membri față de 60 în momentul constituirii. R. P. Română și alte state socialiste iau parte la activitatea O.M.S. Experiența țării noastre în privința ocrotirii sănătății a fost citată elogios de numeroase state membre ale organizației. În repetate rînduri, reprezentanții țării noastre au fost aleși în organele de lucru ale O.M.S. Recent, O.M.S. a apreciat pozitiv eforturile R. P. Române pentru reluarea activității Uniunii Medicale Balcanice.

C.P.

presa ACUM 50 DE ANI

Prezentarea la Paris, în primă audiție, a Simfoniei romîne de Stan Golestan, în interpretarea orchestrei Lamoureux, se bucură de succes. Ziarul Le Matin îi consacră o cronică elogioasă.

Profesorii Navil din Geneva și Huntimor din Boston au descoperit în Egipt, la Abidos, un templu uriaș despre care se consideră că ar data din timpul piramidelor.

Consiliul federal al Elveției a respins proiectul de lege din inițiativă populară care prevede să se aplice sistemul reprezentării proporționale la alegerile pentru sfatul național.

Celebra dansatoare Ana Pavlova a suferit un accident în timp ce juca pe scena teatrului Odeon din New York. Societatea de asigurare la care Pavlova își asigurase ambele picioare pentru 100 000 dolari a plătit artistei pentru fracturarea unui picior 50 000 dolari.

Mexic : trupele guvernamentale au executat 169 de rebeli.

Comentînd călătoria împăratului Wilhelm al Germaniei la Viena, ziarul Magdeburger Zeitung scria că „această vizită dovedește și mai mult nestrămutata solidaritate a legăturilor dintre cele două imperii... și are menirea de a contrabalansa zvonurile despre eventuale noi alianțe care ar fi proiectate".

Mișcarea revoluționară din Ulster continuă. Într-un discurs rostit la Haldeskold, Lloyd George declară „Anglia n-a mai fost amenințată de pe timpul Stuarților de o primejdie atît de mare ca acum".

Deputatul socialist francez Jaurès a cerut guvernului să se asigure că împrumuturile pe care le acordă altor state sînt folosite doar la dezvoltarea economiei naționale și nu la pregătirea pe ascuns a altor vărsări de sînge. Banca ministerială a dat un răspuns destul de confuz acestei cereri.

Se discută o convenție telegrafo-poștală turco-bulgară, care prevede și instalarea unei linii telefonice Sofia-Constantinopol.

Breviar

25 februarie

La New York au început lucrările primei sesiuni a Comitetului consultativ O.N.U. pentru aplicarea științei și tehnicii în folosul dezvoltării — format din 18 state — la care din partea R.P. Romîne participă academicianul N. Cernescu.

Școala internațională a fizicienilor teoreticieni, organizată de Institutul unificat de cercetări nucleare de la Dubna, a fost deschisă de academicianul Șerban Țițeica, director adjunct al Institutului.

La București a avut loc semnarea planului de colaborare pe anul 1964 între A.R.L.U.S. și Uniunea Asociațiilor sovietice de prietenie și legături culturale cu țările străine și Asociația de prietenie sovieto-romînă.

26 februarie

La Muzeul de etnografie și preistorie din Hamburg, s-a deschis o expoziție în care este prezentată și arta populară romînească.

27 februarie

Sub președinția tovarășului Gogu Rădulescu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, la București a avut loc ședința Comitetului național de pregătire a participării R.P. Romîne la Conferința O.N.U. pentru comerț și dezvoltare.

25—28 februarie

A avut loc la Moscova cea de-a XI-a ședință a Comitetului Executiv al Consiliului de Ajutor Economic Reciproc.
Delegația R. P. Romîne a fost condusă de Alexandru Bîrlădeanu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri.

28 februarie

A avut loc, la Ministerul Afacerilor Externe, semnarea unei convenții veterinare între R.P. Romînă și Elveția.

2 martie

Au început la Teheran lucrările celei de-a XX-a sesiuni a Comisiei Economice O.N.U. pentru Asia și Extremul Orient, la care participă și o delegație de observatori ai R.P. Romîne, condusă de Ion Dumbravă, însărcinatul cu afaceri ad-interim al R.P. Romîne în Iran.

Pavilionul romînesc la Tîrgul de primăvară de la Leipzig a fost vizitat de Manfred Gerlach, vicepreședinte al Consiliului de Stat al R.D.G., Lothar Boltz, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, ministru al afacerilor externe, Alexander Abusch, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri.

3 martie

În țara noastră a fost constituit Centrul național P.E.N. (Asociația internațională a poeților, eseiștilor și romancierilor). Președinte al comitetului de conducere al Centrului național P.E.N. a fost ales acad. Victor Eftimiu.

Expoziția R. P. Romîne din cadrul celui de al treilea tîrg internațional de la Tripoli a fost vizitată de Mahmud Muntasser, prim-ministru și ministrul afacerilor interne al Libiei. „În numele majestății sale Idriss și al meu personal — a spus premierul — felicit Romînia pentru frumosul său pavilion, pentru varietatea produselor prezentate. Organizarea și prezentarea pavilionului țării dv. este excelentă, reflectînd realizările pe care le-a obținut în ultimii 20 de ani în dezvoltarea economică și socială".

POȘTA REDACȚIEI

În harta Atlas pe care ați publicat-o la supliment la nr. 1 se afirmă că Nigeria are o populație de 36 400 000 de oameni. La 26 februarie 1964, în Scînteia am citit următoarea știre: „Ministerul Informațiilor al Nigeriei a anunțat că, potrivit datelor recensămîntului care a avut loc în noiembrie 1963, populația Nigeriei este de 55 653 821 de locuitori. Care este adevărul ?

ION M. IORGA
București

Noi am folosit datele Anuarului Statistic al R.P.R. pe anul 1963. Guvernul Nigeriei, considerînd că cifrele cunoscute despre populația țării nu mai reflectă realitatea, a organizat la sfîrșitul anului trecut un recensămînt ale cărui rezultate au fost publicate abia în luna februarie. Evident, cifra reală este cea publicată în Scînteia.

Pavel Siclovan, colectivist, Curtici, raionul Arad.
Avînd în vedere că anul acesta se împlinesc 50 de ani de la dezlănțuirea primului război mondial, am prezentat în nr 4/1963 capitolul „Cum a izbucnit primul război mondial" din Istoria Diplomației, ed. rusă. Vom mai publica unele articole pe această temă.

Gheorghe T. Marin. Dîrza, raionul Răcari.
Articolul propus de dv. nu se încadrează în tematica generală a revistei noastre.

Vasile Caragea, muncitor, Galați.
În Anglia, serviciul militar este obligatoriu numai în timp de război. În momentul de față se discută problema introducerii eventuale a obligativității serviciului militar și în timp de pace.

Dr. Kadar Zoltan, Someșuileac, raionul Cehul Silvaniei ; Eva Doda și Elena Barbu, Timișoara.
Informațiile dorite de dv. pot fi obținute de la rectoratul Universității din București.

Tirian. Curtici, Arad.
Legislația penală americană prevede alegerea a 12 jurați care să aprecieze în procesele criminale asupra vinovăției sau nevinovăției acuzatului.

Prof. A. Minuț. Dochia, raionul Piatra Neamț.
Guvernatorul Hammarskjoeld, care a primit acum 50 de ani sarcina de a forma un nou guvern al Suediei, era tatăl lui Dag Hammarskjoeld, fostul secretar general al O.N.U., care și-a pierdut viața în condiții nedeslușite într-un accident de avion în Congo.

La 16 noiembrie 1925 a venit la noi în țară scriitorul Henri Barbusse. Am luat și eu parte la manifestația organizată cu prilejul primirii lui în Gara de Nord, iar apoi la mitingul care a avut loc la Consiliul general al sindicatelor unitare din strada Șelari nr. 10—14. Îmi amintesc că scriitorul francez a ieșit în balcon și a fost aclamat de o mare mulțime. Din Lipscani pînă în Smîrdan, strada Șelari era plină de oameni. De acolo Henri Barbusse a plecat cu o trăsură spre hotelul Athénée Palace. Am fost printre muncitorii care au făcut gardă în jurul trăsurii, pentru a-l apăra împotriva grupului de huligani cuziști masați în piața palatului, care scandau „Să plece Barbusse !" Nu v-am scris aceste lucruri doar pentru a-mi evoca amintirile, ci pentru că doresc să vă pun o întrebare : nu cumva una dintre cele două persoane care îl însoțeau pe Barbusse era scriitoarea franceză Elsa Triolet ?

VASILE ICHIM, pensionar,
București

Nu, Elsa Triolet nu l-a însoțit pe Barbusse în vizita pe care a făcut-o la București.

Șerban Gregorian, București.
„Runda Kennedy" este denumirea tratativelor care vor începe în primăvară la Geneva pentru armonizarea tarifelor vamale între țările membre ale G.A.T.T. Ea poartă numele fostului președinte al Statelor Unite, care a propus inițierea acestor tratative.

Prof. Gh. Teodorescu, București.
Articolul dv. „Aspecte din trecutul orașelor italiene" conține date foarte interesante dar prezintă aceste orașe numai din punct de vedere istoric și foarte condensat, lipsind ceea ce e cel mai important pentru noi — actualitatea.

I. Cărăușu, cercetător științific, stațiunea de cercetări biologice Stejarul, raionul Piatra Neamț.
Adresa solicitată de dv. este F.A.O. Viale delle Terme di Caracalla, Roma.

Solicitările și sugestiile primite din partea cititorilor sînt dintre cele mai variate. Cele mai multe dintre ele corespund profilului revistei noastre și ne vom strădui să le satisfacem. Iată cîteva sugestii :

Aș dori să apară în revista LUMEA un material care să explice din toate punctele de vedere noțiunea de neutralitate.

EMIL BEJAN
Reșița

Vă rog să publicați în revista LUMEA numărul locuitorilor tuturor capitalelor țărilor de pe glob.

MARIA BORDEA, colectivistă,
com. Cîrligați, raionul Huși

Vă sugerez să publicați un documentar despre țările în care mai există relații sclavagiste.

GRIGORE SBÎRCEA
Tr. Severin

În legătură cu Conferința internațională pentru comerț ce se va ține la Geneva m-ar interesa un articol despre clauza națiunii celei mai favorizate.

Ing. V. BOARU
Sîntana, reg. Crișana

În această săptămînă am primit de asemenea aprecieri și sugestii de la Rudolf Kera, Corlățești, Ploiești ; Gabriel Bacovia, București ; Gh. D. Măguri, raionul Huedin ; Puiu Costea, Bușteni ; Nicolae St. Făulete, Costești, raionul Horezu ; I. Ionel, București ; C. M., Năsăud.

Întrebări și răspunsuri

Evenimentele din Gabon au readus în atenție țările africane foste colonii franceze. În unele dintre acestea au avut loc în ultimul an și jumătate o serie de lovituri de stat care s-au soldat cu schimbarea președinților republicilor sau a guvernelor. Care sînt aceste țări ?

— SENEGAL. La 16 decembrie 1962, președintele Republicii, Leopold Sedar Senghor, l-a demis pe primul ministru Mammadu Dia, acuzîndu-l de complot împotriva sa.

— TOGO. La 13 ianuarie 1963, președintele Republicii, Sylvanus Olympio, a fost asasinat. Comitetul insurecțional alcătuit din ofițeri și subofițeri ai armatei togoleze a predat apoi puterea lui Nicolas Grunitzki, care este și în momentul de față președintele republicii.

— S-a vorbit despre „două încercări nereușite de lovitură de stat" care ar fi fost descoperite în ianuarie și septembrie 1963 în COASTA DE FILDEȘ.

— CONGO (capitala Brazzaville). La 13 august 1963 marile manifestații populare l-au determinat pe președintele republicii, Fulbert Youlou, să demisioneze. Armata a preluat puterea, încredințînd-o apoi lui Massemba Debat.

— DAHOMEY. Președintele Republicii, Hubert Maga, demisionează în octombrie 1963 și, după alegerile din ianuarie 1964, Sourou Migan Apithy devine președinte al republicii, iar vicepreședintele republicii, Justin Ahomadegbe, preia funcția de prim-ministru.

Principesa Irène, a Olandei, a renunțat la dreptul de succesiune pentru a se căsători cu un principe catolic (familia domnitoare a Olandei este protestantă). Care sînt, în afară de Olanda, celelalte țări europene unde mai există monarhie ?

În afară de Olanda, țările Europei în care mai există regi sau regine sînt : Marea Britanie, Suedia, Danemarca, Norvegia, Belgia, Grecia.

În timpul tratativelor de la Londra în problema cipriotă s-a discutat posibilitatea instalării unor „forțe O.N.U. pentru menținerea păcii" în Cipru. Care sînt celelalte regiuni în care se află în momentul de față asemenea forțe O.N.U. ?

Asemenea forțe O.N.U. se află în momentul de față în Congo, în regiunea de frontieră dintre Izrael și Republica Arabă Unită și în Yemen.

lumea

Săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Populară Romînă

Redactor șef GEORGE IVAȘCU

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1, Tel. 17.60.10

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

totul rămîne oamenilor

„LENFILM"

SCENARIUL : S. Aleşin
REGIA : G. Natanson
IMAGINEA : S. Ivanov
MUZICA : V. Cistiakov
DISTRIBUŢIA: Nikolai Cerkasov, Sofia Piliavskaia, Andrei Popov, Elina Bîstriţkaia, Igor Ozerov, Igor Gorbacev, Galina Anisimova, Iakov Maliutin.

O PRODUCŢIE A STUDIOULUI

2 lei

Reportaj pe glob: PARAGUAY

PROCESUL DE LA DALLAS

Comisiile economice ale O. N. U.

11
Joi, 12 martie 1964

lumea

Săptămîna pe glob:

GENEVA
PARIS
DAKAR
SAIGON

TUDOR ARGHEZI LA PARIS

Moment din timpul recentei vizite în capitala franceză a acad. Tudor Arghezi. Împreună cu fiica sa Mitzura, maestrul Arghezi este salutat de Jacques Chabannes, președintele Comitetului de conducere al Societății oamenilor de litere din Paris.

O vedere din orașul Dakar (Senegal) unde își desfășoară lucrările conferința la nivel înalt a Uniunii Afro-Malgașe.

lumea

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ
EDITAT DE UNIUNEA ZIARIŞTILOR
DIN REPUBLICA POPULARĂ ROMÎNĂ
Anul II
nr. 11 (20) 12 martie 1964

În acest număr:

■ **SĂPTĂMÎNA PE GLOB:** GENEVA — Necesitatea ordinei de zi (p. 2). MEMORANDUMUL GUVERNULUI R. P. POLONE (p. 3). HAGA — Întîlnirea Erhard — Marjnen (p. 3). PARIS — Primul tur de scrutin (p. 4). SAIGON — În pregătirea unei politici (p. 5). LONDRA — După vizita lui Wilson în S.U.A. (p. 6). DAKAR — Delimitarea unei organizații (p. 8). QUITO — Represiuni antidemocratice (p. 8). DALLAS — Declarații și ipoteze (p. 9). O. M. S. — A 17-a Adunare mondială a sănătății (p. 11).

■ **ARTICOLE:** INTEGRAREA POLITICĂ VEST-EUROPEANĂ ÎN IMPAS, de Silviu Brucan (p. 12). SPANIA ȘI PIAȚA COMUNĂ, de N. S. Stănescu (p. 13). DESPRE CONFERINȚA MONDIALĂ PENTRU COMERȚ ȘI DEZVOLTARE, de Robert Wégimont (p. 19). CAMPANIA ELECTORALĂ ÎN S.U.A., de Claude Julien (p. 21).

■ **CONVORBIRI CU:** HAL ROGERS și ALEC MCCOWEN, despre turneul Teatrului „Royal Shakespeare" la București (p. 15); AUGUSTO MURER, despre arta populară romînească (p. 14).

■ **REPORTAJ PE GLOB:** PARAGUAY, de Francisc Ferna (p. 16).

■ **PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ:** (p. 23 — 28). New York Times, Medunarodna Politika, Newsweek, Za Rubejom, Combat, The Times, Croissance des jeunes nations, Vision, Christian Science Monitor.

■ **LUMEA ÎN CĂRȚI ȘI REVISTE:** VOCILE AMERICII LATINE, de L. Nițescu (p. 29).

■ **PROFIL, FIȘIER** (p. 31). **POȘTA REDACȚIEI** (p. 32).

LUMEA ÎNTR-O SĂPTĂMÎNĂ

GENEVA

Necesitatea ordinei de zi

Un simplu inventar al măsurilor colaterale propuse Conferinței Comitetului celor 18 state pentru dezarmare de la Geneva ne va arăta că numărul acestora se ridică la nu mai puțin de 14: nouă în memorandumul guvernului U.R.S.S. și cinci în mesajul președintelui Johnson. Cu riscul de a o repeta, vom reaminti că printre ele se află asemenea probleme importante ca: reducerea bugetelor militare, nerăspîndirea armelor nucleare, zone denuclearizate, distrugerea aviației de bombardament etc. Realizarea acestor măsuri ar reprezenta o contribuție importantă la destindere, la întărirea încrederii reciproce între state, la pregătirea, în ultimă instanță, a condițiilor în vederea dezarmării generale și totale.

Delegațiile țărilor socialiste, ca și cele ale țărilor neangajate, membre ale Comitetului celor 18, au apreciat din capul locului importanța și utilitatea unor astfel de măsuri. Fără a ignora nici o clipă sarcina centrală a comitetului, care a fost și rămîne elaborarea tratatului de dezarmare generală și totală, delegațiile țărilor socialiste, sprijinite de marea majoritate a delegațiilor neangajate, s-au pronunțat și se pronunță pentru o dezbatere amplă a măsurilor colaterale. O condiție esențială a succesului este, desigur, ca dezbaterea să se facă într-o ordine stabilită de comun acord, acordîndu-se prioritate acelor măsuri care sînt cel mai ușor de realizat, care oferă cele mai bune șanse de acord. După cum s-a apreciat în repetate rînduri în cadrul comitetului, numai o asemenea dezbatere ar permite o analiză profundă a propunerilor, ar face posibil un schimb amplu, detaliat de păreri în urma căruia, desigur, ar apărea și unele sugestii prețioase de natură să contribuie la realizarea acordului.

Iată însă că în ultima perioadă, puterile occidentale membre ale comitetului, epuizîndu-și lista „argumentelor" împotriva unei astfel de dezbateri ordonate a măsurilor colaterale, au găsit o nouă formulă.

„Sigur că ar fi de dorit să avem o ordine de zi bine stabilită, recunosc autorii noii teorii, dar, înainte de a hotărî cu ce să începem este necesar ca măsura respectivă să fie... coaptă pentru un acord". După cum ne informează ziarul *Times*, un purtător de cuvînt al delegației Statelor Unite a declarat că după părerea delegației sale „este încă prea devreme pentru a se stabili o ordine de zi".

Iar pînă atunci? „Deocamdată să continuăm explorarea tuturor propunerilor cunoscute". Aceasta, în limbaj obișnuit, înseamnă să se aștepte pînă cînd se va aprecia că o măsură sau alta „s-a copt" și este gata să fie „culeasă". În ce constă netemeinicia acestei „teorii"? Ea pornește de la premisa cu totul greșită că a cădea de acord asupra procedurii echivalează cu un acord, de fond. Cu alte cuvinte, presupunînd că s-ar hotărî să se înceapă cu discutarea problemei reducerii bugetelor militare, aceasta ar însemna, după părerea susținătorilor teoriei sus-menționate, că s-a hotărît deja și conținutul acordului ce urmează a fi realizat.

De aici și afirmația lor că nu are rost să se discute concret o măsură dacă nu există certitudinea că se va ajunge negreșit la un acord. Efectul unei asemenea abordări este că, în acest fel se exclude practic posibilitatea discutării oricărei măsuri colaterale atîta timp cît, după aprecierea unei delegații occidentale, nu s-au creat deocamdată condiții pentru acord.

Unii delegați occidentali au mers atît de departe cu această argumentare încît au afirmat că dezbaterea detaliată, în prezent, a unei măsuri colaterale sau a alteia, ar „scoate și mai mult în evidență divergențele existente". Iar „pentru a nu înrăutăți atmosfera în comitet" se sugerează aceeași rețetă: să vorbim „în general", „să explorăm în comun cîmpul vast al propunerilor de care sîntem sesizați". Dar pînă acum nu s-a făcut exact acest lucru? Sigur că și „explorarea" își are rostul ei, dar ea nu se poate prelungi la infinit. Or, după cum se știe, la această sesiune a lucrărilor comitetului se „explorează" de aproape două luni.

Unele delegații au arătat că nu trebuie exagerată importanța pe care o are ordinea de zi. Este adevărat că această problemă trebuie privită la proporțiile ei reale. Nimic însă nu poate fi mai dăunător decît optimismul generat de ceea ce englezii denumesc „wishful thinking" (adică luarea dorințelor drept realitate).

Or, realitatea constă nu numai în faptul că nu s-a putut cădea de acord pînă acum asupra ordinei de zi. Asta ar fi, cum se spune, numai jumătate din rău. Ceea ce îngrijorează cu adevărat este însă poziția unor puteri occidentale care, după cît se pare, nici măcar nu întrevăd posibilitatea unor discuții ample, concrete, la această sesiune a conferinței. Iar timpul trece și nu este prea departe ziua cînd comitetul va trebui să-și prezinte din nou raportul în fața Adunării Generale a O.N.U. Cum vor justifica atunci aderenții „discuțiilor în general" lipsa unor rezultate concrete?

Prin întreaga lor activitate, prin perseverența cu care acționează la conferință, delegațiile socialiste demonstrează zi de zi dorința lor de a se marca progrese. Este evident că greutățile apărute pot fi învinse dacă toate părțile vor da dovadă de înțelegere și bunăvoință și mai ales de dorința de a face ca anul 1964 să reprezinte un alt pas spre destindere, spre pace.

V. BARBU

Geneva, 10 martie

REFLECTOR

Guvernul Filipinelor intenționează să atragă investitori din Kuweit. Ambasadorul filipinez în S.U.A. a dus la Washington tratative cu omologul său din Kuweit.

■

Suedia este una din țările care au acceptat să pună la dispoziția O.N.U. un contingent militar. În felul acesta, se apreciază că din „forța O.N.U. de menținere a păcii în Cipru" vor face parte aproximativ 700 de soldați suedezi. Alte țări dispuse să trimită contingente militare în Cipru sînt Marea Britanie, Canada, Finlanda și Irlanda.

■

O misiune economică japoneză se află pentru o lună de zile în Africa de nord. Ea cuprinde 12 membri și este condusă de Yukihisa Koizumi, președintele companiei electrice Furukawa. Itinerarul: Maroc, Algeria, Tunisia, Libia, R.A.U., Sudan.

■

Richard Nixon a declarat că, dacă partidul republican i-o va cere, va accepta să candideze și pentru funcția de vicepreședinte care, a spus el, „nu trebuie subapreciată".

În noul guvern iranian au fost create trei noi ministere: un minister al dezvoltării și construcțiilor de locuințe, unul al energeticii și apelor precum și un minister al informațiilor. De asemenea, a fost instituit un consiliu superior pentru problemele administrative, fapt care indică hotărîrea premierului Hassan Ali Mansour de a-și pune în aplicare proiectele de reforme administrative.

■

La 23 august vor începe la Grenoble lucrările Conferinței internaționale a tineretului, organizată sub auspiciile UNESCO. La conferință vor participa delegați din cele 113 țări membre ale UNESCO precum și observatori din partea unui mare număr de organizații internaționale de tineret.

■

Cu prilejul apropiatei vizite pe care o va face în Pakistan — relatează revista americană Newsweek — trimisul special francez Edgar Faure va prezenta un mesaj destinat președintelui Ayub Khan, explicînd „proiectul lui de Gaulle pentru neutralizarea Asiei de sud-est" precum și o propunere pentru o întîlnire la nivel înalt a celor doi șefi de stat.

Memorandumul guvernului R. P. Polone

în problema înghețării înarmărilor nucleare și termonucleare în Europa centrală

Guvernul Republicii Populare Polone și-a exprimat pînă în prezent în repetate rînduri năzuința consecventă de a găsi soluții privitoare la destinderea generală a încordării și dezarmarea generală și totală și a sprijinit toate propunerile constructive în această direcție. Un obiect de grijă deosebită a guvernului polonez au fost și rămîn realizarea unei destinderi a încordării internaționale și crearea condițiilor necesare securității în Europa centrală. Acest obiectiv poate și trebuie să fie realizat în primul rînd prin stăvilirea cursei înarmărilor în această parte a lumii.

Avînd în vedere aceasta, guvernul Republicii Populare Polone a propus, la timpul său, un plan de constituire a unei zone denuclearizate în Europa, care, după cum se știe, a trezit interesul multor state și al opiniei publice mondiale și, după părerea guvernului polonez, continuă să rămînă pe deplin actual.

Guvernul polonez consideră că în momentul de față există condiții corespunzătoare pentru a se lua măsuri urgente, a căror efectuare ar putea înlesni noi acțiuni îndreptate spre destinderea încordării, întărirea securității și progrese în domeniul dezarmării.

Pornind de la aceste considerente, guvernul Republicii Populare Polone formulează propunerea de a se îngheța înarmările nucleare și termonucleare în Europa centrală. Traducerea în viață a acestei propuneri ar avea o însemnătate deosebită pentru securitatea atît a Poloniei, cît și a tuturor țărilor din această regiune, precum și a întregii Europe, deoarece, fără să modifice raportul de forțe existent, ar contribui la stăvilirea cursei înarmărilor nucleare.

1. Guvernul polonez propune ca înghețarea înarmărilor nucleare și termonucleare să cuprindă în principal teritoriile Republicii Populare Polone, Republicii Socialiste Cehoslovace, Republicii Democrate Germane și Republicii Federale Germane, inclusiv apele teritoriale și spațiul aerian respectiv. Guvernul Republicii Populare Polone consideră ca fiind posibilă extinderea acestei regiuni prin alăturarea altor state europene.

2. Obiectul înghețării l-ar constitui toate tipurile de încărcături nucleare și termonucleare, indiferent de modul lor de întrebuințare sau de transportare.

3. Părțile care dispun de forțe armate în regiunea propusă a înghețării înarmărilor își vor asuma obligații de a nu produce, de a nu introduce sau de a nu importa, de a nu transmite altor părți din această regiune sau de a nu primi de la alte părți din această regiune armele nucleare și termonucleare susmenționate.

4. Pentru a se asigura îndeplinirea acestei obligații, ar trebui să se instituie un sistem corespunzător de inspecție și garanții.

Inspecția asupra îndeplinirii obligației de a nu se produce arma nucleară și termonucleară, supuse înghețării, s-ar efectua în întreprinderi care sînt sau pot fi folosite pentru această producție.

Pentru a se asigura îndeplinirea altor obligații, s-ar institui un control care să se exercite în mod coordonat la centrele corespunzătoare de frontieră ale transportului feroviar, prin autostrăzi și pe căi fluviale, precum și în porturi maritime și aeroporturi.

Controlul și inspecția s-ar putea efectua de către comisii mixte, pe baze paritare, alcătuite din reprezentanți ai țărilor Tratatului de la Varșovia și Pactului nord-atlantic. În aceste comisii ar putea fi incluși, de asemenea, reprezentanți ai altor state. Componența, structura și metodele activității organelor de control vor constitui obiectul unei discuții amănunțite.

Părțile, ale căror forțe armate staționează în regiunea înghețării înarmărilor și care dispun de arma nucleară și termonucleară, și-ar transmite reciproc — în cursul unor întîlniri periodice ale reprezentanților lor — diferite informații și dări de seamă, necesare pentru îndeplinirea obligațiilor referitoare la înghețarea înarmărilor nucleare și termonucleare.

5. Hotărîrile referitoare la aplicarea propunerii susmenționate trebuie să fie expuse sub forma unor documente corespunzătoare.

Guvernul Republicii Populare Polone este dispus să treacă la discuții și tratative cu părțile interesate pentru realizarea unei înțelegeri în problema înfăptuirii țelurilor expuse.

Guvernul polonez va studia cu atenție toate propunerile constructive care corespund țelurilor propunerii susmenționate și tind spre înghețarea înarmărilor în Europa centrală.

Guvernul Republicii Populare Polone așteaptă ca propunerea formulată de el să fie primită pozitiv.

HAGA

Întîlnirea Erhard — Marijnen

La invitația prim-ministrului olandez Marijnen, cancelarul vest-german Erhard, însoțit de ministrul afacerilor externe Schröder, a întreprins la începutul lunii martie o vizită oficială de două zile în Olanda. Ca și în celelalte vizite făcute în vremea din urmă la Washington, Londra, Roma și Paris, vizita la Haga se înscrie în seria de luări de contacte ale noului cancelar vest-german.

Din comunicatul comun rezultă că în cursul discuțiilor dintre cele două părți a avut loc un schimb de păreri în

REFLECTOR

George Cabot Lodge, fiul lui Henry Cabot Lodge, ambasadorul S.U.A. în Vietnamul de sud, al cărui nume este insistent citat ca unul din eventualii candidați ai partidului republican la alegerile prezidențiale, a declarat că tatăl său va accepta să candideze „în cazul în care va fi solicitat".

Duminică vor avea loc în Columbia alegerile pentru Camera Deputaților, adunările departamentale și consiliile municipale. Participă la aceste alegeri candidați din partea partidelor conservator, liberal-moderat, Mișcării revoluționare liberale, Alianței populare revoluționare și Mișcării independente liberale.

Vizita oficială a președintelui de Gaulle în Mexic va avea loc între 16 și 19 martie. Șeful statului francez va fi însoțit de ministrul de externe Couve de Murville.

Congresul Frontului de eliberare națională algerian se va întruni în cea de-a treia săptămînă a lunii aprilie. Știrea a fost anunțată la Alger de Hadj ben Alla, membru al Biroului Politic al F.L.N.

Solicitat de președintele subcomisiei juridice a Senatului pentru problemele succesiunii, senatorul Bayh, fostul președinte al S.U.A. Eisenhower a formulat o serie de propuneri privitoare la reglementarea succesiunii la funcțiile de președinte și vicepreședinte în cazuri excepționale. Eisenhower a făcut următoarele recomandări: în cazul în care vicepreședintele S.U.A. este împiedicat, de diferite circumstanțe, să-și îndeplinească funcția, președintele să aibă dreptul de a numi un nou vicepreședinte în cel mai scurt timp; în cazul în care președintele nu-și mai poate exercita funcția, alegerea unui nou președinte să fie făcută de guvern, sau de guvern împreună cu Congresul; în cazul în care președinte devine acela care îndeplinise funcția de vicepreședinte, el trebuie să numească un succesor la vicepreședințe; în sfîrșit, în cazul în care atît președintele cît și vicepreședintele devin indisponibili, primul în ordinea succesiunii să fie nu președintele Camerei Reprezentanților, ci secretarul de stat.

Iakob Malik, locțiitor al ministrului afacerilor externe al U.R.S.S., care se află în vizită în Etiopia, a avut convorbiri cu oficialitățile etiopiene. Printre problemele examinate se află vizita pe care împăratul Haile Selassie urmează să o facă la Moscova.

problemele legate de pregătirea tratativelor din cadrul „rundei Kennedy" privitoare la reducerea tarifelor vamale între țările occidentale, problema creării forțelor nucleare multilaterale ale N.A.T.O., relațiile Est-Vest, problema germană etc. O atenție deosebită a fost acordată, de asemenea, problemei unității politice vest-europene.

În legătura cu aceasta, ziarul vest-german *Frankfurter Allgemeine*, într-o corespondență din Haga releva faptul că „atîta timp cît Anglia nu este pentru această unitate" și atîta timp cît generalul de Gaulle reprezintă „un partener puternic în jocul de cărți european", guvernul olandez „nu pare dispus să sprijine străduințele menite să imprime comunității vest-europene un profil politic puternic".

Este semnificativ a menționa în acest context unele considerații ale ziarului *Times* făcute cu prilejul vizitei cancelarului vest-german la Haga: „Situația în momentul de față — scria *Times* — este deosebit de grea. Dr. Erhard îi împinge pe cei șase spre unitate politică. În același timp vrea să consolideze puntea spre Atlantic cu un pilon în Marea Britanie. Cu toate deosebirile de concepții în ceea ce privește forma unității spre care se tinde, el se bucură de sprijinul larg al membrilor mai mici ai comunității. Dar, — relevă în continuare *Times* — există două mari obstacole. Unul este, desigur, generalul de Gaulle. Celălalt este golul creat prin lipsa prezenței politicii engleze în locul unde aceasta ar trebui să fie, precum și nesiguranța în ce privește umplerea acestui gol, dacă el va putea fi vreodată umplut. Părerea larg răspîndită în Europa este că un guvern laburist nu s-ar preocupa în suficientă măsură de interesele Europei. Dacă aceasta corespunde sau nu adevărului, (și aceasta depinde în parte de faptul dacă Europa alunecă spre stînga) cert este faptul că actualmente se întărește această părere, deoarece cerința de a se întreprinde acțiuni pare să fie mai mare. Italia și Olanda au spus acum că doresc să aștepte Marea Britanie. Germania pare să se afle, de asemenea, pe poziția de a aștepta. Dar, dacă generalul de Gaulle rămîne de neclintit, ceea ce așa pare să fie, și dacă Anglia rămîne nehotărîtă, atunci nu poate să nu fie luat în considerație faptul că ea va aștepta pînă la infinit".

Olanda, după cum a reieșit din discuții, manifestă multă prudență față de diferitele soluții de dezvoltare ulterioară a integrării vest-europene. Din acest considerent este și explicabil motivul pentru care Olanda dorește intrarea Marii Britanii în Piața comună și într-o eventuală uniune politică. Deși scopul urmărit de Olanda este diferit de cel al R.F.G., se observă că în această problemă punctele de vedere ale celor două guverne sînt asemănătoare.

Comentariile din presa occidentală scot în relief străduințele cancelarului Erhard de a crea un climat mai cald în relațiile R.F.G. cu „recele său vecin" olandez. Totuși se pare că apelul lui Erhard, într-o cuvîntare la o recepție, „de a se uita trecutul, fără să se uite sau să se tăgăduiască ceva" nu a fost în măsură să însenineze opinia publică olandeză. În acest sens este semnificativă reacția ziarului olandez *Algemeen Dagblad* care scria cu ironie: „Mulți germani vor să ne forțeze să uităm trecutul pe care ei nu vor să-l uite".

„Pescărușul" se intitulează sculptura inspirată artistei sovietice Galina Petrașevici de cosmonauta Valentina Nikolaeva-Tereșkova

Relevant este faptul că prin această vizită cancelarul Erhard, deși n-a reușit să înlăture răceala care se manifestă în relațiile bilaterale dintre cele două țări, a folosit totuși prilejul pentru a reafirma poziția R.F.G. în problemele alianței atlantice.

La o conferință de presă ținută la Haga, la încheierea vizitei, referindu-se la convorbirile sale cu conducătorii olandezi, cancelarul Erhard arăta: „Dacă țările noastre vor fi unite, aceasta va constitui o încurajare pentru alte țări europene ca să se comporte la fel". Încercările clare ale cancelarului Erhard de a „alinia" Franța sau cel puțin de a o determina la concesii menite să înlăture, cel puțin temporar, actuala criză din sînul comunității atlantice nu au deocamdată șanse de succes. Cu toate acestea, guvernul vest-german folosește orice prilej pentru a nu adînci divergențele, cel puțin aparent. La aceeași conferință de presă, cancelarul Erhard, referindu-se la tratatul franco-vest-german declara că acesta constituie o bază a politicii europene. „O «descompunere» a acestui tratat — a adăugat el — ar face imposibilă orice politică europeană. Respectăm pe deplin și fără nici o rezervă tratatul, dar care nu va duce la crearea unui bloc în cadrul unui alt bloc".

O caracteristică, observată în ultimul timp, a încercărilor pentru diminuarea și înlăturarea divergențelor existente între statele occidentale cu ocazia diverselor întîlniri dintre conducători ai acestor state o constituie faptul că negocierile se soldează cu compromisuri care nu rezolvă însă problemele de fond. La aceasta mai trebuie adăugat faptul că, de obicei, în comunicatele comune care se dau după încheierea unor asemenea vizite, într-o formulă mai mult sau mai puțin lapidară, se trec sub tăcere deosebirile de păreri, scoțîndu-se în evidență problemele în care, cel puțin declarativ, concordă punctele de vedere ale părților.

Comunicatul publicat după vizita în Olanda a cancelarului Erhard nu face excepție.

V. T.

10 martie

PARIS

Primul tur de scrutin

Dintr-un anumit punct de vedere, alegerile cantonale, cum au fost cele care au avut loc duminică într-o primă etapă, în Franța, ar putea fi considerate un eveniment de importanță restrînsă, cu semnificație mai mult tradițională. Este vorba de alegerea consilierilor generali care, în trecut, de cele mai multe ori s-au identificat cu „notabilitățile" locale, în satele și comunele a căror reuniune, pe baza apropierii geografice, forma cantoanele. Pe vremea cînd Franța era o țară cu preponderență agricolă, asemenea alegeri aveau o importanță desigur mai mare și consilierii generali erau în măsură să influențeze, direct sau indirect, politica guvernamentală. (Ziarele au amintit că nu mai departe de acum 30 de ani, alegerile cantonale din 1934 au determinat retragerea miniștrilor radicali din guvern și deci căderea cabinetului Doumergue).

Teoretic, consilierii generali pot influența și acum evoluția politică a țării — ei fac parte din colegiul electoral pentru desemnarea senatorilor. Astăzi însă, rolul Senatului este mult restrîns în practica parlamentară în Franța. Și afară de aceasta, urmînd calea de evoluție a țărilor industrializate, Franța a devenit o țară cu o preponderență urbană tot mai accentuată, astfel încît importanța regiunilor rurale a scăzut. Aceasta și explică de ce, la asemenea alegeri cantonale — care, potrivit tradiției au loc la fiecare trei ani pentru reînnoirea cîte unei jumătăți din corpul consilierilor generali — de obicei aceleași personalități sînt realese, procentajul abținerilor este destul de mare, dezinteresul alegătorilor uneori destul de pronunțat. (Cum a fost cazul la această primă etapă, anul acesta, cînd

aproape jumătate din alegători s-au abținut).

Dintr-un alt punct de vedere însă, și anume ca un indiciu în ce privește atitudinea alegătorilor față de probleme politice mai generale, asemenea alegeri sînt uneori de natură să genereze constatări interesante. Desigur că Franța de astăzi nu mai are prea multe lucruri comune cu Franța de acum o jumătate de veac, și cu atît mai puțin cu Franța de pe vremea lui Balzac, cînd un fruntaș local, ca notarul, medicul sau farmacistul, își putea exercita influența grație mandatului de consilier general. Pe de altă parte însă, mai ales în ce privește mentalitatea anumitor pături mijlocii, opinia alegătorilor din provincie, din mediul rural, oarecum modernizat, al Franței de astăzi, prezintă importanță în primul rînd ca un indiciu al unei stări de spirit, și indirect prin ecourile pe care le poate avea mai tîrziu.

Tocmai de aceea rezultatul, deocamdată parțial, al acestor alegeri cantonale, unde în prima etapă au fost aleși doar 969 de consilieri generali din totalul de 1624, prezintă interes. Rezultatul votului indică o afirmare a candidaților forțelor de stînga, indice al unui succes care urmează să fie confirmat în al doilea tur de scrutin.

M. I.

SAIGON

În pregătirea unei politici

Vietnamul de sud pare a fi devenit unul din punctele cele mai nevralgice ale administrației Johnson. Evenimentele sud-vietnameze au intrat și în viltoarea bătăliei electorale din Statele Unite. Despre Vietnam fac declarații președintele Johnson, secretarul de stat Dean Rusk, ministrul de război McNamara ca și oponenții lor republicani — Nelson Rockefeller, Barry Goldwater, diferiți senatori, membrii ai Congresului, militari; presa americană este alimentată din belșug cu articole care susțin punctele de vedere cele mai diverse.

Pe primul plan se situează „elaborarea definitivă" *(New York Herald Tribune)* a politicii actualei administrații față de problema Vietnamului de sud. Informațiile din sursă americană arată că săptămîna aceasta se așteaptă să fie luate la Washington hotăriri noi. Adoptarea lor ar depinde, după cum au sugerat unele oficialități americane, de verificarea „la fața locului" efectuată de puternica „echipă de șoc" care, începînd de joia trecută, se află în Vietnamul de sud. Din această echipă fac parte ministrul de război McNamara, președintele comitetului mixt al șefilor de stat major Maxwell Taylor, doi dintre adjuncții lui McNamara, Arthur Sylvester și William Bundy, numit recent în această funcție, John McCone, directorul C.I.A., William Sullivan, adjunct special al secretarului de stat, și alte personalități oficiale americane.

Ce recomandări vor face aceștia după seria lor de convorbiri cu experți americani și cu oficialități sud-vietnameze? În ce măsură guvernul american va ține seama sau nu de ele? Acestea sînt întrebări la care se așteaptă un răspuns.

La Washington se recunoaște situația gravă în care se află guvernul sud-vietnamez și, de fapt, întreaga orientare mizînd pe război împotriva forțelor patriotice. Generalul Green, comandantul infanteriei marine, reîntors recent din Saigon, declara: „Este o chestiune de durată... noi nu vom putea cîștiga așa de ușor războiul". „La Saigon există o demoralizare politică și spirituală; situația din Vietnamul de sud s-a agravat". *(New York Herald Tribune)*. „Războiul în Vietnamul de sud a atins un punct critic, dacă nu chiar desperat. Insurgenții controlează regiunile cheie ale țării și în mod special regiunea bogată și fertilă a deltei Mekongului. Autoritatea guvernamentală se extinde numai asupra unor orașe" *(Observer)*.

Unele ziare și oameni politici americani au vorbit adesea despre necesitatea unei politici care să pornească de la retragerea trupelor americane din Vietnamul de sud, cu alte cuvinte de încetarea războiului în această țară. Cel puțin deocamdată, Washingtonul exclude o asemenea soluție. „De cîțiva ani — a declarat recent președintele Johnson — Statele Unite s-au angajat să sprijine Vietnamul de sud... vom continua să facem față acestui angajament". Această declarație a fost inclusă de ministrul de război american în scurta sa intervenție la sosirea la Saigon. McNamara a fost și mai clar: „Nici nu poate fi vorba ca S.U.A. să abandoneze Vietnamul". Aceeași idee a fost reafirmată și de Dean Rusk în ultima sa conferință de presă.

În cadrul acestor manifestări, presa americană a înregistrat și o soluție, pe care o numește „de extremă", la care care s-a referit de pildă Sylvester, ministru adjunct însărcinat cu problemele relațiilor publice. El „a lăsat să se înțeleagă în cursul unei întrevederi cu ziariștii, în care s-a ocupat de misiunea lui McNamara la Saigon, că Statele Unite studiază posibilitatea unui război pe scară largă" *(Associated Press)*. O asemenea alternativă poate fi înțeleasă ca o depășire a obiectivului anunțat inițial și anume „de a transpune un program prin care să se coordoneze resursele economice, militare și civile ale guvernului sud-vietnamez".

O altă tendință care se conturează e și aceea de a obține, deasupra disputelor electorale, promovarea unei atitudini bipartizane. Răspunzînd atacurilor republicane, că guvernul american ar ascunde adevărul asupra situației din Vietnamul de sud, președintele Johnson a declarat la ultima sa conferință de presă: „Nu știu să ascundem ceva. Nu doresc să fiu implicat în dezbateri privind spiritul de partid sau apartenența la vreun partid. Noi am avut de făcut față cîtva timp problemei Vietnamului, în ambele administrații. Am colaborat foarte de aproape cu președintele Eisenhower, cînd era președinte, în legătură cu această problemă. Sper că atît republicanii cît și democrații să colaboreze cu actuala administrație, formînd o echipă care să ne ajute să realizăm tot ce este mai bine pentru țara noastră".

Această invitație directă a fost urmată de acțiuni mai concrete. John McCone, conducătorul C.I.A., și-a amînat cu o zi plecarea în Vietnamul de sud, pentru ca, după o întrevedere cu președintele Johnson să facă o escală în California „pentru a-l informa pe Eisenhower asupra situației din Vietnamul de sud" *(U.P.I.)*. Aceeași agenție precizează că Johnson și

Episod frecvent al războiului din Vietnamul de sud

McCone au trecut în revistă tot ceea ce urma să fie discutat cu Eisenhower, considerat acum ca personalitatea politică de cea mai mare influență în partidul republican.

Drumul spre o politică bipartizană este însă îngreunat și de faptul că Johnson are oponenți în propriul său partid în problema politicii față de Vietnam. După cuvîntările lui Mansfield și ale altor senatori influenți, senatorii Morse și Humphrey s-au pronunțat și ei în același sens — al prudenței. Ultimul a cerut chiar ca orice hotărîre de extindere a războiului să fie supusă în prealabil aprobării Congresului Statelor Unite.

Implicațiile americane în Vietnamul de sud pun în aceeași măsură problemele relațiilor Statelor Unite cu aliații lor. Informații provenite din Londra arată, „din surse autorizate", că „Anglia nu și-ar asuma nici o obligație în alb față de Statele Unite cu privire la sprijinirea unei eventuale extinderi a activității militare în Vietnamul de nord".

În recentul său interviu acordat revistei *U.S. News and World Report* ministrul de externe al Franței, Couve de Murville a declarat: „Nu cred că situația din Asia de sud-est poate fi menținută la infinit prin forță. Nu spun că forța nu este importantă. Tot ce afirmăm noi este că pare greu să se cîștige un război civil din exterior și că, în consecință, o soluționare politică este mai realistă decît o soluționare militară". Poziția administrației americane față de atitudinea franceză pare să fie în curs de reexaminare.

Pe de altă parte, se anunță că ambasadorul american în Vietnamul de sud, Lodge, „exercită presiuni" ca guvernul sud-vietnamez să nu rupă relațiile diplomatice cu Franța, fapt despre care s-a vorbit foarte mult.

Vineri McNamara se înapoiază la Washington. Imediat după aceasta vor începe discuțiile la eșaloanele superioare ale administrației. În opinia publică din Statele Unite se pune întrebarea dacă eventuala extindere a războiului corespunde intereselor politicii americane. „Nu mi-aș putea închipui o greșeală mai mare din partea S.U.A. decît aceea de a încerca să extindă războiul din Vietnamul de sud în Vietnamul de nord sau în oricare altă regiune din nordul Vietnamului. De aceea, adresîndu-mă poporului american astăzi, de la acest for al Senatului, îi spun că are dreptul să întrebe guvernul dacă are întocmite planuri pentru trimiterea de soldați americani la moarte, cu zecile de mii, extinzînd războiul din Vietnamul de sud, dincolo de această țară."

Aceste cuvinte, rostite de senatorul democrat Morse, de la tribuna celui mai înalt for legislativ din Statele Unite, Congresul, constituie fără doar și-poate un apel la rațiune. Ele, împreună cu declarații asemănătoare, ar putea acționa spre o politică rezonabilă, în conformitate cu interesele păcii internaționale și ale dreptului la independență al poporului sud-vietnamez.

Sergiu VERONA

Cu privire la Vietnamul de sud

de Walter LIPPMANN

Războiul din Vietnam pune problema dificilă dacă poate sau nu să fie discutat cu răspundere în public. Căci orice discuție despre problema războiului echivalează cu recunoașterea faptului că există o problemă, și aceasta implică oarecari îndoieli în privința succesului unei soluții militare prin metodele pe care le folosim în prezent. Sînt motive să se creadă că recunoașterea existenței vreunei îndoieli în general ar putea provoca prăbușirea moralului combativ, extrem de fragil, al guvernului și poporului sud-vietnamez.

Sînt de părere că este foarte posibil ca acesta să fie adevărul, și că oficialitățile care, ca senatorul Mansfield, doresc să păstreze tăcerea iar presa să nu discute problema, nu sînt asaltate de temeri imaginare.

Totuși aceasta ridică o problemă gravă pentru oamenii politici și pentru presa cu răspundere. Poate fi ascuns poporului nostru acest cvasirăzboi nedeclarat, care se desfășoară în secret, și care poate duce fie la înfrîngere, fie la un război deplin cu consecințe incalculabile?

Nu ar fi absolut necesar ca războiul din Vietnam să fie discutat în mod serios dacă alegerea ce ne stă în față ar fi: să continuăm să facem ceea ce facem azi în Vietnamul de sud — la nevoie timp de 25 de ani — sau să cîștigăm războiul în Vietnamul de sud, atacînd Vietnamul de nord.

În ce mă privește, nu sînt de părere că aceasta este adevărata alegere ce ne stă în față. După părerea mea este cît se poate de improbabil ca americanii să reușească să ducă un război de 25 de ani pe continentul Asiei. Specialiștii cu care am discutat m-au convins că este extrem de improbabil ca ceea ce este în esență un război civil în sud să poată fi oprit prin bombardarea orașelor din nord.

Pericolul mai apropiat și mai real este ca guvernul din Saigon să fie răsturnat, așa cum a fost răsturnat de două ori în ultimele cîteva luni. El ar putea fi răsturnat de o juntă care să ceară încetarea războiului, neutralizarea Vietnamului de sud și plecarea americanilor.

În continuare, Walter Lippmann, argumentînd că soluția prelungirii actualului război nu este realistă, înclină — în contradicție cu poziția administrației S.U.A. — pentru folosirea propunerii franceze, de neutralizare a Asiei de sud-est. Altfel, cum spune Lippmann, poziția S.U.A. în Vietnam în momentul de față „se aseamănă cu cea a unui om pe bicicletă, care trebuie să continue să pedaleze pentru a nu se prăbuși".

(Din New York Herald Tribune)

LONDRA

După vizita lui Wilson în S.U.A.

S-a remarcat că, în prima sa cuvîntare politică rostită după reîntoarcerea de la Washington, liderul laburist Harold Wilson a evitat problemele militare. Această cuvîntare a fost rostită la sfîrșitul săptămînii trecute în fața a peste 2 000 de activiști ai partidului laburist în orașul Liverpool din nord-vestul Angliei, o regiune în care șomajul depășește media, în care 40 de mii de familii sînt trecute pe listele celor care trebuie să primească neapărat locuințe iar 80 de mii de locuințe sînt considerate nesatisfăcătoare.

Nu a fost o surpriză deci că dl Wilson și-a concentrat criticile împotriva politicii guvernamentale în problemele locuințelor, învățămîntului și transporturilor, propunînd proiecte de planificare regională amintind de maniera lui Roosevelt (mă refer la faimosul proiect de lucrări pentru valea Tennessee dinaintea celui de al doilea război mondial).

Din punct de vedere tactic, dl Wilson a avut desigur dreptate să se concentreze asupra acestor probleme, spre a abate temporar atenția de la spinoasa problemă militară deși, după cum vom vedea, el a fost pus în situația de a reveni săptămîna aceasta asupra ei. Și asta cu atît mai mult cu cît trecuseră doar cîteva zile de cînd izbucnise un adevărat mic scandal în legătură cu ceea ce se afirma că ar fi declarat d-sa în Statele Unite despre marina militară britanică și despre problema O.N.U.

Pe scurt, o agenție de presă americană, *United Press International*, a relatat că dl Wilson ar fi sugerat ca „marina regală britanică să fie trecută sub controlul Organizației Națiunilor Unite". Îndată ce dl Wilson a aflat că declarațiile sale sînt relatate sub această formă el a dat publicității o serie de dezmințiri. Cu toate acestea, unele ziare britanice au continuat să repete termenii incriminați și primul ministru Home s-a și folosit de acest prilej pentru a-l ataca pe dl Wilson în Camera Comunelor. Dl Wilson a dezmințit din nou că i-ar fi folosit, negînd cu vigoare și cu o oarecare asperitate, care au inspirat presei titluri senzaționale. În sfîrșit, într-o declarație publică, primul ministru Douglas Home a recunoscut că a greșit atribuindu-i d-lui Wilson cuvinte pe care acesta neagă că le-ar fi pronunțat.

Toate acestea au constituit un fel de focuri de artificii în preajma alegerilor și fără îndoială că vom mai asista la asemenea izbucniri menite să-i uluiască pe alegători.

De fapt, dl Wilson dezvolta doar tema partidului laburist — expusă și în cadrul recentelor dezbateri parlamentare, de către ministrul de război din „cabinetul fantomă", Dennis Healey — și anume că rolul militar al Marii

Britanii sub un guvern laburist ar fi cel al unui polițist, sau, după cum a spus dl Wilson, al unei „brigăzi de pompieri" pentru „a stinge focurile de paie" mai ales în regiunea de la răsărit de Suez, folosind forțe convenționale.

Liderul laburist a încercat să dea o oarecare viață acestor formule, acum familiare, punînd accentul pe rolul marinei militare. „Dacă, o dată cu trecerea anilor, vom avea într-o măsură tot mai mică acces la bazele din Asia și din Africa, lucru care este probabil — a spus el în cursul călătoriei sale în America — noi va trebui să menținem un efectiv mai mare de asemenea trupe pe mare și aceasta ar însemna cheltuieli substanțiale pentru necesitățile marinei militare."

Confuzia, reală sau simulată, în legătură cu problema O.N.U. pare să-și fi găsit originea într-o remarcă a d-lui Wilson, pe care corespondentul politic al ziarului *Daily Herald*, H. Hutchinson, (care a menținut un contact strîns cu Wilson în tot cursul călătoriei sale în America) a interpretat-o ca urmărind să facă din marina militară britanică „nucleul unei forțe internaționale legată strîns de O.N.U."

Se pare că aceasta este fraza care a fost redată inexact de agenția de presă. Ziarul *Observer* l-a tachinat cu indulgență pe dl Wilson pentru vioiciunea cu care a găsit necesar „să nege cu vehemență că ar fi sugerat punerea flotei britanice sub controlul O.N.U. ca și cum includerea navelor militare britanice într-o forță a păcii aparținînd O.N.U. nu ar putea fi un lucru pe deplin potrivit și util."

Indiferent dacă dl Wilson a vrut sau nu să lase în afara discuțiilor problemele apărării, el a fost forțat să reia aceste probleme luni seara în cadrul unui interviu televizat în care i s-au pus întrebări directe, pe care n-a încercat să le evite. El a repetat un pasaj din discursul ținut în S.U.A., și anume acela privitor la o utilizare pe scară mai largă a marinei, „deoarece noi am putea fi dați afară de la anumite baze, ceea ce înseamnă că vom avea nevoie de mai mulți oameni pe bordul navelor militare". Răspunzînd la o întrebare, dl Wilson a precizat că un guvern laburist ar anula acordul Polaris încheiat cu americanii, dar că va încerca să transforme submarinele Polaris în submarine cu propulsie nucleară, de urmărire. Dacă acest lucru nu va putea fi realizat, a adăugat el, „va trebui să luăm în considerare eventualitatea de a completa forțele constituite de aceste submarine și de a le include în forța de descurajare a N.A.T.O."

Potrivit d-lui Wilson, un guvern laburist ar păstra de asemenea baza de submarine Polaris din Scoția, sperînd însă că ea va putea deveni cît mai curînd posibil „un angajament în cadrul N.A.T.O. și nu unul anglo-american". Un guvern laburist, a spus el, nu va păstra dreptul de control deplin asupra bombardierelor nucleare, ci va lăsa acest drept N.A.T.O. ca angajament în cadrul aliantei.

Dl Wilson consideră de asemenea că ar putea avea loc tratative cu U.R.S.S. pentru destinderea încordării între Est și Vest, împreună cu un acord pentru a împiedica răspîndirea armelor nucleare în alte țări, cum ar fi cele două Germanii. „Cred că aceasta ne-ar da într-o măsură mai mare un cuvînt mai greu în politica nucleară a Occidentului", a spus el.

În comparație cu publicitatea acordată de presa britanică vizitei pe care primul ministru Home a făcut-o la Washington, ziarele au vorbit relativ mai puțin de vizita la Casa Albă a d-lui Wilson — pînă la incidentul cu declarațiile în problemele evocate mai sus.

Dl Wilson a luat însă contact cu aceleași personalități americane, printre care însuși președintele S.U.A., ca și primul ministru Douglas Home, cu trei săptămîni înaintea sa. Ca și premierul, liderul opoziției a rezistat, cu fermitate, după cît se pare, presiunilor americane pentru a determina Anglia să boicoteze comerțul cu Cuba. „Dintotdeauna a fost o tradiție în politica guvernului britanic să nu folosească embargouri comerciale ca mijloc de constrîngere în divergențele politice, nici chiar în cele mai adînci divergențe politice" — se spune că a declarat dl Wilson interlocutorilor săi americani.

Corespondentul săptămînalului *Sunday Times* a subliniat că, după toate probabilitățile, pentru Wilson era important să dea asigurări administrației Johnson că relațiile cu un guvern laburist nu vor fi prea diferite, și poate chiar vor fi mai ușoare decît cu conservatorii. Corespondentul adăuga că dorința lui Wilson de a părăsi proiectul forțelor „de descurajare nucleară" britanice „se potrivește desigur mai bine cu vederile americane decît insistențele conservatorilor asupra mijlocului de descurajare independent. Tot așa se potrivește mai bine accentul pe care-l pune el asupra necesității de a întări forțele convenționale britanice".

Corespondentul din Washington al ziarului *Times* pare totuși să-și fi format o impresie diferită despre reacțiile oficiale față de vizita d-lui Wilson, reacții care, după părerea corespondentului, nu au fost „de loc încurajatoare". S-au formulat critici față de antipatia marcată a lui Wilson în ceea ce privește proiectul forțelor multilaterale. Dl Wilson pare a fi lăsat impresia că el consideră că social-democrații vest-germani s-ar retrage din aceste forțe nucleare multilaterale dacă ar prelua puterea în 1965, în timp ce Washingtonul este convins că liderul social democrat Willi Brandt sprijină participarea Germaniei federale.

Se crede că Washingtonul va considera Germania occidentală ca o putere nucleară cu rang de partener, dacă partidul laburist se va instala la putere în Anglia cu o politică de „denuclearizare", și că S.U.A. ar exclude de fapt Marea Britanie de la participarea la proiectele înarmărilor nucleare, ceea ce, după cum se știe, constituie unul din țelurile politicii militare a d-lui Wilson. „Statutul nuclear al Germaniei occidentale s-ar baza nu pe calitatea ei de participant la proiectul forțelor multilaterale nucleare ci și pe aranjamentele bilaterale încheiate cu Statele Unite în ce privește controlul în comun al armelor nucleare tactice", este de părere corespondentul din Washington al cotidianului *Times*.

La începutul săptămînii trecute au circulat în rîndurile partidului conservator zvonuri insistente că sondajele Gallup publicate săptămînal în *Daily Telegraph* ar indica faptul că partidul laburist nu mai are o situație avantajoasă în comparație cu conservatorii. Totuși, atunci cînd au fost publicate cifrele exacte s-a văzut că partidul laburist are cu 5,5 la sută mai mulți susținători decît guvernul. Rămîne interesant de văzut dacă cifrele care vor fi publicate la sfîrșitul săptămînii următoare vor reflecta relativa agitație provocată de declarațiile d-lui Wilson, dacă cel dezavantajat de această agitație va fi dl Wilson sau sir Alec Douglas Home, sau, așa cum a afirmat dl Wilson în cursul interviului televizat de luni seara, „majoritatea alegătorilor a hotărît cu cine va vota și așteaptă numai alegerile. În general, consider că situația partidului laburist este apreciabil superioară." Întrucît se vorbește foarte insistent despre ținerea alegerilor generale în iunie, s-ar putea să verificăm aceste pronosticuri în curînd.

John GRITTEN

Londra, 10 martie

Volumul și structura comerțului dintre R.D.G. și R.F.G.

Recent, în capitala Republicii Democrate Germane s-au încheiat tratativele în problema volumului și structurii comerțului dintre R.D.G. și Germania occidentală pe anul 1964.

La aceste tratative guvernul R.D.G. a fost reprezentat de către Behrendt, șef de secție la Ministerul Comerțului Exterior și Intergerman al R.D.G. Guvernul vest-german a fost reprezentat de către dr. Leopold, șeful serviciului special al R.F.G. pentru problemele intergermane. Tratativele s-au dus pe baza acordului cu privire la livrări reciproce și plăți, datînd din 1951.

Cota globală a schimburilor comerciale dintre R.D.G. și R.F.G. nu a fost încă stabilită. Dr. Leopold și-a exprimat însă părerea că aceasta nu trebuie să fie mai redusă decît în anul trecut. În anul 1963, pentru prima oară după mai mulți ani, s-a atins nivelul de 2 miliarde mărci în schimburile dintre cele două părți ; în anii anteriori schimburile s-au desfășurat sub nivelul acestei sume.

În înțelegerea realizată, s-a stabilit că începînd din acest an echilibrarea bilanțurilor să fie amînată pentru luna iunie 1965. Aceasta înseamnă în mod practic că Republica Democrată Germană va putea să cumpere în acest an în Germania occidentală mărfuri pentru suma suplimentară de 200 milioane mărci.

Guvernul R.F.G. a fost de acord ca livrările de uleiuri minerale din R.D.G. (circa 600 000 tone anual) să nu fie supuse impozitelor pe carburanți care au fost introduse în ultima vreme. În felul acesta R.D.G. își menține poziția de pînă acum în exportul de carburanți în Germania occidentală.

Conform înțelegerilor încheiate, R.D.G. va primi din Germania occidentală — pentru suma de 40 milioane mărci — livrări suplimentare de huilă și cantități sporite de mărfuri de provenință străină, cum ar fi, de pildă, tutun, pe care R.D.G. îl va plăti prin livrări sporite de cărbune brun și alte mărfuri.

(După Tribuna Ludu)

DAKAR

Delimitarea unei organizații

În capitala Senegalului, Dakar, s-a încheiat a șasea conferință la nivel înalt a Uniunii africane și malgașe (U.A.M.). Concluzia principalului punct al ordinei de zi — rațiunea de a fi și rosturile organizației — este formulată în hotărîrea de a se înlocui U.A.M. printr-o Uniune africană și malgașă de cooperare economică (U.A.M.C.E.), reunind aceleași 14 state: Senegal, Coasta de Fildeș, Dahomey, Mauritania, Niger, Republica Africii Centrale, Ciad, Gabon, Volta Superioară, Congo (Brazzaville), Camerun, Togo, Ruanda și Madagascar. În aprilie, la Nouakchott (Mauritania), miniștrii de externe ai statelor membre se vor întruni pentru a semna Carta și a găsi modalitățile de integrare a noii organizații în Organizația Unității Africane (O.U.A.).

Problema nu este nouă. Ea a fost ridicată și anul trecut, în iunie, la conferința U.A.M. din orașul dahomeyan Cotonou. Grupările de tipul U.A.M. au constituit obiect de discuție și la conferința miniștrilor de externe din O.U.A., care s-a desfășurat în august 1963, la Dakar. Includerea pe ordinea de zi a discuției cu privire la U.A.M. fusese atunci cerută de reprezentantul Nigeriei. De fapt, chestiunea fusese ridicată încă din iulie de către președintele Guineei, Seku Ture, care criticase activitățile Uniunii afro-malgașe. Era o replică imediată dată președintelui togolez, Grunitzky, care susținuse la Cotonou că nașterea O.U.A. (în mai 1963, la Addis-Abeba) nu trebuie să antreneze *ipso facto* dispariția U.A.M. Totodată, participanții la conferința de la Cotonou căzuseră de acord cu necesitatea de a se recunoaște că structura Uniunii afro-malgașe trebuie să evolueze în așa fel încît să se contopească „în mod progresiv" cu aceea a organizației create la Addis-Abeba.

Inițiativa Nigeriei a fost interpretată la vremea ei ca menită să pună în cauză hotărîrile luate la Cotonou și să oblige U.A.M. să se autodizolve în numele unității Africii.

Controversa a fost atunci foarte vie. Guineea, Ghana și Mali au argumentat opinia că n-ar fi posibil să se mențină mai multe carte africane și că, în consecință, U.A.M. ar trebui să dispară, organismele ei tehnice urmînd să-și reconsidere statutele și organizarea pentru a se integra în comisiile tehnice ale O.U.A. Madagascarul, Congo (Brazzaville) și mai ales Dahomeyul au susținut punctul de vedere contrariu: grupările parțiale ar fi perfect compatibile cu aceea pan-africană. Ar fi necesar doar să se procedeze treptat la o restructurare organizatorică și statutară a acestor grupări, pentru a le adapta organizației inter-africane. Acest ultim punct de vedere a fost din nou formulat într-o declarație făcută la Paris, cu cinci zile înainte de deschiderea actualei conferințe de la Dakar, de președintele Republicii Malgașe, Philibert Tsiranana.

Susținînd că „întărirea legăturilor orizontale care leagă U.A.M. de celelalte state africane nu trebuie s-o facă să uite legăturile verticale liber încheiate cu anumite țări dezvoltate", președintele Senegalului, Senghor, a amintit implicit că U.A.M. a luat ființă (la 29 martie 1961) printr-o hotărîre a țărilor în cauză, substanțial sprijinită de Franța. În conferința miniștrilor de externe care a precedat conferința U.A.M. la nivel înalt, delegatul senegalez, Doudou Thiam, a exprimat părerea că „dacă U.A.M. ar dispărea, n-ar trebui să fie imposibil ca, în cadrul unei cooperări multilaterale cu Franța, să fie menținută specificitatea legăturilor cu fosta metropolă". De altfel, metamorfozarea hotărîtă luni la Dakar — din organizație politico-militaro-economică în organizație *numai* economică — indică tocmai interesele reale care au determinat susținerea punctului de vedere că existența O.U.A. nu trebuie să pună în cauză gruparea de state care a fost U.A.M., prima și cea mai direct legată de Piața comună.

Conferința U.A.M. de la Dakar s-a ocupat și de evenimentele produse în cursul ultimului an în mai multe din țările membre. Maurice Yameogo, premierul Voltei Superioare, le-a atribuit unor cauze exterioare. Și el s-a pronunțat pentru o înglobare treptată în organizația de la Addis-Abeba, „continuînd însă să ne gîndim la U.A.M.". Ceea ce apare ca o formulă generoasă pentru o grupare a cărei rațiune de a fi s-a aflat atît de frecvent sub semnul întrebării.

Un succes al conferinței l-a constituit reglementarea diferendului dintre Niger și Dahomey. Acest diferend, care acum cîteva luni a fost pe punctul de a duce la un conflict armat în Africa occidentală, a constituit tema unei reuniuni speciale a șefilor de state ale Organizației afro-malgașe paralel cu lucrările conferinței de la Dakar. Mokhtar Ould Daddah, președintele Mauritaniei, și președintele în exercițiu al U.A.M., a anunțat că restabilirea relațiilor economice dintre Dahomey și Niger va face, „cît mai curînd posibil", obiectul unor negocieri directe între cele două țări. După cum se știe, conflictul se referea în esență la două puncte: expulzarea de către Niger a mai multor mii de dahomeyeni și statutul unei limbi înguste de pămînt, de 8 km pe fluviul Niger, teritoriu pe care guvernul dahomeyan a declarat că-l va apăra „cu prețul oricăror sacrificii". Nigerul, a anunțat șeful statului mauritan, a promis să-i indemnizeze pe dahomeyenii repatriați în țara lor, specificînd în același timp că această măsură se referă doar la funcționari. 52 000 de dahomeyeni care au alte funcții vor putea rămîne în Niger. În ce privește teritoriul pe care și-l dispută cele două țări, s-a hotărît ca fosta comisie paritară care s-a ocupat în trecut de această problemă să-și reia activitatea pînă la găsirea unei soluții definitive.

G. D.

QUITO

Represiuni antidemocratice

Săptămîna aceasta s-au intensificat represiunile împotriva mișcării democratice din Ecuador. Junta militară, care a luat puterea la 11 iulie 1963, continuă persecuțiile și arestările în rîndurile forțelor patriotice. Chiar din știrile parvenite în aceste zile de la Quito reiese că numai în ultimele două luni, peste cinci sute de oameni — activiști sindicali, militanți comuniști, profesori universitari, studenți — au încăput în mîinile poliției politice.

Spre sfîrșitul lui decembrie, la un banchet în hotelul „Quito Continental" — omițînd eventualitatea prezenței unor gazetari „neloiali" (ziarele progresiste *Mañana, El Pueblo, La Tierra, Nuestra Palabra* sînt desființate) — colonelul Hitega, șeful poliției politice, a mărturisit confidențial că obiectivul nr. 1 al autorilor loviturii de stat a fost și rămîne suprimarea mișcării democratice din țară.

Denumită codificat „vînătoarea de stafii", acțiunea a primit, după scurt timp, gir de principală metodă pentru menținerea „stabilității interne". Drept urmare, pornind de la paralela zero (la circa 20 kilometri de Quito trece linia Ecuatorului, de unde vine și numele acestui stat latino-american cu circa 4 500 000 locuitori), represiunile au fost dezlănțuite pe tot întinsul țării. Temnițele și lagărele de concentrare, situate în peisajul dezolant al Insulelor Galapagos, sînt astăzi tixite. „Este un fapt notoriu — scria ziarul venezuelez *Clarin* — că, numai în primele trei luni de guvernare, noua conducere ecuadoriană a aruncat îndărătul gratiilor cinci mii de persoane". Printre victime sînt: Pedro Saad, secretar general al P.C. din Ecuador; Jorge Zavala Baquerizo, rectorul Universității Vicente Rocafuerte din Guayaquil (după arestarea sa a fost închisă și universitatea); Victor Zuniga, lider al Confederației oamenilor muncii; Aurora Estrada conducătoarea federației femeilor din provincia Guayas. Au fost întemnițați 109 muncitori greviști din orașele Milagra și Riobamba, între care Bernardo Sunapaz și Manuel Joaquim, vechi militanți ai forțelor de stînga. De curînd a fost asasinat Luis Valdiveso, fruntaș sindical, membru al C.C. al partidului comunist. Nu se știe nimic despre soarta conducătorilor sindicatului funcționarilor bancari și ai Federației studenților, arestați încă din august.

Desigur, aceste realități dramatice, instaurate în Ecuador după lovitura de stat, au inspirat ziarului *New York Times* constatarea că cercurile conducătoare de la Quito „sînt oarbe cînd este vorba de nedreptățile sociale". Potrivită subliniere, întrucît pînă și bruma de îmbunătățiri economice, politice și sociale, cucerite de mase în prima parte a guvernării fostului președinte Arosemena, a fost ștearsă cu buretele. Este cunoscut că Arosemena (venit la putere în iunie 1961, și doborît în iulie 1963) a întreprins, sub presiunea maselor, cî-

teva măsuri de interes general, tintind astfel să-şi asigure un oarecare sprijin popular. El a făgăduit votarea reformei agrare, drepturi cetăţeneşti, o politică externă independentă. În ţară creştea mişcarea de masă pentru înnoiri democratice. Mai ales lupta ţărănimii pentru pămînt îmbrăcase forme ascuţite, soldate cu ocuparea unor întinse terenuri moşiereşti şi înlocuirea autorităţilor locale potrivnice unor asemenea acţiuni cu caracter revoluţionar. Pe pămîntul Ecuadorului aveau loc „acele acţiuni vaste şi unite ale maselor care pot duce la prefaceri pe plan naţional, prefaceri de care se tem grupurile ultrareacţionare, strîns legate de monopolurile nord-americane" (publicaţia braziliană *O Semanario*).

Speriat el însuşi de cursul neaşteptat al evenimentelor, Arosemena era, totodată, aspru admonestat de latifundiari şi emisarii concernelor străine care-şi vedeau periclitate privilegiile. Slujindu-se de tăişul represiunilor, în a doua parte a guvernării sale, Arosemena a încercat să pună zăgaz fluxului luptelor de masă. Motiv care a împins acul barometrului social spre furtună, ea manifestîndu-se printr-o curbă ascendentă a acţiunilor muncitoreşti-ţărăneşti „cu caracter exploziv" — după expresia cotidianului francez *Liberation*.

Pentru că n-a fost capabil să stăvilească valul nemulţumirilor Arosemena a căzut în dizgraţie; cercurile de extremă dreaptă şi susţinătorii lor din afară au decis să renunţe la el. Pe arenă au apărut militarii pucişti care, după ce au acaparat puterea, au aplicat imediat formula dictatorială clasică: campania susţinută în vederea decapitării forţelor patriotice. În ţară s-a decretat starea excepţională, s-au interzis toate grevele şi demonstraţiile populare. Noul regim a scos în afara legii partidul comunist şi alte organizaţii democratice. Pămînturile ocupate de ţărani au fost înapoiate moşierilor.

Aceste măsuri stîrnesc şi mai mult nemulţumirile generate de situaţia social-economică a ţării: 500 000 de şomeri, 47 la sută din populaţie analfabetă, „asistenţă" sanitară cu 100 de medici.

Cu toate acestea, *junta de gobierno* se face luntre şi punte să treacă drept cîrmuire „constituţională". În acest scop este grăbită elaborarea unei noi constituţii, menită să legalizeze actul ilegal din iulie 1963 şi consecinţele sale. Se intenţionează ca noua constituţie să fie proclamată fără o aprobare prealabilă din partea Adunării Constituante. Paralel sînt puse la punct alte legi care vor accentua şi mai mult caracterul reacţionar al regimului.

Petre TĂTARU

DALLAS

Declaraţii şi ipoteze

Deşi intrat în faza sa „activă", procesul lui Jack Ruby nu a izbutit să capteze, în ultimele zile, toată atenţia opiniei publice: declaraţiile unor martori audiaţi de comisia specială însărcinată cu anchetarea împrejurărilor în care a fost ucis Kennedy, precum şi noile materiale în legătură cu acest asasinat, apărute în presa mondială, au trecut dintr-odată pe primul plan.

La Dallas, în faţa celor 12 juraţi aleşi, martorii acuzării au dat serioase lovituri tezei susţinute de avocatul Belli, după care Ruby l-ar fi împuşcat pe Oswald într-un moment de „nebunie trecătoare". Inspectorii de poliţie MacMillon şi Don Archer au relatat declaraţiile făcute de ucigaş, îndată după crimă, care arată că acesta a acţionat în deplină luciditate. Mai mult: Ruby a spus: „L-am împuşcat pe Oswald, deoarece voi, poliţiştii, nu puteaţi s-o faceţi". Sergentul Patrick Dean, care a discutat cu patronul „Caruselului" în timp ce acesta era perchezitionat, a arătat că Ruby — conform propriilor sale declaraţii — s-a gîndit să-l omoare pe Oswald „încă de vineri seara", adică cu două zile înainte. Asemenea declaraţii, după cum a recunoscut apărarea însăşi, constituie „probe zdrobitoare". La ele se adaugă cele spuse de alţi martori care se aflau alături de Ruby în momentul cînd acesta a aflat de moartea preşedintelui: el nu a fost de loc „revoltat", ci doar interesat. Poliţiştii Simms şi Leonard au arătat, de asemenea, că Ruby s-a strecurat în localul poliţiei „făcînd pe omul care aduce sandvişuri" şi pe „ziaristul cu blocnotesul şi creionul în mînă", procedee bine cîntărite, care nu ar fi trecut prin mintea unui om „înnebunit de revoltă".

Intervenţiile, uneori deosebit de agresive ale lui Belli, nu au izbutit să releve decît contradicţii şi omisiuni minore în declaraţiile martorilor, precum şi faptul că, înainte cu o zi de a depune în faţa instanţei, ei au avut discuţii cu procurorul general Wade. De asemenea, încercarea avocatului de a dovedi că Ruby nu a ţinut „în mod normal" revolverul cu care a ucis s-a izbit de declaraţiile contrare ale martorilor oculari.

În schimb, audierea martorilor apărării a adus, încă de la început, două elemente noi care ar putea să fie utilizate de procurorul general. Astfel, William Seur, un comis-voiajor în vîrstă de 50 de ani, vechi prieten al lui Ruby, care a insistat asupra faptului că acesta era foarte impulsiv, a recunoscut că patronul „Caruselului" nu purta niciodată o armă de foc asupra sa.

Pe de altă parte, armurierul care i-a vîndut revolverul a apucat să răspundă afirmativ, înainte de a fi întrerupt de către Melvin Belli, la întrebarea următoare a lui Bill Alexander, procurorul adjunct: „E adevărat că, anul trecut, Ruby v-a cerut să trimiteţi un revolver de acelaşi calibru unei persoane din Las Vegas?" În momentul cînd armurierul a răspuns: „Da", Belli a obiectat violent împotriva acestei întrebări, iar judecătorul Brown i-a admis obiecţia. Dar acel „da" s-a auzit limpede, lăsînd să se întrevadă ceva din legăturile vaste şi misterioase ale lui Jack Ruby.

În timpul acesta la Washington, comisia Warren, anchetînd asupra morţii lui Kennedy, a trecut la audierea primului martor, avocatul newyorkez Mark Lane, care-l reprezintă pe Lee Oswald. Întîlnirea poliţistului Tippit — ucis de Oswald pe stradă — cu doi necunoscuţi, în localul de noapte al lui Ruby, cu 8 zile înainte de asasinat; „trucarea" fotografiilor care-l prezintă pe Oswald cu o puşcă în mînă; ipoteza că gloanţele care l-au ucis pe Kennedy n-au pornit din localul unde se afla Oswald, ci de pe o ridicătură de pămînt de unde se putea vedea bulevardul — iată punctele esenţiale ale declaraţiei lui Mark Lane. Ele tind să arunce o nouă lumină asupra împrejurărilor în care a fost comis asasinatul împotriva preşedintelui Kennedy.

De altfel, în ultimele două săptămîni, cîteva ziare străine au publicat articole în care ipoteza că nu Oswald ar fi, de fapt, asasinul preşedintelui — sau că, în orice caz, nu a acţionat singur — pare să se confirme din ce în ce mai mult. În săptămînalul parizian *L'Express*, publicistul american Thomas Buchanan, care în prezent se află la Paris ca specialist în maşini electronice, demonstrează că Oswald nu poate să fie ucigaşul lui Kennedy, ci cel mult un complice al acestuia. Argumentele lui Buchanan sînt următoarele: 1) Oswald era un trăgător mediocru: el n-ar fi putut, cu arma care s-a găsit, să tragă trei focuri în intervalul de 5 secunde şi jumătate, şi să-şi atingă ţinta; 2) arma respectivă nu purta amprentele lui; 3) Oswald nu avea urme de pulbere pe faţă, aşa cum ar fi trebuit să aibă dacă ar fi tras într-adevăr cu puşca; urmele de pulbere de pe mîinile lui se datoresc faptului că a tras asupra lui Tippit; 4) din localul depozitului de cărţi, Kennedy nu putea să fie lovit din faţă, deoarece maşina depăşise fereastra de la care s-a tras; 5) două din împuşcă-

turi au survenit aproape concomitent, deci nu puteau să pornească de la o singură armă cu repetiție; 6) pe podul de cale ferată din fața mașinii a fost zărit un bărbat care, urmărit de un polițist, a dispărut fără urmă, îndată după comiterea asasinatului.

Conform ipotezei lui Buchanan — care subliniază incongruențele ce fac inacceptabilă versiunea oficială a autorităților din Dallas — crima ar fi fost comisă de cel puțin doi oameni: unul a tras din față, de pe pod, rănindu-l pe Kennedy în gît; al doilea din clădirea depozitului de cărți: cu primul glonte l-a rănit pe Connolly, iar cu al doilea l-a lovit pe președinte în ceafă. De altfel, din redacția ziarului *Dallas Morning News*, unde se afla în momentul crimei, Ruby ar fi putut să-l vadă și să-l identifice pe asasinul de pe pod. După cum declară salariații acestui ziar, zgomotul primei împușcături a venit dinspre pod.

În continuare, Buchanan prezintă versiunea sa proprie asupra faptelor. După el, Oswald ar fi avut doar rolul de a furniza asasinului arma crimei și, eventual, de a-l introduce încă din ajun în clădirea depozitului de cărți. Odată executat acest rol, Oswald a așteptat liniștit la cantină. Îndată după crimă, asasinul nr. 1 a părăsit imobilul care, în acel moment, era înconjurat de aproape 500 de polițiști. Cum? „La 22 noiembrie 1963, asasinul nr. 1 purta uniforma poliției, scrie Buchanan. Iar dacă nu cumva a fost ucis mai tîrziu, eu cred că o poartă și astăzi". Că totul s-a făcut cu complicitatea poliției — scrie Buchanan — o dovedesc următoarele două fapte, aparent lipsite de logică: 1) Oswald a fost lăsat să părăsească imobilul (deși exista ordinul expres al șefului poliției din Dallas ca nimeni să nu fie lăsat să iasă în stradă) fără a deveni suspect; 2) Oswald a devenit suspect, peste cîteva minute, cînd — se susține — toți salariații depozitului au putut fi adunați și numai el, Oswald, a lipsit. Dacă Oswald e complicele nr. 1, scrie Buchanan, complicele nr. 2 pare ușor de identificat: e polițistul care a dat ordin ca el să fie lăsat să plece din imobil. Îndată după aceasta, poliția a comunicat, cu o precizie uimitoare, semnalmentele lui Oswald. De unde le știa și cine le-a comunicat? Aici a intrat în scenă complicele nr. 3 care, de asemenea, făcea parte din cadrele poliției. Oswald s-a îndreptat spre casă. Dar nu singur: el a fost „filat" de un polițist în civil — complicele nr. 4; altfel, argumentează Buchanan, nu s-ar fi știut pas cu pas drumul lui. Oswald e lăsat să intre acasă la el și să-și ia revolverul. Dar, odată ce absența din depozit îl făcuse suspect în ochii poliției, de ce această poliție nu s-a îndreptat imediat spre locuința lui, care era doar cunoscută? Explicația e simplă. „Scenariul" fusese alcătuit altfel: Oswald trebuia lăsat să aibă o armă asupra sa, să se întîlnească cu agentul Tippit — polițist rău notat și sensibil la „argumente" bănești — să creadă că i se va asigura fuga din Dallas și să fie lichidat „în legitimă apărare". Dar lucrurile nu s-au petrecut așa. Oswald l-a găsit pe Tippit la locul convenit (nu e suspect, se întreabă Buchanan că acesta se afla *singur* într-o mașină radio?), a discutat cu el amical, dar Tippit, în loc să-l ia în mașină pentru a-l scoate din Dallas, s-a repezit asupra lui. Atunci Oswald și-a dat seama că a fost trădat și, mai iute de mînă, l-a doborît pe Tippit care — după Buchanan — e complicele nr. 5. Arestat îndată după aceea într-un cinematograf (grație, fără îndoială, informațiilor complicelui nr. 4 care nu a încetat de a-l „fila"), Oswald a fost izolat timp de două zile de lumea din afară; nu i s-a spus că i se pune în sarcină omorul asupra lui Kennedy; abia în fața ziariștilor și-a dat seama de ceea ce îl așteaptă și atunci a cerut, zadarnic, un avocat. În tot acest timp, susține autorul articolului, „toți membrii complotului au stat ca pe cărbuni aprinși". În fine, soluția a fost găsită: Ruby. Trebuie să recunoaștem că, oricît ar fi de senzațională, versiunea lui Buchanan pare a fi mai plauzibilă; în orice caz e singura, pînă acum, care încearcă să ofere o explicație coerentă a faptelor.

Patru femei și opt bărbați, membri ai juriului de la Dallas, izolați de restul lumii pe toată durata procesului Ruby, urmăresc duelul juridic dintre avocații apărării și acuzare

Pe de altă parte, ziarul italian *Paese Sera* publică sub semnătura lui Enzo Rava un articol în care se relevă faptul că „prea mulți martori dispar din scenă". Astfel, industriașul Warren Reynolds, care a declarat că l-a văzut pe Oswald fugind din locul unde zăcea ucis Tippit, a fost victima unui atentat, pierzîndu-și graiul. John Garner, bănuit de acest atentat, are un alibi: cînd a avut loc atentatul împotriva industriașului, el s-ar fi aflat cu logodnica sa. Dar această logodnică, Betty Mac Donald, balerină în localul lui Ruby, a fost găsită spînzurată în închisoare, unde fusese reținută pentru beție și scandaluri. Așadar, Tippit, Oswald, Reynolds și Betty Mac Donald au dispărut pe rînd de pe scena unde, fără îndoială, au jucat un rol mult mai complicat decît se poate, deocamdată, întrevedea.

Toate acestea arată că adevăratul context în care trebuie situat actul criminal al lui Jack Ruby, precum și semnificația lui, se încheagă abia acum, treptat, din fapte, declarații și ipoteze care, în majoritatea lor, apar din afara zidurilor tribunalului din Dallas.

Ștefan ȚOPA

O.M.S.

A 17-a Adunare mondială a sănătății

În Palatul Națiunilor din Geneva se desfășoară lucrările celei de a 17-a Adunări mondiale a sănătății, forul de conducere al Organizației mondiale a sănătății, instituție specializată a O.N.U. La lucrări participă delegați oficiali din 120 țări membre, reprezentanți ai O.N.U., ai unor organizații profesionale internaționale și observatori.

Republica Populară Romînă este reprezentată de o delegație condusă de dr. Voinea Marinescu, ministrul sănătății și prevederilor sociale.

În cadrul dezbaterilor, care vor dura trei săptămîni, se va analiza activitatea desfășurată de Organizația mondială a sănătății în anul 1963 și se va stabili programul de activitate pe 1965. Lucrările Adunării mondiale a sănătății constituie prilejul unui larg schimb de experiență în domeniul ocrotirii sănătății între țările de pe întreg globul. Expunînd rezultatele obținute în țările lor și metodele folosite în ocrotirea sănătății, delegații întocmesc un adevărat buletin de sănătate al lumii. Toate acestea permit formarea unui tablou detaliat al problemelor sănătății publice din diverse țări, al mijloacelor și metodelor folosite de serviciile sanitare naționale și de Organizația mondială a sănătății, precum și al perspectivelor de ameliorare a sănătății popoarelor.

Eforturile statelor membre și sprijinul tehnic, organizatoric și material acordat de Organizația mondială a sănătății, urmăresc să rezolve probleme sanitare destul de dificile, în special pentru țările cu nivel economic-social scăzut, respectiv cu o situație sanitară precară.

Ameliorarea sănătății publice în anumite regiuni ale lumii, îndeosebi în țările foste colonii, este frînată de lipsa de personal medico-sanitar, lipsa de unități sanitare și de posibilități materiale.

Este semnificativ să arătăm că în 1963 existau încă în lume 10 milioane bolnavi de lepră, 200 milioane de cazuri de filarioză, 400 milioane bolnavi de trahomă. Mai există încă 400 milioane de oameni care trăiesc în zone impaludate, unde acțiunea de eradicare a malariei nici nu a început.

Lipsa de personal medical și sanitar auxiliar rămîne pe scară mondială unul din principalele obstacole în promovarea sănătății popoarelor. În Africa, de exemplu, există în medie un medic la 20 000 locuitori. Pentru a ajunge ca peste 20 de ani să existe un medic la 10 000 de locuitori, este nevoie să se formeze anual 1 200 de medici, dar școlile de medicină din această zonă nu pot forma anual decît 450 de medici.

De aceea atît problemele de sănătate, specifice regiunilor cît și programele de acțiune și metodele de abordare diferă mult de la regiune la regiune și chiar de la o țară la alta. Activitatea Organizației mondiale a sănătății se axează pe probleme de o mare diversitate și complexitate.

Prevenirea și combaterea epidemiilor, scăderea morbidității prin boli transmisibile și parazitare, lupta contra cancerului, tuberculozei, bolilor venerice, cardiovasculare, programele de eradicare a malariei și variolei, asanarea condițiilor de mediu, protecția mamei și copilului, sănătatea mintală, medicina muncii, protecția contra radiațiilor ionizante, formarea personalului medico-sanitar și dezvoltarea cercetării științifice medicale constituie principalele capitole de activitate ale Organizației mondiale a sănătății.

Față de asemenea probleme și în funcție de condițiile economico-sociale ale țărilor membre, Organizația mondială a sănătății trebuie să depună eforturi deosebite pentru stabilirea ordinei priorităților și inițierea unor acțiuni eficiente pentru ameliorarea condițiilor de viață și sănătate ale popoarelor.

Cele peste 1 000 programe de acțiuni prevăzute de Organizația mondială a sănătății pentru 1965 se axează în principal pe dezvoltarea serviciilor de sănătate publică, în lupta contra bolilor transmisibile și subnutriției, formarea personalului tehnico-sanitar și cercetarea științifică.

Printre proiectele de cercetare științifică întreprinse cu ajutorul Organizației mondiale a sănătății, bolile cardiovasculare, cancerul, virozele, tuberculoza, nutriția, imunologia, ocupă un loc central.

Schimbul de experiență în domeniul sanitar și sugestiile făcute de delegați în cadrul lucrărilor celei de a 17-a Adunări mondiale a sănătății contribuie la orientarea activității Organizației mondiale a sănătății spre cele mai importante și actuale probleme de sănătate publică.

dr. Pompiliu SCINDĂR

Geneva, 10 martie

La Dar-Es-Salaam, populația manifestează pentru unitatea africană și pace

Integrarea politică vest-europeană în impas

„TRAGICA reevaluare" — formula care a revenit în istoria diplomației americane postbelice ori de cîte ori o nouă schimbare în raportul de forțe pe arena internațională o punea la ordinea zilei — a devenit în ultima vreme un bun al tuturor puterilor occidentale. Nu numai la Washington, dar și la Paris, la Bonn și la Londra, observatorii internaționali constată că vechile premise pe care a fost construită politica atlantică au suferit modificări atît de substanțiale încît se impune reevaluarea lor. Se pare însă că pentru anumiți oameni de stat occidentali nimic nu este mai „tragic" decît să recunoască, mai ales în public, că au operat în politica externă ani de zile pe baza unor premise *false*, și de aceea autorul formulei „tragica reevaluare" — John Foster Dulles — a ezitat pînă în ultimul moment al vieții să o și pună în aplicare.

După sesiunea ministerială a Consiliului N.A.T.O. din decembrie 1963, Walter Lippmann constata că vechile și mult uzatele teme ale propagandei anticomuniste, care fuseseră ticluite pentru a justifica măsurile militare ale Pactului nord-atlantic, „sînt șarade care au încetat de a interesa masele de oameni din Europa și nu mai constituie o preocupare serioasă pentru oamenii lor de stat". Cunoscutul comentator american explica faptul că la sesiune nu s-au luat hotărîri militare importante prin aceea că „s-au produs schimbări istorice în afacerile internaționale" și că „deși nu întrezărim sfîrșitul războiului rece, există o pauză impresionantă în cursa înarmărilor". Aici trebuie să adăugăm că divergențele serioase din N.A.T.O. privind strategia și politica militară n-au împiedicat desfășurarea în continuare a cursei înarmărilor; chiar dacă pregătirile militare din N.A.T.O. se efectuează mai puțin pe o bază colectivă și mai mult pe o bază națională, fapt este că ele continuă cu intensitate.

După Consiliul N.A.T.O. au urmat o serie întreagă de vizite și întîlniri la nivel înalt între conducătorii puterilor occidentale. Erhard, Home și Segni l-au vizitat pe Johnson, iar în Europa am asistat la un carusel diplomatic între Paris, Bonn, Londra și Roma fără precedent într-un răstimp atît de scurt. Făcînd bilanțul acestor discuții, Don Cook, corespondentul din Paris al lui *New York Herald Tribune*, conchidea la 24 februarie: „adevărul este că în prezent unitatea politică europeană s-a împotmolit mai adînc decît oricînd din 1953 încoace".

Ce s-a întîmplat? Ne amintim că în urmă cu doi ani integrarea politică vest-europeană era prezentată opiniei publice ca un obiectiv iminent. De fapt, planurile privind integrarea politică vest-europeană n-au depășit nici un moment faza unor proiecte diverse pe care fiecare din parteneri le confecționa după măsura, gustul și interesele respective. Deși în cancelariile occidentale se vorbește mult în ultima vreme de *Realpolitik*, ea nu și-a găsit expresia în abordarea problemelor integrării politice. Euforia care a cuprins pe apologeții acestei idei fusese alimentată pe atunci de succesele inițiale ale Pieței comune, datorate unei conjuncturi de moment favorabile. Numai că ei au trebuit să învețe adevărul amar că nu tot ce merge în domeniul activității economice se aplică pe plan politic și viceversa.

Dorința de a crea o suprastructură politică atlantică pornea de la interesele de clasă ale monopolurilor dominante, interese comune tuturor țărilor participante, de a se uni împotriva mișcării de eliberare națională și de revoluție socială și de a rezolva problemele și contradicțiile din sînul lumii capitaliste. Dacă s-ar găsi o formulă de integrare care să împace aceste interese comune cu interesele proprii ale fiecăreia din țările atlantice, ea ar fi pusă imediat în aplicare. Dar o asemenea formulă magică nu există, lucru care reiese dintr-o sumară trecere în revistă a diferitelor formule de „integrare".

Generalul de Gaulle preconizează o *„Europe des patries"*, un fel de confederație în care statele vest-europene își vor păstra suveranitatea, o Europă occidentală care, după cuvintele lui, „să-și stabilească propriile obiective, atitudinea, dezvoltarea, cu alte cuvinte politica, mijloacele de apărare și practica alianțelor", definiție al cărei ascuțiș antiamerican este manifest. El se opune unei formule suprastatale, federative, cu un supra-guvern. După cum s-a remarcat — și nu o dată — în chiar presa apuseană, îndărătul formulei „Europa patriilor" se ascunde tendința monopolurilor respective de a dobîndi hegemonia în Europa occidentală, folosind drept principal atu faptul că Franța este singura parteneră cu statut de mare putere întărit de acea *„force de frappe"* nucleară pe care a cincea Republică se străduiește să o creeze.

Tocmai acesta este motivul principal pentru care Bonnul militează în favoarea ștergerii individualității de stat într-o federație vest-europeană cu un singur guvern, parlament și o singură monedă. Strategii de la Bonn își fac socoteala că într-o asemenea formulă puterea economică superioară a R.F.G. îi va asigura o poziție dominantă. Mai mult, ei consideră că nici Piața comună nu are perspective dacă Franța își menține poziția ostilă oricărei amputări a suveranității naționale. „O analiză lipsită de iluzii — scrie *Süddeutsche Zeitung* — va scoate la iveală că ne aflăm de fapt într-un impas dacă în afara reducerii taxelor vamale anticipat planificată nu se va face nimic; ea va releva că noi nu vom atinge niciodată obiectivul propus dacă țările partenere nu vor fi dispuse să renunțe la laturi ale suveranității lor politice-economice".

Italia înclină și ea spre formula federației. În plus, ea ține neapărat să intre în combinație Anglia și S.U.A., tocmai pentru a se contrabalansa tendințele de dominație ale Parisului și Bonnului. De aceea, președintele Segni pleda recent la Paris pentru „o Europă unită, dar nu o Europă închisă în chilia ei, ci, dimpotrivă, deschisă tuturor partenerilor"...

Speriate de formulele de integrare care se vîntură deasupra capului lor, țările mici ale Beneluxului insistă și mai mult pentru primirea Angliei în această combinație, în speranța că reeditarea vechii politici a echilibrului între Anglia și puterile continentale le va permite să supraviețuiască integrării politice.

În sfîrșit, Washingtonul promovează ideea *„the Grand Design"* a fostului președinte Kennedy, adică contopirea Europei occidentale într-o mare și vastă coaliție atlantică cu numeroase sucursale în alte continente, în care să intre un număr suficient de țări-client americane, pentru a-i asigura mai departe poziția dominantă. Evident, această „comunitate atlantică" ar fi un fel de „Sfîntă alianță" îndreptată împotriva forțelor progresiste din lumea întreagă și ar funcționa sub conducerea S.U.A.

După cum se vede, fiecare dintre partenerii atlantici caută să tragă spuza pe turta lui. Drept rezultat, în numeroase probleme majore ca strategia N.A.T.O., runda Kennedy privind tarifele comerciale ale S.U.A., Piața comună, relațiile

cu China populară, blocada economică împotriva Cubei, neutralizarea Asiei de sud-est, așa cum constată Don Cook, „pozițiile tuturor părților s-au ascuțit și s-au înăsprit".

În acest context este oarecum firesc ca numeroși observatori să constate că interesul pentru integrarea politică a scăzut în Europa occidentală.

Această diminuare de interes este pusă în legătură cu faptul că a intervenit o schimbare destul de marcată în climatul internațional, în special în relațiile Est-Vest, care are la bază asemenea factori ca noul raport de forțe pe arena internațională, ceea ce s-a numit „pat nuclear între S.U.A. și U.R.S.S." *(pat* în sensul situației la jocul de șah în care, din cauza faptului că nu se mai pot face mișcări, partida se termină fără învingător și învins), conștiința primejdiei ce o reprezintă un război racheto-nuclear, precum și cuceririle de poziții în înseși țările occidentale ale politicii de coexistență pașnică promovate de statele socialiste.

Reflectînd starea de spirit de la Washington, Walter Lippmann scrie: „Amenințarea crucială a războiului termonuclear a fost neutralizată și s-a îndepărtat". Chiar și generalul de Gaulle, care a negat tot timpul existența vreunei ameliorări în climatul internațional, a vorbit în conferința sa de presă din 31 ianuarie despre o oarecare relaxare a tensiunii și despre „atenuarea, în curs, a dramaticelor contraste și opoziții între diferitele lagăre care împart lumea".

Unul dintre produsele secundare ale acestei relaxări rezidă în faptul că țări ca Franța pot să-și permită o atitudine mai independentă față de S.U.A. Observatorii politicii Franței constată că îndepărtarea primeidiei unui război racheto-nuclear o eliberează de obligațiile și servitutile pe care i le crea înainte nevoia de a-și asigura protecția umbrelei nucleare americane. În aceeași ordine de idei și integrarea politică devine un obiectiv mai puțin presant. Pe primul plan se manifestă în politica Franței și altor țări occidentale tendința puternică de afirmare a intereselor proprii, de expansiune economică și politică, de recucerire a pozițiilor pierdute în perioada imediat după război. Franța stabilește relații diplomatice cu Republica Populară Chineză și preconizează neutralitatea Asiei de sud-est, ceea ce este considerat, în majoritatea presei americane, ca „o lovitură sub centură dată S.U.A.". Anglia și chiar Spania încheie importante contracte comerciale cu Cuba, în ciuda presiunilor și amenințărilor Washingtonului, pentru care blocada anticubană este o chestiune de primă importanță. Chiar și în atitudinea Turciei și Greciei față de conflictul din Cipru se simte slăbirea strînsorii de altădată a Pactului nord-atlantic.

Împotmolirea integrării europene este unul din fenomenele cele mai semnificative ale actualului moment internațional. El ilustrează încă o dată complexitatea relațiilor internaționale și adîncirea divergențelor în orientarea partenerilor occidentali.

Silviu BRUCAN

Spania și Piața comună

Actualul președinte al Consiliului ministerial al Pieței comune, dl Fayat, a primit la sfîrșitul lunii februarie o scrisoare din partea guvernului spaniol prin care i se face cunoscută dorința acestuia de a se iniția conversații „exploratoare" în vederea aderării Spaniei la Piața comună.

Spania a mai făcut la începutul anului 1962 o cerere similară rămasă fără răspuns. Reînnoirea cererii, ignorată pur și simplu doi ani de zile, a repus pe ordinea de zi a Pieței comune divergențe discutate în ultima vreme la intervale tot mai scurte.

Așa cum precizează diferite surse citate de presa occidentală, maniera în care s-a reacționat în capitalele țărilor membre ale Pieței comune nu a fost deloc unitară.

Franța, care s-a opus categoric lărgirii Pieței comune prin cuprinderea Angliei sau altor state industriale din Occident, și-a manifestat de data aceasta adeziunea și sprijinul în vederea admiterii Spaniei în C.E.E.

Deși guvernul R.F.G. nu s-a pronunțat încă în mod oficial, observatorii diplomatici din Bonn afirmă că Germania occidentală, consecventă față de problema lărgirii sferei de cuprindere a Pieței comune, ar putea să sprijine intrarea Spaniei.

Semnificative sînt însă și luările de poziție împotriva începerii discuțiilor cu Spania franchistă. În Olanda, reacția de împotrivire este alimentată și de recentul incident legat de trecerea la catolicism a prințesei Irene, date fiind proiectele sale de căsătorie cu un prinț spaniol.

În Belgia, după cum se exprima *La Tribune de Genève* din 25 februarie, „ca din întîmplare, noua cerere spaniolă a fost precedată de o dură controversă de presă privitoare la precizarea atitudinii ce urmează să fie adoptată față de Madrid". Reflectînd iritarea cercurilor dreptei catolice, ziarul *La libre Belgique* dădea a înțelege că opoziția populară față de Spania ar fi întreținută de atitudinea „sentimentală" a socialiștilor belgieni, „care se opun regimului dictatorial al generalului Franco", drept care organul catolic l-a criticat vehement pe Spaak pentru opoziția sa față de intrarea Spaniei în Piața comună.

De altfel partidele socialiste din cele șase țări ale C.E.E., într-o rezoluție dată publicității, au afirmat „hotărîrea lor fermă de a se opune oricărei concesii în favoarea regimului franchist".

În realitate, motivele oponenților nu sînt numai politice. Italia și-a exprimat clar temerile în legătură cu daunele pe care i le-ar aduce „extinderea mediteraneană" a Pieței comune. Cercurile de afaceri italiene au arătat că de pe acum se lovesc de concurența unor produse de export provenite din Spania, Grecia, Turcia și nordul Africii. Este de prevăzut că „antinomia de interese va fi deosebit de vie în sectorul portocalelor, în care Spania deține o poziție forte. După războiul puilor și ouălor, vom trăi și ziua cînd va izbucni războiul portocalelor". *(La Tribune de Genève).*

Ce soartă va avea noua cerere a Spaniei este greu de precizat acum. Dată fiind opoziția pe care a ridicat-o, este la fel de dificil de spus măcar la ce dată se va da răspunsul oficial al organului de conducere al Pieței comune.

N. S. STĂNESCU

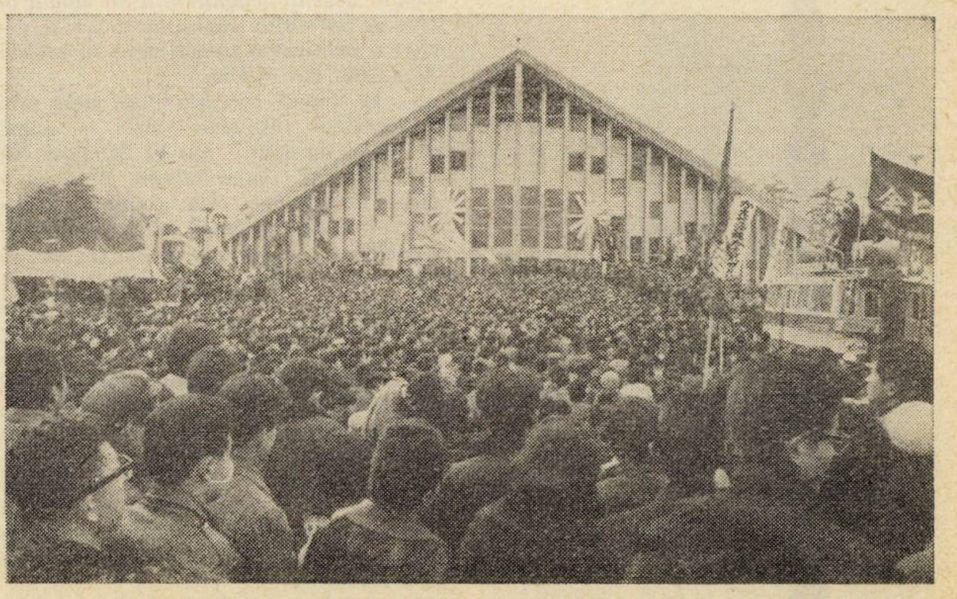

Peste 15 000 de persoane venite din întreaga Japonie s-au întrunit în orașul Shizuoka, la Conferința națională împotriva bombelor atomice și cu hidrogen.

Sculptorul italian

Augusto Murer

OPINII DESPRE ARTA POPULARĂ ROMÎNEASCĂ

SCULPTURA în lemn are o seculară tradiție în Italia. Augusto Murer, unul din sculptorii de seamă ai Italiei de astăzi, o aplică cu strălucire în arta statuară. O expoziție cuprinzînd excelente lucrări în lemn ale lui Murer a fost organizată la București în 1962, fără ca artistul să ne fi vizitat atunci țara. Mînat de un mare interes, îndeosebi pentru arta noastră populară în lemn — pe care o urmărise prin studii și în cadrul expozițiilor internaționale — Augusto Murer a făcut, în cursul verii trecute, o lungă călătorie în Romînia, însoțit de un operator fotograf. Întorcîndu-se în Italia cu un bogat material de note, observații și fotografii, sculptorul se declara încîntat de frumusețile țării noastre și de contactul cu artiștii romîni. El a închegat în primul rînd calde relații de prietenie cu Vida Geza, împreună cu care a pregătit o expoziție comună de lucrări în lemn, atît în Italia cît și în țara noastră, gen de manifestare artistică internațională aproape inedit.

Am adresat de curînd, prin corespondență, o serie de întrebări prietenești lui Augusto Murer, privind cu deosebire opiniile sale asupra artei și ornamenticei noastre populare, pe care le-a cercetat îndeaproape.

— După cum știi — *ne-a răspuns, între altele, Augusto Murer* — locuiesc și am atelierul la Falcade, lîngă Belluno, într-o regiune prealpină. Spre satele voastre de munte mi se îndreaptă mai ales gîndul, în timp ce lucrez. Imaginea lor mă solicită foarte adesea. Lecția artei populare romînești, din aceste sate și munți, ca și din alte părți, este aceea a unei miraculoase simplități a formei. La baza ei stă *armonia indispensabilului.* Alte creații populare, la alte popoare, sînt contaminate uneori de un fel de baroc spontan. Poporul iubește cîteodată și belșugul de ornamentație, expresie a vitalității lui naturale. Mă impresionează însă, personal, economia de forme, sobrietatea excepțională, de mare gust, a artei voastre populare. Este ceva ce m-a intrigat permanent și m-a cucerit, călătorind în Romînia.

Atrăsesem, în corespondența aceasta, atenția lui Augusto Murer asupra faptului îmbucurător că în interpretările recente ale artei lui Brîncuși, interesul cercetătorilor s-a îndreptat din ce în ce mai stăruitor către un aspect fundamental al acestei arte, acela al legăturilor ei profunde — și firești — cu arta populară romînească. De altminteri, un prieten comun, Mario de Micheli, cunoscutul critic de artă italian, se oprea îndeosebi asupra acestor legături într-un studiu în curs de pregătire asupra lui Brîncuși, din care a publicat o primă parte în revista Arte-Club *din Milano.*

— În timpul peregrinărilor mele prin Romînia — *răspunde Murer* — m-am gîndit și eu foarte des la Brîncuși. Mi s-au lămurit multe lucruri. Brîncuși a făcut dovada că arta populară romînească posedă un mare potențial de universalitate. Mi-am dat apoi seama că acest mare sculptor, din care s-a făcut în mod greșit, de către unii artiști, steagul unei arte situate în afara oricăror coordonate istorice și, aș zice, umane, e fiul unui anumit loc, unui anumit mediu, unor realități determinate — și încă profund populare. De aici și-a luat acest artist adevăratul său drum spre universalitate. Un omagiu în plus pe care îl pot face artei populare romînești este acela că pe suportul ei milenar s-au deschis astăzi drumuri cu totul noi în sculptura modernă.

Dragoș VRÎNCEANU

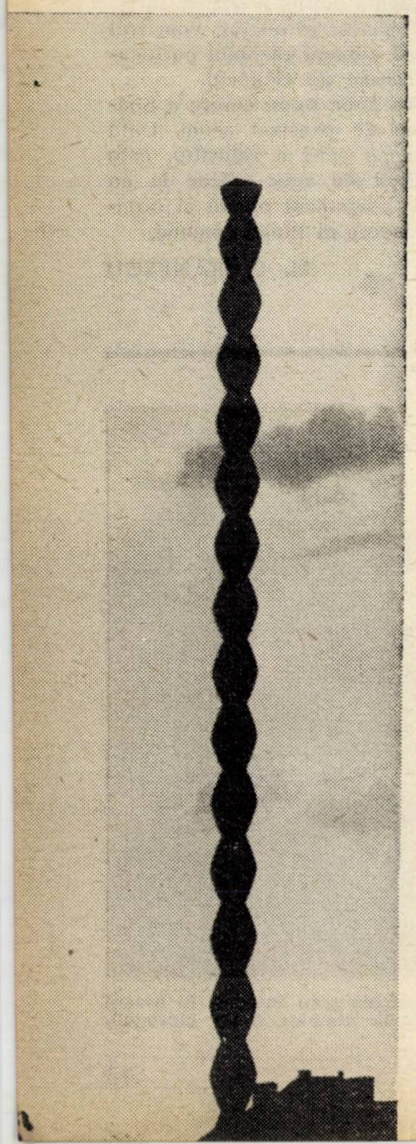

Brîncuși : **Coloana infinită**

Ziaristul

T. Wada

vicepreședinte
al
Asociației de prietenie
japono-romîne

ORAȘE ÎN CONTINUĂ SCHIMBARE

CELE VĂZUTE în Romînia mi-au oferit posibilitatea de a remarca faptul că țara dv. se poate mîndri cu un ritm rapid de dezvoltare economică. Realitățile romînești mi-au îngăduit și constatarea că un asemenea ritm înseamnă pentru un stat socialist creșterea nivelului de trai. De altfel amploarea construcțiilor de locuințe din București și din orașele de provincie constituie o dovadă grăitoare. Ele reprezintă o mare realizare social-economică. Popasurile la Ploiești, Brașov, Bacău și Constanța, orașe a căror înfățișare se schimbă aproape de la o lună la alta, mi-au oferit o priveliște de neuitat.

Întîlnirea cu portul Constanța a fost dintre cele mai impresionante : peisajul era dominat de numeroase vapoare romînești și străine, precum și de un mare număr de macarale. Pe cheiurile de încărcare am văzut o mulțime de tractoare care proveneau din uzina brașoveană pe care o vizitasem cu cîteva zile în urmă.

Aș dori să amintesc și ceea ce m-a impresionat în Moldova : combinatele chimice de la Onești-Borzești, de la Roznov și Săvinești. Contribuind la dezvoltarea economiei romînești, aceste mari unități chimice participă la industrializarea unei regiuni care odinioară era aproape în întregime agricolă.

Impresiile cu care am plecat după prima mea ședere în Romînia (1958) au fost acum substanțial îmbogățite. E și firesc. Planul de șase ani a imprimat economiei romînești un ritm de dezvoltare și mai viu.

A 400-a aniversare a naşterii lui William Shakespeare prilejuieşte anul acesta importante manifestări culturale pe plan internaţional. În toate ţările au loc cicluri de spectacole speciale; unul dintre cele mai importante teatre britanice, Royal Shakespeare Theatre, organizează un turneu în diferite capitale şi mari oraşe europene — Berlin, Praga, Budapesta, Belgrad, Bucureşti, Varşovia, Helsinki, Moscova şi Leningrad. În acelaşi timp, la Londra, compania găzduieşte turneele unor teatre din Europa care prezintă spectacole închinate memoriei lui Shakespeare.
Adăugîndu-se manifestărilor culturale prin care este sărbătorit Anul Shakespeare în ţara noastră, vizita teatrului englez ne-a permis să cunoaştem în versiune originală două dintre cele mai reprezentative piese din etape de creaţie diferite ale marelui dramaturg.

Paul Scofield (Lear) şi Alec McCowen (Bufonul) în Regele Lear

ROYAL SHAKESPEARE COMPANY LA BUCUREŞTI

Ne-am adresat unor membri ai acestui ansamblu cu rugămintea de a ne vorbi despre teatrul pe care-l reprezintă actorii britanici, oaspeţi ai ţării noastre, şi despre semnificaţia actualului turneu.

DI Hal Rogers

director principal al ansamblului, a spus cîteva cuvinte despre scopurile pe care şi le propune Royal Shakespeare Theatre. „Teatrul a luat fiinţă acum peste 80 de ani la Stratford-upon-Avon, localitatea unde s-a născut şi unde este îngropat dramaturgul. El continuă tradiţia vechiului teatru shakesperian consacrîndu-şi activitatea mai ales pieselor din repertoriul clasic — în primul rînd creaţiile lui Shakespeare şi ale dramaturgilor elisabethani.

O etapă nouă în activitatea teatrului a început în jurul anului 1960 cînd această instituţie a căpătat un statut apropiat de cel al unui Teatru Naţional, pe atunci încă inexistent în Anglia, şi cînd şi-a constituit «un teatru geamăn» la Londra, Aldwych Theatre, care, sub aceeaşi direcţie şi folosind aceleaşi concepţii regizorale, prezintă mai ales piese moderne şi contemporane. Prin acest sistem al teatrului dublu se încearcă valorificarea pieselor clasice şi prezentarea lor într-o formă cît mai apropiată de viziunea şi gustul spectatorilor contemporani, punînd în acelaşi timp la dispoziţia publicului piese din repertoriul modern şi permiţînd, prin schimbul de actori care joacă pe ambele scene, o mai mare mobilitate actoricească, evitînd rigiditatea căreia îi sînt uneori expuşi actorii limitaţi la repertoriul clasic.

De altfel, actorii teatrului sînt în marea lor majoritate tineri, angajaţi pe perioade de cîte cinci ani, ceea ce permite sudarea unui ansamblu artistic cît mai omogen". Prezenţa în conducerea teatrului a unor regizori şi oameni de teatru dinamici, cum ar fi Peter Hall sau Peter Brook (care a pus în scenă spectacolul cu *Regele Lear* prezentat în turneul în ţara noastră), contribuie de asemenea, după cum a subliniat directorul ansamblului, la această apropiere a teatrului de gustul şi preocupările publicului contemporan.

„*Royal Shakespeare Theatre* intenţionează — subliniază dl Rogers — să-şi aducă o contribuţie cît mai însemnată la manifestările internaţionale din cadrul Anului memorial Shakespeare. Turneul actual, care se integrează în schimburile culturale orientate nu numai spre cinstirea memoriei marelui dramaturg, ci şi spre facilitarea unei mai bune înţelegeri internaţionale, a fost primit pretutindeni cu multă simpatie şi interes. Spectacolele din localitatea natală a dramaturgului, unde se aşteaptă anul acesta nenumăraţi turişti şi spectatori, constituie de asemenea una din contribuţiile apreciabile ale teatrului la acest curent de schimburi internaţionale.

Evident, relevă dl Rogers, schimburile culturale de acest fel au o însemnătate dintre cele mai mari. Cu cît vom putea face mai mult pentru a ne cunoaşte mai bine, pentru a înţelege mai bine aspecte cît mai diferite din activitatea şi preocupările noastre, cu atît va fi mai profitabil. Ideea relaţiilor culturale deschide posibilităţi cu adevărat uriaşe şi sîntem fericiţi că, după posibilităţile noastre, contribuim şi noi la asemenea schimburi şi la o mai bună cunoaştere".

DI Alec McCowen

unul dintre actorii care interpretează roluri importante în piesele prezentate cu prilejul turneului, a ţinut să ne împărtăşească cîteva impresii despre teatrul românesc, aşa cum a avut ocazia să-l cunoască, asistînd la unele spectacole din repertoriul shakespearian de pe scenele noastre.

„Ca şi în celelalte capitale din Europa răsăriteană, pe care le-am vizitat în cadrul turneului actual, a spus d-sa, adică Praga, Budapesta, Belgrad, eu ca şi colegii mei am fost foarte plăcut impresionaţi de via activitate teatrală şi de concepţiile regizorale originale şi moderne în montarea spectacolelor. Am asistat la Bucureşti la un spectacol cu piesa *Comedia erorilor*. (Dl McCowen, care interpretează rolul bufonului în *Regele Lear*, este şi interpretul unuia dintre gemeni în spectacolul cu *Comedia erorilor.)* Am fost de-a dreptul entuziasmat de inteligenţa şi spiritul inventiv în care este prezentat acest spectacol pe scena teatrului românesc. Membrii ansamblului nostru, care au văzut această piesă, sau care au asistat la un spectacol cu piesa *Cum vă place*, au fost încîntaţi în adevăratul înţeles al cuvîntului şi au numai cuvinte de laudă pentru minunata stilizare şi concepţia foarte modernă a spectacolelor.

Am fost de asemenea încîntat de interesul şi chiar pasiunea pe care publicul le arată spectacolelor Shakespeare, despre care ştiu din proprie experienţă cît sînt de dificil de urmărit şi de jucat uneori chiar şi în faţa unui auditoriu familiarizat prin tradiţie cu textul şi spiritul pieselor. Publicul românesc arată multă înţelegere faţă de nuanţele textului shakespearian şi faptul că îmi spuneţi că şi alte piese reprezentative pentru spiritul englezesc, cum ar fi piese de Bernard Shaw sau de Oscar Wilde, se bucură de mult succes pe scenele dv., îmi întăreşte foarte buna impresie pe care o am despre spectatorii români.

Sîntem foarte satisfăcuţi de turneul nostru şi considerăm că el contribuie la îmbogăţirea schimburilor culturale şi la o mai rodnică apropiere între oameni. Tot ce se poate face pentru a permite şi adînci această apropiere şi o mai bună cunoaştere este binevenit, şi cu cît se va face mai mult în această direcţie, cu atît vom avea motive să fim mai bucuroşi. Arta este unul din mijloacele cele mai importante pentru a contribui la o asemenea apropiere şi ea trebuie să fie folosită cît mai intens în această direcţie".

Mircea IVĂNESCU

Țara aceasta, străbătută de Tropicul Capricornului și așezată în centrul Americii de Sud, la jumătatea drumului între coastele Venezuelei și Țara de Foc, la o mie de kilometri de Atlantic și de Pacific, este izolată de lume prin păduri de nestrăbătut, pe care nu le-a întrerupt încă nici o linie ferată și nici o șosea. Aceste păduri umede în care cresc arborii *urundey*, gigantul acestor meleaguri, cu lemnul tare ca fierul, *lapacho*, cedrul roșu, *ybyrapere*, cu lemnul galben ca ceara, și arborele numit *palo santo* — pentru că lemnul lui are mireasmă de tămîie — înconjoară țara ca un zid întunecat și jilav, vegheat de jaguarii cărora li se spune „lei", de pumele negre cu ochi fosforescenți, de nenumăratele soiuri de șerpi gigantici, al căror rege e anaconda, lung de zece metri, de șerpii veninoși printre care cel mai periculos e teribilul *jararacusu*, de aligatorii roind în bălțile fierbinți, de armatele de furnici carnivore care devoră tot ce întîlnesc în cale, de miliardele de *pirrhana* — peștișorii carnivori din rîuri și pîraie — care transformă în schelet orice ființă vie împinsă de imprudență în apele stăpînite de ei.

Paraguay

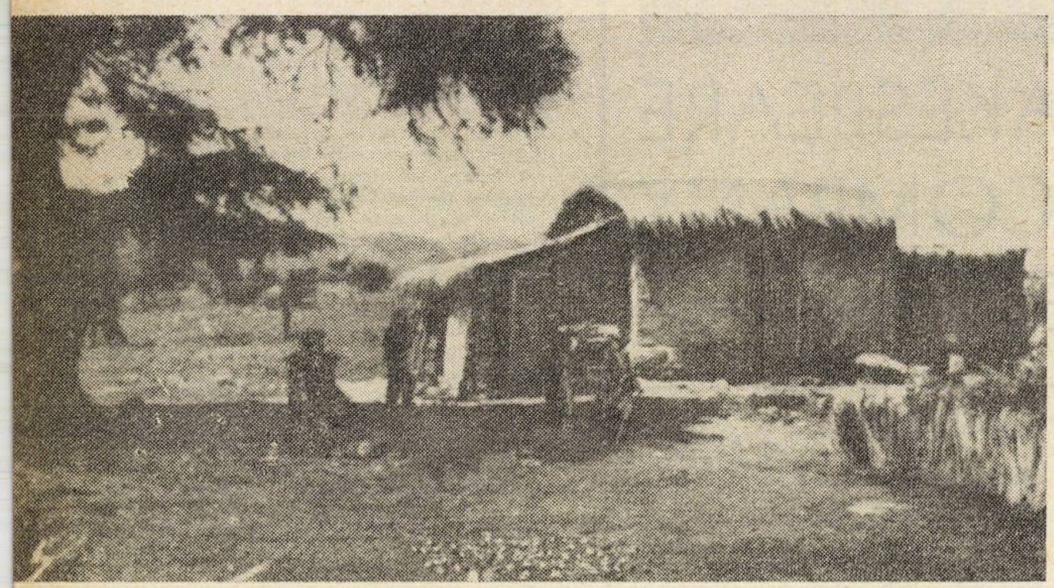

Un colț din regiunea Chaco, pămîntul arid care a format obiectul sîngerosului război dintre Paraguay și Bolivia

CĂLĂTORIM peste cîmpiile bogate ale provinciilor argentiniene Santa Fé și Entre Rios, de-a lungul văii roditoare prin care își rostogolește nesfîrșitele puhoaie gălbui lenesa Paraná. Pampa face loc aici unor pămînturi de o fertilitate sălbatică, din care se hrănesc imense plantații de portocali, mandarini și lămîi, vii și livezi de pomi fructiferi, constituind totuși, în ciuda întinderilor uriașe pe care le acoperă, doar pete izolate în imensitatea verde a pășunilor desfășurate din zare în zare.

Peste puțin timp, ajungem la pădurile tropicale întrerupte de întinse plantații de bumbac, de tutun și de ceai *maté*, ale provinciilor Chaco, Formosa, Corrientes și Missiones. Cîmpia nesfîrșită e străbătută de fluvii puternice, care aduc apele unor regiuni tropicale udate de ploi îmbelșugate: Paraná, „tatăl" fluviilor, Uruguay, Bermejo, Pilcomayo, Confuso și Paraguay. Dincolo de arcul imens pe care-l fac fluviile Parana, Paraguay și Pilcomayo, se întinde țara în care s-au născut cele mai melodioase cîntece ale Americii Latine: Paraguayul.

Intrarea în Paraguay nu e posibilă decît pe calea aerului, prin aeroportul de la Asunción, sau pe cale fluvială, prin portul cu același nume.

Drumul spre oraș străbate o regiune plină de farmec. Dealurile împădurite coborînd spre valea fertilă pe care o străbate șoseaua; pîlcurile de palmieri care însoțesc drumul; cascadele de mimoze care înmiresmează aerul; cerul plin de culoare și de mișcare, pe care stoluri de nori greoi și denși alternează cu azurul strălucitor; lumina intensă care inundă peisajul — toate acestea conturează un colț de lume atrăgător și pitoresc. Dar aerul dogorîtor, greu de respirația umedă a marilor fluvii și a cîmpiilor îmbibate de apă, a vegetației abundente, a norilor grei ca niște imense burdufuri, îți dă o senzație de apăsare și de neliniște.

Asunción

Orașul este anunțat de mahalalele suprapopulate și murdare, care întrec chiar și mizeria „favelas"-urilor braziliene sau a acelor jalnice „villas miseria" din Argentina. Pătrundem în zona centrală, care evocă atmosfera rigidă, țeapănă, a orașelor medievale spaniole, cu o notă de stîngăcie și de vetust, arareori simțită în orașele tropicale unde de obicei totul e plin de vitalitate și dinamism.

Aici, la Asunción — oraș cu 200 000 locuitori — clădirile cu mai mult de un etaj sînt extrem de rare. Construcția care domină capitala este Palatul Guvernamental, de pe malul rîului Paraguay, egalat în dimensiuni doar de clădirea modernă a Băncii Centrale și de catedrala barocă, în ornamentația căreia se simte aportul original al meșterilor indigeni.

Vedere din centrul Asunciónului

Casele din centrul orașului sînt o expresie plastică a vieții oamenilor : strînsă în jurul unei curți centrale („patio"), cu ferestrele oblonite spre lumea din afară, fiecare casă pare a se strădui să se izoleze de viața din jur, pentru a se închide în singurătatea ei. Din cînd în cînd spațiul din jurul caselor se lărgește într-o grădină cu palmieri și flori tropicale, înconjurată de ziduri groase, cu intrarea străjuită de mari porți de fier, în care drugii încearcă să ia o înfățișare ornamentală. Este însă izbitor cum chiar și palatele înconjurate de grădini bogate au ceva decrepit, sărăcăcios, decăzut. Pereții se scorojesc. Aleile care străbat grădinile sînt adeseori năpădite de buruienile vîscoase și agresive ale tropicelor. Impresia pe care o ai străbătînd aceste străzi centrale, rezervate unei aristocrații opulente și unei mari burghezii legate de monopolurile străine este aceea a unui oraș care trăiește într-o permanentă nesiguranță.

De la Conchista la Stroessner

Conchistadorii spanioli au pătruns pentru întîia dată pe pămîntul actualului Paraguay în 1526. Rio de la Plata fusese descoperit în 1516 de Juan Diaz de Solis, care căuta un drum navigabil spre India. Dar el și o parte a însoțitorilor săi au pierit în luptele cu indigenii. După zece ani, corăbiile spaniole au sosit din nou la țărmul lui Rio de la Plata sub conducerea lui Sebastian Cabot. Acesta a pătruns pe Paraná și apoi pe Paraguay, pînă la vărsarea rîului Bermejo, de unde rezistența înverșunată a indigenilor l-a obligat să se întoarcă. Peste alți zece ani, în 1536, după întemeierea orașului Buenos Aires, Pedro de Mendoza a trimis o expediție spre nord, pe rîul Paraná, sub conducerea lui Juan de Ayolas, care a ajuns mai departe decît Cabot și, în 1536, a înființat pe țărmul drept al rîului Paraguay, la confluența acestuia cu rîul Pilcomayo, fortăreața Asunción. De aici, Ayolas a pornit prin pădurile *Uraco*-ului spre Peru, dar a căzut în luptele cu indigenii. Fortăreața sa n-ar fi rămas multă vreme în picioare, dacă în fruntea ei n-ar fi ajuns guvernator Alvar Nunez Cabeza, descoperitorul Floridei, care a statornicit pe baze pașnice relațiile cu triburile *guarani*, dezvoltînd cu ele un schimb comercial avantajos. Dar în 1544 Alvar Nunez a fost doborît de la putere de o răscoală a conchistadorilor și trimis în Spania ca „trădător", iar indigenii au fost reduși la sclavie.

Din amestecul spaniolilor cu mîndrii și vitejii *guarani* s-a născut un popor plin de vigoare, de talent și de vitejie. Cîntecele paraguayeze, cele mai multe în graiul melodios al băștinașilor, au străbătut lumea. Vitejia și dorința de libertate a poporului paraguayez au devenit și ele proverbiale.

În 1864, Paraguayul a fost atacat de trupe braziliene, argentiniene și uruguayene. Obiectivul real al războiului era zdrobirea rezistenței pe care această țară o opunea pătrunderii capitalului străin. Poporul paraguayez s-a ridicat la luptă dîrză pentru apărarea patriei sale. La începutul războiului, populația țării era de cca 1 300 000 de locuitori. După 5 ani de război, Paraguayul mai avea 200 000 de locuitori, dintre care doar 28 746 bărbați. Țara nu și-a mai revenit de pe urma acestei pustiiri. În 1932, la instigarea trusturilor petrolifere, a izbucnit lupta dintre Bolivia și Paraguay pentru stăpînirea provinciei Chaco, război care a durat trei ani și în cursul căruia Paraguayul a pierdut din nou peste 50 000 de oameni.

Imensele bogății ale țării, prin a căror valorificare în interes național, condițiile de trai ale poporului s-ar putea îmbunătăți într-un mod incomparabil în raport cu situația actuală, se află în mîinile unei minorități parazitare. Toate terenurile petrolifere sînt concesionate trusturilor străine, în majoritatea lor americane. De aceea, deși subsolul conține bogate zăcăminte de țiței, paraguayenii folosesc numai petrol din import, la prețuri foarte ridicate.

În agricultură continuă să domine relațiile semifeudale. Aproximativ 150 de mari proprietari stăpînesc peste 65 la sută din întreg teritoriul țării. În același timp, țărănimii, care reprezintă 80 la sută din populație, îi revine un procent de numai 1,3 la sută din această suprafață. Esențele rare de lemn, plantațiile de bumbac, trestie de zahăr, maté, tutun, arahide, orez, mandioca, banane, ananas, portocali etc., constituie o bogăție exploatată aproape exclusiv în folosul monopolurilor străine și al unei înguste pături de moșieri. Cursurile fluviilor, căderile de apă vijelioase — așa cum sînt cele de la Carapa, Itambey și mai ales Iguazu, a doua cădere de apă din lume — constituie un potențial energetic imens, a cărui punere în valoare ar putea constitui o nouă bogăție pentru Paraguay. Creșterea vitelor are, în zona centrală, de-a lungul marilor fluvii și în Chaco, condiții admirabile. Bogățiile minerale ale țării nu au fost nici măcar explorate, iar existența zăcămintelor petrolifere din Chaco — care au determinat teribilul război din 1932 — constituie încă o enigmă.

Sub stare de asediu

Dictatorii, înzorzonați de decorații dar lipsiți de glorie, care s-au succedat în ultimele două decenii în Paraguay — Estigarribia, Morinigo, Gonzáles, Rolón, Molas López, Chavés, Pereira și, din 1954, Stroessner — sînt, fără excepție, reprezentanți ai partidului conservator ultrareacționar, partidul „Colorado",

menținut la putere prin farse electorale și intervenții militare, care apără interesele monopolurilor străine, ale marii moșierimi și ale marii burghezii. Totuși, numărul mare al dictatorilor din ultimele două decenii la cîrma Paraguayului, frecvența cu care acești dictatori au avut de înfruntat conspirații militare și lovituri de stat, arată că interesele pe care partidul „Colorado" încearcă să le coordoneze sînt greu de împăcat.

În aceste condiții, pare surprinzătoare menținerea la putere de aproape un deceniu a actualului dictator, „generalul" Stroessner. Acest fapt se explică, în primul rînd, prin eforturile disperate pe care grupurile din partidul „Colorado" le fac, la sfatul monopolurilor străine care stăpînesc viața economică a țării, pentru a nu zdruncina o dictatură de tip ultrareacționar, anacronică, dar considerată în stare să oprească valul mîniei și nemulțumirii populare.

Anii dictaturii lui Stroessner sînt cei mai întunecați din istoria Paraguayului. Zeci de mii de oameni care s-au împotrivit dictatorului au fost trimiși în lagărele de muncă din pădurile tropicale, unde au pierit în cîteva luni, aruncați în temnițe sau măcelăriți fără nici o judecată. O parte din populație și-a părăsit căminele căutînd o viață mai bună în țările vecine : aproximativ 600 000 de paraguayeni, adică o treime din numărul total al locuitorilor, s-au refugiat în Brazilia, în Argentina, în Uruguay. Toate bogățiile țării au fost vîndute monopolurilor străine. Poporul a fost împins într-o înapoiere și mizerie îngrozitoare. După cum scria nu demult *Tribune des Nations*, venitul anual pe cap de locuitor este de 119 dolari, ceea ce face din Paraguay una din cele mai înapoiate țări ale lumii. Nivelul de trai al populației paraguayeze este de 20 de ori mai mic decît cel din S.U.A. Subalimentația, condițiile de muncă și de locuit, bolile sociale și mizeria fac ca 80% din locuitori să sufere de tuberculoză, asistența medicală fiind aproape necunoscută. Rezultatul unor astfel de condiții de trai se poate ilustra și prin aceea că azi durata medie a vieții din Paraguay nu depășește 28 de ani, fiind una din cele mai scăzute din lume.

Chemare la luptă

Deceniul dictaturii lui Stroessner nu a reușit însă să mulțumească pe deplin grupurile oligarhice care i-au sprijinit instalarea. Toate semnele arată că rezultatele sînt altele decît cele scontate. De altfel, chiar în sînul partidului de guvernămînt au început să se manifeste unele contradicții care adîncesc criza regimului militar antipopular. După cum sublinia luna trecută ziarul *El popular*, guvernul antinațional a pierdut într-o măsură considerabilă chiar și sprijinul unor cercuri capitaliste. Pe de altă parte, deși alocă anual 42 la sută din buget pentru cheltuielile militare, Stroessner nu va putea să înăbușe valul de nemulțumire populară care ia forme tot mai puternice : greve și demonstrații ale muncitorilor și studenților, ocuparea de către țărani a pămînturilor moșierești, acțiuni de partizani etc. În ultimul timp, la inițiativa Partidului Comunist s-a format Frontul Unit de Eliberare Națională, al cărui țel este răsturnarea regimului dictatorial și instalarea unui guvern democratic.

La 7 martie consiliul de coordonare al Frontului Unit de Eliberare Națională din Paraguay a dat publicității o declarație în care demască crimele săvîrșite de Stroessner și arată că lagărele de concentrare și închisorile sînt arhipline cu deținuți — muncitori, studenți, reprezentanți ai vieții publice. Declarația cheamă poporul din Paraguay să creeze un comitet de eliberare care să dirijeze lupta împotriva dictaturii.

■

În fața valului de nemulțumire populară, sub imensul cer tropical, Asunción-ul începe să tresară. Dinspre rîu suie aburii grei, denși, ai nopții tropicale. Pe străzi a încetat orice mișcare, iar prin bezna destrămată de felinare aflate la mari depărtări se aud, din cînd în cînd, pașii patrulelor poliției. Doar de departe, dinspre periferiile pierdute în noapte, răzbat spre centrul orașului tumultul intens și nedomolit al vieții, sunetul chitarelor, melodia tristă a unui cîntec *guarani*. Iar dincolo de pădurile cu aerul greu de miasma fructelor putrezite și a bălților, dincolo de șerpuirea domoală a rîurilor, de tăcerea fierbinte a cîmpurilor, din satele și din pădurile Paraguayului își răspund în noaptea imensă nenumăratele ghitare și glasuri. Nopțile imense ale Paraguayului, atît de tăcute, vegheate de arme la Asunción, sînt nopți în pragul furtunii. Presimți această furtună acumulîndu-se lentă și aprigă sub cerul greu de nori leneși. O presimte și *Casa del Gobierno*, care se strînge parcă și mai mult în dosul obloanelor ei zăvorîte.

Francisc FERNA

DOSAR

PRIMELE FEMEI DIN LUME care au obținut dreptul de vot au fost norvegiencle — în anul 1913. Împlinirea unei jumătăți de secol de la această memorabilă dată a fost sărbătorită în întreaga Norvegie.

■

SE PARE CĂ ROMA nu a fost fondată în anul 754 î.e.n., cum s-a afirmat pînă acum. Noile descoperiri arheologice din preajma Capitoliului atestă existența cetății încă cu 500 de ani înainte. În subsolul bisericii Sant Omabamo s-au găsit vestigiile unui templu închinat zeiței Fortuna, datînd din sec. XIII î.e.n., fapt care îi face pe unii arheologi să aprecieze vîrsta Romei la 3 200 de ani, în loc de 2 700.

■

PE LÎNGĂ MIJLOACELE TEHNICE cele mai moderne (radio portativ, teletipuri ultrarapide, elicoptere și avioane publicitare) ziarele japoneze utilizează pentru transmisiuni și porumbei călători. Într-o țară unde bîntuie taifunurile și cutremurele de pămînt, întrerupînd adesea transporturile obișnuite, porumbeii călători pot să ducă mai multe filme de 35 mm într-o capsulă de plastic. Asemenea porumbei au apărut în serviciul ziaristicii japoneze în 1923, cînd a avut loc marele cutremur de la Tokio. La fel, ei au fost utilizați în 1959, cînd un taifun a făcut ravagii în orașul industrial Nagoya : 200 de porumbei au transportat fotografiile destinate ziarelor. Se pare însă că creșterea porumbeilor călători e foarte costisitoare. Din lipsă de fonduri, Asahi Shimbum, cel mai mare ziar din Tokio, a renunțat la serviciile lor. Din contră, concurentul său, Mainichi, cheltuiește lunar o sumă echivalentă cu 4 000 franci francezi pentru cei 150 de porumbei pe care îi posedă. Yomiwi, un ziar care nu avea decît 20 de porumbei, a hotărît să mărească numărul lor la 100, în vederea Jocurilor Olimpice.

ÎN COLUMBIA, potrivit datelor Departamentului administrativ național de statistică, costul vieții a crescut în ultimul an cu peste 50 la sută. În aceeași perioadă marile întreprinderi și-au mărit profiturile cu 15 la sută.

În timp ce corpul didactic și diferite pături ale funcționarilor sînt nevoite să organizeze acțiuni pentru a primi salariul, neplătit de multe luni, guvernul columbian cheltuiește peste 2 000 000 de pesos pe zi pentru reprimarea mișcării democratice.

■

ORAȘUL NEW YORK a început lupta împotriva analfabetismului. Cei 400 000 de neștiutori de carte newyorkezi — dintre care cei mai mulți sînt negri din Harlem — vor fi obligați să urmeze cursuri speciale de alfabetizare la care se vor adăuga așa-numitele „ședințe tele-școală" vizionate în diverse săli publice.

■

CANADA se situează pe primul loc în lumea capitalistă la producția de azbest (70 la sută), de nichel (75 la sută), de platină și de hîrtie pentru tipar ; pe locul al doilea în ce privește producția sau extracția de aluminiu, aur, zinc, material lemnos, grîu ; pe locul trei la extracția de cadmiu, argint, molibden, magneziu, la producția de energie electrică.

Suma investițiilor străine în această țară depășește 20 de miliarde de dolari dintre care 76 la sută aparțin monopolurilor americane, 16 la sută celor britanice, iar 8 la sută altor trusturi străine, în mare parte vest-germane.

Scrisoare din Geneva

CONFERINŢA MONDIALĂ PENTRU COMERŢ ŞI DEZVOLTARE

de Robert WÉGIMONT

ÎNTRE 23 martie şi 15 iunie a.c. va avea loc la Geneva una din cele mai importante conferinţe internaţionale — Conferinţa Mondială O.N.U. pentru comerţ şi dezvoltare. Vor fi prezente aici 125 de ţări, reprezentate prin 1 500 de delegaţi specialişti în acest domeniu. Conferinţa are drept obiectiv examinarea problemelor legate de dezvoltarea comerţului internaţional, considerat drept o forţă dinamică a progresului economic şi social al întregii lumi.

Conferinţa a fost pregătită în cursul a trei întruniri ale unui Comitet de pregătire. A treia sesiune a acestui comitet, care a avut loc de la 3 la 14 februarie la New York sub preşedinţia d-lui Rosenstand Haensen (Danemarca), a reexaminat ordinea de zi provizorie. Această ordine de zi cuprinde şapte puncte: 1) Dezvoltarea comerţului internaţional şi importanţa sa pentru progresul economic; 2) Probleme internaţionale referitoare la comerţul cu produse de bază; 3) Comerţul cu produsele fabricate şi produsele semifabricate; 4) Îmbunătăţirea comerţului invizibil*) al ţărilor în curs de dezvoltare; 5) Implicaţiile existenţei grupărilor economice regionale; 6) Finanţarea dezvoltării schimburilor internaţionale; 7) Elaborarea instituţiilor, a metodelor şi mecanismelor pentru aplicarea unor măsuri de dezvoltare a comerţului internaţional. Ordinea de zi prevede, de asemenea, adoptarea unui Act final în care conferinţa să rezume concluziile sau să recomande acţiuni şi măsuri menite să asigure aplicarea hotărîrilor luate.

În vederea dezbaterilor vor fi prezentate Conferinţei numeroase rapoarte, redactate fie de statele participante, fie de secretariatele O.N.U. şi de instituţiile ei specializate, fie, în sfîrşit, de diferite organizaţii internaţionale a căror preocupare principală este comerţul internaţional.

Raportul secretarului executiv al conferinţei, dl R. Prebisch, reprezintă raportul de bază al Conferinţei. El constituie o sinteză multilaterală a marii probleme căreia epoca noastră trebuie să-i găsească o soluţie, şi anume problema deosebirii dintre ţările industrializate şi ţările în curs de dezvoltare,

Cîteva din problemele centrale

Conferinţa se va strădui să găsească soluţii concrete la o serie de probleme principale:

■ „De ce ţările a căror economie se bazează în esenţă pe exportul de produse alimentare, fibre, combustibili şi produse miniere, sînt dezavantajate de reducerea părţii lor în totalul schimburilor mondiale? Cum să se sporească cererea pentru produsele lor, ţinînd seama de existenţa produselor sintetice, de evoluţia gusturilor consumatorilor şi de descoperirea unor noi procedee industriale?"

■ „Cum să fie stabilizate şi sporite încasările de pe urma exporturilor, astfel încît să se permită ţărilor în curs de dezvoltare să-şi plătească importurile de produse industriale şi alte bunuri de echipament indispensabile pentru dezvoltarea economiei lor şi pentru ridicarea nivelului lor de trai?"

■ „Unde pot găsi aceste debuşee pentru produsele lor semifabricate şi fabricate astfel încît să nu depindă peste măsură de exporturile lor de produse de bază?"

■ „Care este modul cel mai eficient în care ţările industrializate ar putea veni în ajutorul ţărilor în curs de dezvoltare, şi care este, pentru acestea din urmă, cel mai bun mod de a se ajuta ele însile? Sub ce formă organizaţiile internaţionale pot sluji cel mai bine interesele ţărilor în curs de dezvoltare?"

■ „Cum să fie reorganizată structura tradiţională a comerţului internaţional, în cadrul căruia ţările mai puţin dezvoltate exportă în special materii prime, iar ţările industrializate — produse fabricate, astfel încît ea să fie adaptată la economia mai complexă a epocii actuale?"

Un cadru larg de acţiune

Conferinţa se înscrie în cadrul mai larg al acţiunilor O.N.U. prevăzute a fi realizate în Deceniul dezvoltării, în legătură cu care secretarul general al O.N.U., U Thant, scria, printre altele, că în actualele împrejurări problema fundamentală este de a găsi mijloacele prin care ţările dezvoltate să vină în ajutorul ţărilor în curs de dezvoltare. Pe plan economic, obiectivul principal al Deceniului constă în a crea condiţiile proprii pentru ca venitul naţional al ţărilor în curs de dezvoltare să crească în medie cu 5 la sută anual şi totodată pentru ca avîntul să se menţină în acelaşi ritm şi după 1970, cînd se încheie Deceniul O.N.U. Dacă se va obţine acest ritm, atunci nivelul de trai individual va fi dublat peste 20 sau cel mult 30 de ani. Dacă însă creşterea demografică ar urma să se accelereze — şi se pare că în unele ţări ritmul anual de creştere depăşeşte de pe acum 3 la sută — va trebui un timp mai îndelungat pentru ca nivelul de trai să crească apreciabil.

Dl U Thant adăuga că pentru realizarea acestui obiectiv al Deceniului, ar trebui să fie aplicate anumite idei noi, de pildă ideea planificării naţionale, atît pentru dezvoltarea social-culturală cît şi pentru dezvoltarea economică. După aprecierea sa, e necesară înţelegerea importanţei crescînde a factorului uman în dezvoltare, ca şi necesitatea urgentă de a mobiliza resursele umane, asigurîndu-le o pregătire profesională mai bună. Ar trebui, de asemenea, să se impună principiul ajutorării ţărilor în curs de dezvoltare în domeniul echipamentului industrial şi să se adopte o atitudine practică şi suplă pentru a stabili formele pe care le vor lua curentele internaţionale de fonduri şi ajutor. E necesară totodată elaborarea unor importante programe de investiţii bazate pe intensificarea activităţii de preinvestiţie, ca şi pe prospectarea resurselor naturale şi punerea lor în valoare. Dl U Thant insista asupra măsurilor împotriva evoluţiei — de loc îmbucurătoare — a comerţului exterior al ţărilor în curs de dezvoltare. După cum arăta el, evoluţia respectivă se datoreşte în parte obstacolelor impuse intrării produselor lor pe pieţele ţărilor industriale, şi în parte faptului că producţia unui număr de produse primare a crescut mai repede decît cererea pentru aceste produse. În sfîrşit, o altă problemă importantă, legată însă indisolubil de precedenta, este cea a stabilizării pieţelor internaţionale ale produselor de bază, cărora ţările în curs de dezvoltare le sînt tributare într-o măsură atît de mare.

La 21 noiembrie 1962, dl Prebisch, pe atunci secretar executiv al Comisiei Economice O.N.U. pentru America Latină şi care a fost numit secretar general al apropiatei Conferinţe pentru comerţ şi dezvoltare, adresîndu-se unor vest-europeni, declara într-un discurs rostit la Bruxelles: „Dv. aţi rezolvat în primul rînd problema acumulării capitalului şi — mult mai tîrziu — v-aţi propus să rezolvaţi problema redistribuirii veniturilor. Noi, dimpotrivă, trebuie să rezolvăm cele două probleme simultan şi să aplicăm, într-un termen destul de scurt, reforme de structură care au putut fi rezolvate la dv. numai într-o perioadă lungă de timp. Şi toate

*) În economie este denumit „comerţ invizibil" acel schimb internaţional de servicii (transport, asigurări etc.), ca şi acela decurgînd din existenţa datoriilor externe (plăţi de dobînzi ş.a.m.d.), adică schimburile nelegate de comerţul cu mărfuri dintre ţări.

Palatul Națiunilor din Geneva

acestea, trebuie să le realizăm în timp ce facem față unui ritm de creștere a populației care nu a fost înregistrat vreodată de istorie în cursul dezvoltării industriale a lumii".

Propuneri pregătitoare

În întîmpinarea conferinței, guvernul Romîniei a făcut o serie de propuneri, care au fost incluse în raportul Comitetului pregătitor către Conferință. Astfel, el a propus adoptarea unei Declarații a Conferinței O.N.U. pentru comerț și dezvoltare, în care să fie proclamat un ansamblu de principii privitoare la schimburile internaționale. Inițiată încă în anul 1957, propunerea Romîniei a întrunit unanimitatea la cea de a XVIII-a sesiune a O.N.U. sub forma unei rezoluții la care s-au raliat în calitate de coautori numeroase state. De asemenea, guvernul R.P. Romîne a propus înscrierea pe ordinea de zi a conferinței a problemei importanței și utilității acordurilor comerciale pe termen lung pentru stabilitatea și dezvoltarea schimburilor internaționale. O altă propunere romînească se referă la examinarea importanței pe care o are livrarea pe credit a echipamentului destinat construcției de unități industriale, rambursarea creditelor urmînd a fi efectuată prin cote-părți din producția acestor unități industriale. În sfîrșit, propunerile Romîniei prevăd examinarea însemnătății pentru dezvoltarea economică a resurselor liberate de dezarmare.

Delegația Uniunii Sovietice a propus, printre altele, ca în cadrul conferinței să se examineze importanța dezarmării pentru dezvoltare, precum și înlăturarea barierelor care stînjenesc comerțul între țări cu sisteme economice diferite. Alte propuneri ale Uniunii Sovietice se referă în mod special la problema acordării țărilor în curs de dezvoltare a unui ajutor economic și tehnic de către țările industrializate dezvoltate, precum și crearea unei organizații internaționale pentru comerț.

Țările în curs de dezvoltare au făcut de asemenea o serie de propuneri însemnate. Astfel, în ce privește problemele comerțului cu produse de bază, s-au propus metode de stabilizare a prețurilor și de compensare a pierderilor suferite de exportatori, de reducere a barierelor în calea comerțului și de expansiune a pieței. În rîndul acestor propuneri concrete, pot fi citate cele referitoare la stabilizarea prețurilor la export prin negocierea unor noi acorduri internaționale asupra produselor de bază ; elaborarea de planuri de compensare, urmărind să contracareze efectele fluctuațiilor brutale în încasările de pe urma exporturilor țărilor în curs de dezvoltare și care ar putea fi aplicate de instituțiile existente sau de alte instituții ce urmează a fi create ; măsurile pe care le-ar putea lua țările industrializate pentru a reduce, sau eventual suprima taxele vamale, contingentările discriminatorii și celelalte obstacole în calea intrării produselor primare exportate de țările în curs de dezvoltare, fără să ceară o strictă reciprocitate, aceste măsuri putînd fi eșalonate pe o perioadă dinainte stabilită.

Se propune, de asemenea, ca în cadrul conferinței să se examineze măsurile menite să dezvolte comerțul de produse fabricate și de produse semifabricate ce provin din țările în curs de dezvoltare.

Confruntări internaționale

Se așteaptă ca pe malurile lacului Léman să aibă loc o confruntare vastă între diferite puncte de vedere. De pildă, țările în curs de dezvoltare, conștiente de importanța problemelor ce le stau în față, au elaborat un amplu program pe care îl vor susține la Geneva. Pentru aceste țări, faza de informare s-a încheiat și trebuie să fie urmată de o colaborare financiară și tehnică internațională. Situația care există în lume nu poate fi rezolvată, după părerea lor, prin simple reduceri tarifare ; trebuie rezolvată o problemă mai gravă ; exporturile lor nu sînt suficiente, în timp ce importurile lor cresc mereu. Astfel, dl Prebisch a calculat că în 1970 deficitul balanței comerciale dintre țările industriale și țările în curs de dezvoltare va atinge aproximativ 20 miliarde de dolari. După părerea lui, reducerea taxelor vamale nu ar aduce un folos apreciabil, cu atît mai mult cu cît G.A.T.T. nu cuprinde decît un număr limitat de membri (aproape 75), ceea ce nu reprezintă decît o parte a țărilor lumii.

Problema gradului de adaptare a organelor internaționale la nevoile colaborării comerciale mondiale, și în mod mai special la nevoile țărilor în curs de dezvoltare, a fost enunțată în Rezoluția Adunării Generale O.N.U. prevăzînd convocarea Conferinței Mondiale pentru comerț și dezvoltare. Atunci cînd în fața organizației mondiale s-a făcut propunerea convocării unei asemenea conferințe, ea a fost urmată curînd de o altă propunere ce urmărea examinarea de către Conferință a creării eventuale a unei organizații mondiale a comerțului. Această problemă este una din cele mai importante pe care va trebui să le rezolve Conferința. Ceea ce este cert, este că O.N.U. intenționează să facă uz, mai ferm și mai sistematic, de competențele comerciale pe care i le recunoaște Carta ei. Lucrul acesta a fost subliniat și de dl Philippe de Seynes — secretarul general adjunct al Departamentului economic al O.N.U. — care spunea că însăși convocarea Conferinței pentru comerț și dezvoltare este o manifestare a competenței O.N.U.

După cum se vede, Conferința își propune să găsească o cale pentru instaurarea unei politici comerciale noi în interesul dezvoltării tuturor țărilor lumii, să aducă un remediu fenomenului pe care îl reprezintă tendința de dezechilibru, persistentă în comerțul exterior al țărilor în curs de dezvoltare, să contribuie la dezvoltarea în ansamblu a comerțului mondial. Aceasta arată cît de complexe sînt sarcinile conferinței.

Geneva, martie 1964

„PRIMARIES“ ÎN NEW HAMPSHIRE

La începutul acestei săptămîni a avut loc în statul New Hampshire aşa-numita „Presidential primary“, adică „alegerile primare prezidenţiale“, cele dintîi de acest fel în cadrul actualei campanii electorale din Statele Unite. Nu este vorba propriu-zis de alegeri, ci de o consultare întreprinsă în rîndurile membrilor sau simpatizanţilor unuia sau altuia dintre cele două partide importante din S.U.A., pentru a marca preferinţele alegătorilor spre vreunul din postulanţii la titlul de candidat în alegerile prezidenţiale. Alegătorii, în cazul de faţă simpatizanţii partidului republican, au completat un buletin de vot indicînd personalitatea politică pe care ar susţine-o drept candidat al partidului în alegerile prezidenţiale. Asemenea consultări vor avea loc, pînă la începutul lunii iunie, în 17 state ale S.U.A., urmînd ca apoi Convenţiile generale ale partidelor să desemneze candidaţii respectivi — pentru partidul republican la 13 iulie la San Francisco, pentru cel democrat la Atlantic City la 24 august.

În practică, rezultatele unei asemenea consultări constituie doar „un angajament moral, nu obligatoriu“ pentru delegaţii organizaţiei din statul respectiv a partidului, atunci cînd ei se vor întruni alături de reprezentanţii celorlalte state, la Convenţia generală. Pe lîngă aceasta, un stat ca New Hampshire, cu o suprafaţă şi o populaţie relativ restrînse, nu va trimite decît 14 asemenea delegaţi la Convenţia generală a partidului republican, şi astfel consultarea de săptămîna aceasta are în mod firesc o importanţă mai mică decît cea, de exemplu, din statul California, care deleagă peste 80 de reprezentanţi şi unde o asemenea „primary“ va avea loc la începutul lunii iunie. Cum însă principalii candidaţi sînt aceiaşi, asemenea consultări preliminare pot căpăta importanţa unui prim examen al opiniei publice.

De altfel, abstracţie făcînd de faptul că New Hampshire este un stat mic, aceste consultări preliminare în acest stat sînt considerate prin tradiţie în Statele Unite ca un test serios al popularităţii unui candidat. (New Hampshire este într-o oarecare măsură un stat reprezentativ pentru Statele Unite : el este al doilea stat din S.U.A. în ce priveşte procentajul forţei de muncă folosite în industrie, şi aproape 90 la sută din populaţia sa trăieşte în regiuni urbane). Pe de altă parte, rezultatele acestor „primaries“ nu ajung pentru a-l desemna în mod definitiv pe candidatul unui partid. Ziarele citează două cazuri celebre care confirmă aceasta : în 1920, Convenţia generală a partidului republican l-a preferat pe Warren Coolidge drept candidat oficial al partidului lui Hiram Johnson, deşi acesta din urmă obţinuse majoritatea la „Presidential primaries“ şi deşi mai mult de jumătate din delegaţii desemnaţi de acestea primiseră mandat să-l susţină. Mai recent, în 1952, senatorul Estes Kefauver a fost de asemenea înfrînt la Convenţia generală de Adlai Stevenson, deşi cîştigase o serie de asemenea consultări preliminare în diferite state.

Sondajele opiniei publice în preajma consultării din New Hampshire au indicat o confuzie crescîndă a corpului electoral republican din statul respectiv. Principalii candidaţi înregistrau, în ajunul consultării propriu-zise, pierderi de voturi, ceea ce-i făcea pe unii comentatori să scrie că alegătorii simpatizanţi ai acestui partid se dezinteresează de recomandările conducerii lor şi ar fi dispuşi să se îndrepte spre alţi candidaţi decît cei trecuţi pe listele existente. În orice caz, indiferent de rezultate, ezitările şi confuzia înregistrate în rîndul simpatizanţilor republicani în ultima vreme sînt poate semnificative pe un plan mai larg decît cel al statului respectiv. Un lider al organizaţiei din acest stat al partidului republican declara astfel : „cursa electorală a fost confuză în New Hampshire tocmai din cauză că în partidul republican se manifestă o mare confuzie pe plan naţional“.

A. M.

CAMPANIA ELECTORALĂ DIN S. U. A. I

ÎN RÎNDURILE REPUBLICANILOR domneşte o mare confuzie. Primele „alegeri preliminare“ au început în New Hampshire la 10 martie, iar în iulie „convenţia“ va trebui să aleagă un şef pe care să-l opună lui Lyndon Johnson. Pînă acum însă, nici o personalitate destul de marcantă nu se impune de la sine pentru a merita investitura din partea G.O.P. (Grand Old Party — Partidul republican). Această absenţă a unui lider recunoscut provoacă bineînţeles o supraabundenţă de candidaţi, ceea ce dă ţării imaginea unui partid divizat — în timp ce în tabăra adversă singura problemă serioasă este cea a alegerii candidatului la vicepreşedinţie.

Făcînd apel la tot ce este mai conservator în Statele Unite, Barry Goldwater nu este capabil să reunească în jurul său o majoritate. Despre el nu merită să se vorbească decît în măsura în care reprezintă un element anacronic. Sondajele în rîndurile opiniei publice arată că el ar pierde lupta în faţa lui Johnson, care l-ar zdrobi cu 67% din voturi.

Rockefeller: un liberal şi o ocazie pierdută

Dacă asul conservatorilor are atît de puţin succes, va avea oare mai multe şanse şeful republicanilor „liberali“ ? Nelson Rockefeller speră mult în acest lucru, dar sondajele Gallup nu-i acordă decît un avans de patru puncte asupra senatorului din Arizona.

Guvernatorul New Yorkului şi-a ratat probabil şansa vieţii sale în 1960, cînd a cedat în faţa lui Richard Nixon, care beneficia de „maşina“ republicană. Fostul vicepreşedinte a fost înfrînt iar majoritatea comentatorilor americani apreciau pe atunci că nepotul fondatorului firmei Standard Oil ar fi putut cuceri fără greutate voturile care i-au fost refuzate lui Nixon.

În orice caz, duelul dintre republicanul liberal Rockefeller şi tînărul pionier al „noii frontiere“ ar fi dat campaniei din 1960 o strălucire excepţională. Dar istoria nu se întoarce din drum pentru a căuta ocaziile pierdute. Rockefeller ştie că în cele 24 de alegeri prezidenţiale, care au avut loc de la războiul de secesiune, 13 guvernatori ai New Yorkului au fost desemnaţi — dată fiind importanţa acestui stat — candidaţi la Casa Albă. Acesta este motivul pentru care el s-a aruncat nebuneşte în alegerile preliminare din New Hampshire : trebuie să demonstreze că poate cuceri pe alegătorii dinafara propriului său fief electoral. Dar înfruntarea dintre cele două aripi opuse ale partidului republican degenerează în polemici violente care îi fac un deserviciu atît lui însuşi, cît şi lui Goldwater. Pe cetăţenii din New Hampshire nu pare să-i pasioneze campania care se desfăşoară la ei. Este evident că ei ar fi dorit să li se ofere o mai mare posibilitate de alegere.

Harold Stassen: o veche speranţă

S-ar putea ca alegerile preliminare care se vor succeda pînă la „convenţia“ din iulie să modifice starea de spirit a opiniei publice şi rezultatele sondajelor efectuate în rîndurile ei. Pentru moment însă, statul major al G.O.P. şi majoritatea ziarelor americane sînt în căutarea altor candidaţi.

Reînviind vechi speranţe, unul dintre ei s-a prezentat pe neaşteptate. În 1948, Harold Stassen a rîvnit zadarnic la investitura republicană, contra guvernatorului Dewey, care a fost înfrînt de Harry Truman. Tinerii republicani liberali îşi puneau atunci toate speranţele în el, cu atît mai mult cu cît, cu zece ani înainte, el se remarcase ca guvernator al statului Minnesota, post pe care l-a abandonat în 1943 pentru a se angaja în forţele navale. Dar de la prima tentativă a lui Harold Stassen s-au succedat la Casa Albă patru preşedinţi, iar cu timpul a dispărut entuziasmul pe care îl putea odinioară trezi la cei ce visau să pună în mişcare „maşina" republicană, sustrăgînd-o controlului „şefilor" cu vederi înguste şi perimate.

Romney: un palid „cal negru"

Trecînd în revistă figurile lor de frunte, exasperaţi de o pletoră de candidaţi dintre care nu se degajează nici un om al zilei, strategii republicani sînt tentaţi să pornească la vînătoare după acel personaj politic a cărui „rasă" nu are nume decît în America „dark horse" („calul negru"). Ce definiţie i s-ar putea da ? Principala sa caracteristică este că nu corespunde schemelor clasice. În istoria contemporană el poate să se numească Woodrow Wilson şi să fie ales, sau Wendell Wilkie şi să fie învins. În primul tur de pistă el captivează imaginaţia populară. El reprezintă speranţa supremă a celor care nu mai cred în oamenii cu practică îndelungată, al căror portret seamănă cu surîzătoarea fotografie la minut a candidatului prefabricat.

În 1962, cînd a fost ales guvernator al statului Michigan, George W. Romney a fost deîndată desemnat să fie „cal negru". În vîrstă acum de 57 ani, luase atunci hotărîrea de a cuceri cea mai înaltă funcţie a statului său. Născut în Mexic din părinţi misionari, în 1939 industria automobilului îl atrage la Detroit. În 1955, cînd firmele Nash-Kelvinator şi Hudson Motor Car Company au fuzionat, transformîndu-se în American Motors Corporation, el devine preşedintele noii firme.

El nu este un „candidat activ", dar se arată gata să „accepte" investitura, dacă i-ar fi propusă. Nu se impune nici prin strălucire intelectuală, nici prin geniu politic. Proiectoarele actualităţii se fixează rareori asupra lui. „Calul negru" din 1962 pare a-şi fi pierdut deja nimbul.

În consecinţă, marii maeştri ai G.O.P. scrutează tenebrele în căutarea fenomenului care le va spulbera grijile preelectorale.

O femeie candidează la preşedinţie ?

În căutarea unui bărbat, să fi găsit oare republicanii o femeie ? D-na Margaret Chase Smith, senator al statului Maine din 1948, nu a reuşit să obţină în 1952 desemnarea pe locul al doilea de pe lista lui Eisenhower. De data aceasta, miza sa este mai mare : datorită ei, pentru prima oară în istoria Statelor Unite, o femeie candidează la preşedinţie.

Nixon: de la înfrîngere la sacrificiu

Devenit prudent după eşecul din 1960 în favoarea lui J. F. Kennedy, el spera să dea o nouă strălucire stemei sale, făcîndu-se ales, în 1962, ca guvernator al Californiei. În fruntea celui mai populat şi totodată celui mai dinamic dintre statele americane, el ar fi putut, la vîrsta de 51 de ani, să-şi ia revanşa ambiţiilor sale pe plan naţional, pe care pînă atunci nu şi le putuse satisface decît în umbra lui Eisenhower. A fost însă înfrînt de democratul catolic Brown. Această succesiune de eşecuri îl obligă să se arate discret. A afirmat şi reafirmat că nu candidează — şi în S.U.A. această insistenţă este un fel de a nu te face uitat, de a sugera că, eventual...

Singura speranţă a lui Nixon este că ceilalţi aspiranţi la investitura republicană nu vor reuşi să se impună cu destulă autoritate, iar „convenţia" partidului, care va avea loc în iulie, nu va reuşi să pună capăt dezbinării lor. De aceea, Nixon afirmă : „Partidul republican trebuie să desemneze pe cel mai bun candidat al său, şi sînt gata să fac orice sacrificiu pentru a mă asigura că se va întîmpla aşa". Dar auditoriul său rămîne destul de mediocru. Doar cîţiva „şefi" ai „maşinii" electorale intenţionează să recurgă la el, în lipsă de altceva mai bun.

Cabot Lodge sau greaua revenire a emigratului

Nu numai că vechiul vicepreşedinte riscă să fie dat uitării, dar G.O.P. ar putea apela la cel care în 1960 urma al doilea pe lista sa : Henry Cabot Lodge, fostul delegat permanent la O.N.U., ambasador în Vietnamul de sud. Numele său a fost lansat de mai mulţi lideri republicani, printre care Eisenhower, dar fără a stîrni mult ecou în ţară. Contra lui Lodge pledează faptul că în 1952 a fost înfrînt de J. F. Kennedy, pe cînd făcea propagandă pentru Eisenhower. Lodge, de 34 de ani republican, a cucerit acest mandat de senator de Massachusetts printr-o luptă de înaltă clasă, în timp ce, în umbra lui F. D. Roosevelt, în 1936, democraţii repurtau o victorie strălucită în toată ţara. În mod paradoxal el şi-a pierdut mandatul 16 ani mai tîrziu, cînd, sub conducerea generalului Eisenhower, republicanii reveneau triumfători la putere.

Misiunea sa la O.N.U., apoi la Saigon, l-a ţinut pe Cabot Lodge departe de politica internă. Şi, cu toate că destinele Statelor Unite se joacă în mare parte dincolo de frontierele naţionale, alegătorii se orientează în primul rînd în funcţie de problemele interne. Pentru ca ambasadorul să treacă în faţa lor drept un bun candidat, trebuie ca un grup dinamic să-i făurească, în cîteva luni, o reputaţie naţională. Pentru moment nu există nici un indiciu că Henry Cabot Lodge ar fi acceptat să se preteze la o asemenea operaţiune.

William Scranton: o carieră meteorică

În schimb, de doi ani încoace se ridică un meteor pe firmamentul politic. În cursul ultimelor săptămîni, majoritatea revistelor i-au consacrat lungi fotoreportaje şi comentarii. Se pare că oamenii de afaceri liberali de pe coasta atlantică îl preferă lui Nelson Rockefeller. El beneficiază, de asemenea, de cauţiunea lui Eisenhower. În vîrstă de 47 de ani, este considerat drept un fel de „Kennedy republican". Familia sa a făcut avere cu minele, căile ferate, băncile, irigaţiile de apă, şi şi-a dat numele unui oraş industrial de 112 000 locuitori. În 1959, Eisenhower l-a numit adjunct al lui Christian Herter la Departamentul de Stat, apoi a fost afectat Casei Albe. În 1960, anul alegerii lui J. F. Kennedy la Casa Albă, într-o circumscripţie electorală democrată populată în mare parte de polonezi şi catolici, el bate pe adversarul său democrat, catolic de origine poloneză, şi intră în Camera Reprezentanţilor. Doi ani mai tîrziu, G.O.P. face presiuni asupra lui să candideze pentru postul de guvernator.

Astfel se face că William Warren Scranton, născut la Scranton (Pennsylvania), devine guvernatorul Pennsylvaniei, după ce l-a zdrobit pe primarul Philadelphiei, Dillworth.

Ajuns guvernator, William Scranton a efectuat cîteva epurări, suprimînd în special trei mii de posturi de funcţionari care justificau protecţiile politice. În schimb, profesorii, care erau slab plătiţi, au obţinut prima lor majorare de salariu de opt ani încoace. În statul său procentul şomajului era ridicat (de la 9 la 11%) şi în curs de doi ani el l-a redus la 6,7%.

O dată cu deschiderea „convenţiei" republicane în iulie, cele 64 de buletine de vot ale Pennsylvaniei vor trece pe numele lui William Scranton, şi este probabil că ele vor fi urmate de cele 40 de mandate ale statului New-Jersey. Oamenii de afaceri liberali vor sprijini cu toată greutatea lor pe acest candidat care se bucură de simpatia republicanilor tineri, dar care „valorează" 9 milioane dolari, o garanţie serioasă pentru „vechea gardă".

Bill Scranton este businessmanul noului val — nici bonz al industriei, nici paternalist demagog — administrator în acelaşi timp îndrăzneţ şi riguros. El nu şi-a anunţat oficial candidatura, dar un aparat impozant s-a pus în mişcare pentru a-i organiza publicitatea.

Jocurile nu sînt încă făcute. Oricît de diferiţi ar fi, d-na Chase Smith şi Goldwater, Rockefeller şi Stassen, Romney, Cabot Lodge şi Scranton, cu toţii aparţin ciudatei familii republicane care nu se întruneşte decît o dată la patru ani, pentru cursa Casei Albe. În ţara sistemului cu două partide, alegătorii sînt deconcertaţi de această abundenţă de eventuali candidaţi, a căror listă poate că nu este încă închisă... Ei doresc ca eliminări progresive să uşureze alegerea ce li se oferă. Nu dispun decît de 8 luni pentru a se grupa, cu un entuziasm mai mult sau mai puţin sincer, în jurul aceluia care va fi însărcinat să-l înfrunte pe Lyndon Johnson.

Claude JULIEN

(Din Le Monde)

The New York Times.

ÎN ARCA NUCLEARĂ

ÎN EUROPA obiectivul cel mai important al politicii Washingtonului este crearea unei forțe nucleare multilaterale aparținînd NATO. Această forță este concepută sub forma unei flote de nave de suprafață cu echipaj mixt provenit din țările care vor finanța și controla navele și rachetele nucleare.

Proiectul, care datează din perioada Administrației Eisenhower, a suferit modificări de formă în cîteva rînduri, fără a-și schimba obiectivul care este în primul rînd unul politic. Acest obiectiv constă în recunoașterea importanței Germaniei occidentale, acordîndu-se Bonnului dreptul de a se pronunța în problemele politicii nucleare a aliaților, fără a fi înzestrat cu o forță atomică proprie. Proiectul mai este considerat și un mijloc de a-i apropia pe aliați creînd perspective pentru o unitate europeană, care să întrețină legături strînse și cu Statele Unite.

Această combinație ingenioasă a întîmpinat o serie de dificultăți. Sînt numeroși generalii și amiralii care o privesc cu neplăcere, și chiar generalul Lemnitzer este departe de a fi entuziasmat, el preferînd baze militare terestre înzestrate cu rachete cu rază medie de acțiune. Franța respinge proiectul, iar Marea Britanie a păstrat o poziție subtil-echivocă.

Totuși, datorită insistențelor Washingtonului și Bonnului, proiectul rămîne în actualitate. În curînd, un distrugător înzestrat cu rachete teleghidate va servi drept experiment ca un fel de arcă-nucleară-a-lui-Noe din al cărei echipaj vor face parte oameni veniți din șapte țări. În felul acesta va fi verificată posibilitatea de realizare practică a forțelor nucleare multilaterale.

Totuși, oricine își dă seama că o forță multilaterală care nu ar include, dintre principalii membri ai NATO, decît contingente vest-germane și americane, nu ar fi cîtuși de puțin de dorit. În consecință, în urma refuzului Franței, participarea Italiei sau Angliei, sau a ambelor țări, capătă o importanță decisivă. Totuși, în Anglia guvernul conservator nu vrea să se angajeze. Alegerile parlamentare vor fi cîștigate, probabil, de laburiști, iar Harold Wilson dorește să rămînă în afara forțelor multilaterale și, de fapt, să plaseze Anglia în afara politicii militare nucleare.

În felul acesta cheia situației o deține Italia. Aceasta deoarece în absența Franței și a Marii Britanii, Italia este singurul membru important al NATO care ar putea să estompeze coloritul americano-vest-german al forțelor multilaterale, dar în Italia există o situație politică delicată. Guvernul de coaliție depinde de sprijinul socialiștilor conduși de Pietro Nenni. Nenni a renunțat la neutralismul pe care îl susținea anterior și acceptă NATO, dar ar șovăi să accepte forțele nucleare multilaterale pe care le consideră ca o modalitate de a se acorda armament nuclear Germaniei occidentale.

Diplomația americană și vest-germană au căutat să-l cîștige pe Nenni. Bonnul avertizează că în cazul unui eșec al forțelor nucleare multilaterale, naționalismul latent va reînvia și se vor ridica pretenții ca R.F.G. să posede armament atomic propriu sau să-l obțină printr-o înțelegere cu Franța. Aceste argumente au avut un anumit efect, însă Nenni afirmă că hotărîrea sa depinde de cea engleză ; dacă Londra se alătură forțelor nucleare multilaterale, socialiștii italieni vor lua o poziție similară. Aceasta nu este decît o eschivă abilă, deoarece, după toate probabilitățile, Wilson va deveni în curînd primul ministru al Marii Britanii și el se va opune proiectului. În felul acesta, deși arca nucleară va fi experimentată în curînd, șansele ca forța nucleară multilaterală să se pună pe picioare sînt destul de reduse. De aceea, aliații trebuie să studieze posibilitatea unei soluții alternative care să prevină repercusiunile politice neplăcute.

C. L. SULZBERGER

MEDUNARODNA POLITIKA

BELGRAD

DESPĂGUBIRI PENTRU VICTIMELE NAZISMULUI

ÎN VÎLTOAREA evenimentelor contemporane și a numeroaselor probleme complexe de care lumea se loveste zi de zi, uneori se dau uitării, fără temei, învățămintele istoriei și obligatiile care decurg din acestea.

De data aceasta este vorba de-al doilea război mondial și de rolul criminal jucat de cel de-al treilea Reich în groaznica distrugere de valori materiale și spirituale ale omenirii. Este vorba în special de obligațiile asumate de R.F. Germană față de alte popoare, obligații pe care trebuia să și le îndeplinească de mult, dar nu și le-a îndeplinit. Hotărîri foarte precise și concrete au fost luate la conferințele aliaților de la Moscova, Potsdam etc. cu privire la denazificarea Germaniei, lichidarea aparatului și institutiilor naziste, precum și la reparațiile și despăgubirile pe care Germania era obligată să le plătească țărilor și popoarelor care au avut de suferit, de pe urma celui de-al treilea Reich, distrugeri, masacre și torturi.

În continuare, revista arată că în cadrul conferințelor amintite, în special a celei de la Potsdam din 1945, s-a stabilit că zonelor de ocupație occidentale ale Germaniei, adică actualei Republici Federale Germane, le revenea să plătească reparații și despăgubiri unui grup de 18 țări, printre care și Iugoslavia. Comisia de reparații de pe lîngă guvernul R.S.F. Iugoslavia — se arată mai departe în articol — a evaluat daunele de care Germania este direct responsabilă la suma de 35 miliarde dolari la cursul antebelic. De asemenea, tot celui de-al treilea Reich îi revine răspunderea directă pentru cei peste un milion de cetățeni ai țării noastre uciși, torturați și maltratați în timpul celui de-al doilea război mondial.

R.F. Germană a reglementat problema despăgubirii victimelor persecuțiilor naziste cu toate statele făcînd parte din grupul menționat de 18 țări care formulaseră revendicări în sensul acesta, dar a refuzat să-și îndeplinească obligațiile față de Iugoslavia. În felul acesta, guvernul R.F. Germane face o discriminare vădită față de Iugoslavia, încălcînd principiile fundamentale ale Cartei O.N.U. cu privire la egalitatea în drepturi a tuturor națiunilor.

La Bonn se urmărește justificarea prin argumente, puțin convingătoare și lipsite de temei, a acestei poziții inexplicabile adoptate de R.F. Germană, poziție ce nu poate decît să provoace cea mai severă condamnare din partea tuturor popoarelor iubitoare de libertate.

Guvernul R.F. Germane a subliniat în repetate rînduri că recunoaște în întregime obligațiile sale față de Iugoslavia în domeniul despăgubirii victimelor nazismului și consideră îndeplinirea lor drept o sarcină urgentă. Dar pentru că R.S.F. Iugoslavia a recunoscut R.D. Germană și a stabilit relații diplomatice cu ea, Bonnul consideră aceasta drept un pretext plauzibil pentru a contesta dreptul la despăgubire a victimelor iugoslave ale persecuțiilor naziste.

Aceasta înseamnă în primul rînd că guvernul R.F. Germane introduce politica într-un domeniu unde aceasta nu are ce căuta. Printr-o asemenea atitudine Bonnul caută să exercite asupra Iugoslaviei o presiune inadmisibilă, pentru a o sili să renunțe la principiile politicii sale și să adopte principii pe care i le dictează guvernul R.F. Germane. Dacă Iugoslavia ar consimți la aceasta, Bonnul ar examina „cu bunăvoință" problema despăgubirii victimelor iugoslave ale nazismului. Oare se poate jongla astfel cu suferințele, masacrele și torturile îngrozitoare la care a fost supusă populația Iugoslaviei în urma fărădelegilor săvîrșite de armatele germane ?

În cazul de față, R.F. Germană caută să impună prin forță legile, politica și doctrinele sale altor țări și lumii întregi. Ea încearcă astfel să se sustragă răspunderii și obligațiilor pe care trebuia să le îndeplinească de mult timp în conformitate cu acordurile și hotărîrile internaționale. Prin aceasta, ea nu face decît să aducă noi prejudicii și profunde jigniri popoarelor față de care ar trebui să dea dovadă de o mare înțelegere.

O asemenea comportare a cercurilor de răspundere de la Bonn, care duce la încălcarea arbitrară a obligațiilor internaționale clar stabilite și a principiilor Cartei O.N.U., constituie o amenințare gravă pentru cauza păcii în lume și pune în primejdie drepturile fundamentale ale omului și principiile sănătoase pe care trebuie să se bazeze relațiile între popoare și state.

Pe lîngă alte foruri mondiale, Organizația Națiunilor Unite trebuie cu siguranță să se pronunțe și ea asupra poziției și procedeelor adoptate de R.F. Germană.

Newsweek

NEW YORK

UNITATEA EUROPEANĂ — APARENȚĂ ȘI REALITATE

IDEEA UNEI EUROPE OCCIDENTALE UNIFICATE părea să înregistreze un progres important săptămîna trecută. În realitate însă, campania dusă de 15 ani pentru integrarea Europei occidentale s-a împotmolit din nou datorită intereselor naționale contradictorii.

Un progres aparent a fost înregistrat la Bruxelles, unde Consiliul de miniștri al Pieței comune a votat în favoarea fuzionării celor mai importante instituții supranaționale ale Europei occidentale: Comunitatea cărbunelui și oțelului, Comunitatea pentru energia atomică (Euratom) și Comunitatea economică europeană propriu-zisă. Nici chiar această simplă acțiune, asupra căreia exista un acord de principiu datînd de cinci luni, nu a fost ușor de realizat. Luxemburgul a amenințat că va opune veto-ul său acordului, în cazul în care Comitetul executiv al Comunității cărbunelui și oțelului va fi transferat de la Luxemburg la Bruxelles.

Acordul de la Bruxelles a corespuns foarte bine planurilor generalului de Gaulle care, în ultimele cîteva luni, s-a dovedit a fi susținătorul cel mai puternic al unei Europe unite, în condițiile dorite de el. Obiectivul urmărit de președintele Franței este o mai mare colaborare politică între statele suverane, colaborare călăuzită de Franța. El consideră că acest țel, o dată realizat, ar putea să-i confere destulă putere pentru a conduce o a treia forță mondială.

Pînă recent se părea că programul lui de Gaulle se desfășoară foarte bine. El l-a convins în ultimul timp pe cancelarul vest-german Ludwig Erhard despre nevoia imperioasă de a se accelera integrarea politică a celor șase. În consecință, deși concepția finală a lui Erhard despre o Europă unificată este mult diferită de cea a lui de Gaulle — Erhard dorește o Europă care să includă Anglia și să aibă legături strînse cu S.U.A. — recent el s-a arătat de acord, atunci cînd a fost la Haga, să caute să propage ideile generalului.

Dar planurile și de Gaulle s-au ciocnit de o stîncă cu totul neprevăzută: italienii. În cursul vizitei pe care președintele Antonio Segni a făcut-o, la sfîrșitul lunii trecute, la Paris, italienii i-au arătat limpede lui Erhard, și chiar lui de Gaulle, că preferă o Europă federalizată, avînd ca partener S.U.A. unei alianțe dezlînate conduse de Franța. Nici pe premierul italian, Aldo Moro, dornic de a păstra echilibrul precar al noului său guvern de coaliție, nu îl atrăgea peste măsură ideea lui de Gaulle ca acordul franco-vest-german din 1963 să fie lărgit, astfel încît să includă toate țările Pieței comune.

În felul acesta, intransigența italienilor a întors mersul lucrurilor împotriva visurilor europene ale lui de Gaulle. Cît despre Țările de Jos, pe care le vizitează Erhard, se pare că reacția belgienilor și olandezilor nu va fi mult mai favorabilă. Din momentul în care, cu un an în urmă, de Gaulle s-a opus intrării Angliei în Piața comună, atît Belgia cît și Olanda au început să suspecteze orice inițiativă franceză. Pe de altă parte, ambele țări continuă să insiste ca orice nouă unificare europeană să fie amînată pînă la alegerile care vor avea loc anul acesta în Anglia.

Tema alegerilor din Anglia nu este în realitate decît o diversiune, căci este probabil că nici un nou guvern laburist și nici o administrație conservatoare realeasă nu vor face presiuni în direcția integrării. În schimb, italienilor, olandezilor și belgienilor alegerile din Anglia le oferă un pretext destul de bun pentru a ține pe loc ideea unei Europe unificate, pînă ce de Gaulle însuși va avea de făcut față unor alegeri, în 1965. Între timp, pentru Londra va fi probabil o revanșă plăcută, dacă își va putea exercita — chiar și indirect — un fel de drept de veto împotriva politicii lui de Gaulle.

THE [illegible] TIMES

LONDRA

INFLAȚIA ÎN ITALIA

PREMIERUL ALDO MORO și ceilalți miniștri ai săi și-au petrecut sfîrșitul săptămînii adresînd poporului italian apelul de a colabora în lupta contra inflației. Italia trece, fără îndoială, printr-o perioadă grea. Există semne evidente de neliniște. Creditul băncilor a fost restrîns, împingînd pe micii oameni de afaceri în pragul falimentului. Inflația a ajuns în stadiul cel mai acut din Europa. Dacă acum doi ani se vorbea de un miracol economic, astăzi se vorbește de criză.

Cauzele dificultăților sînt atît economice cît și politice. Italia a trecut printr-o perioadă de peste doi ani de incertitudine politică, fiind lipsită de un guvern cu o componență suficient de largă pentru a face față problemelor tot mai numeroase. În februarie 1962 a început prima experiență cu o formulă de centru-stînga, dar ținînd seama de faptul că se apropiau alegerile și că sprijinul socialiștilor era condiționat, guvernul Fanfani nu a putut lua măsuri energice. Încrederea cercurilor de afaceri scădea. Existau temeri în ce privește măsurile pe care un guvern de coaliție le-ar putea lua în materie de naționalizări și impozite, în cazul unei participări efective a socialiștilor după alegeri. În realitate, alegerile din aprilie 1963 au fost urmate de o nouă perioadă de îndoieli și negocieri, și abia cu trei luni în urmă Aldo Moro a reușit să formeze un guvern al majorității, cu participarea socialiștilor.

De atunci, situația a luat o întorsătură mult mai serioasă. Italia nu a ținut seama de avertismentele din septembrie 1963 ale Organizației europene pentru colaborare și dezvoltare (O.E.C.D.) în legătură cu primejdiile inflaționiste. Astăzi, simptomele sînt alarmante. În anul care a trecut, consumul a crescut cu 8,5% față de anul precedent, în timp ce producția a sporit cu 5%. La sfîrșitul anului 1963, balanța de plăți a Italiei prezenta un deficit de 774 miliarde lire — aproximativ 450 milioane de lire sterline, față de balanța favorabilă de 31 miliarde — aproximativ 18 milioane lire sterline — care exista la sfîrșitul anului 1962. Șomajul coexistă cu începutul unei adevărate lipse de brațe de muncă, datorită faptului că un mare număr de muncitori calificați au părăsit Italia pentru a pleca în alte țări ale Pieței comune.

Cînd guvernul a luat în sfîrșit măsuri pentru a face față inflației, ele nu au reușit decît să agraveze lucrurile. Aceste măsuri prevedeau, printre altele, o majorare a impozitului pe benzină, un nou tip de impozit asupra automobilelor și bărcilor cu motor de lux, o modificare a impozitului pe dividende și condiții mai rigide în sectorul închirierilor și cumpărărilor.

Spre deosebire de alte țări europene, Italia a suferit de o inflație care a necesitat o combinație de restricții bugetare și restrîngere a veniturilor. În ce privește restricțiile bugetare, guvernul a făcut prea puțin, iar orice gest în direcția unei politici vizînd veniturile pare, din punct de vedere politic, imposibil. Partidul Comunist din Italia este în ofensivă, subliniind că muncitorii sînt făcuți țapi ispășitori iar bogații rămîn neatinși și că „orientarea spre stînga" este o ficțiune. Dispoziția socialiștilor este proastă, deși nu există nici un indiciu că ar părăsi noua lor alianță. Lucrurile s-ar mai putea încă agrava în cazul în care coaliția va fi nevoită să recurgă la măsuri și mai restrictive.

COMBAT
LE JOURNAL DE PARIS

PARIS

CONFLICTUL BONN — BERLINUL OCCIDENTAL

ÎNFRUNTAREA dintre guvernul de la Bonn și primarul Berlinului occidental este mai mult decît o ceartă între germani și depășește limitele unei contestări de competențe. După Cuba, Vietnam și Cipru, această înfruntare poate să deschidă o nouă breșă în frontul unității occidentale și, în orice caz, chiar dacă intervine o soluție de compromis, să ducă la o revizuire obligatorie a politicii externe a Republicii federale.

Conflictul Brandt-Erhard a izbucnit la cîteva zile după avertismentele date de ambasadorul S.U.A. la Bonn, George C. McGhee, sub forma unei conferințe rostite în fața Asociației germane de politică externă. În cursul expunerii sale, calificată încă a doua zi de către conducătorii de la Washington drept o declarație politică foarte importantă, ambasadorul îndemna pe scumpii aliați de peste Rin la mai multă suplețe față de partenerii din lagărul socialist, pentru a slăbi încordarea, în loc s-o agraveze.

Împărtășind acest punct de vedere, primarul Berlinului occidental negocia de săptămîni de zile cu autoritățile est-germane. El era pe punctul de a ajunge la un angajament care să reînnoiască acordul din 17 decembrie 1963 pentru perioada sărbătorilor de Paști și Rusalii, cînd Bonnul și-a opus veto-ul, calificînd condițiile acestui compromis drept „periculoase".

În mod evident, această ciocnire publică este consecința alegerii lui Willy Brandt, la 16 februarie, în funcția de președinte al Partidului social-democrat german și prima bătălie din campania electorală pentru reînnoirea Bundestagului.

Partida fiind astfel angajată în fața țării, diferendul va pune în mod practic sfîrșit unui armistițiu și unei colaborări rodnice între guvernul de la Bonn și opoziția socialistă, în special în materie de politică externă. Realitatea acestei colaborări s-a manifestat în mod izbitor în cursul dezbaterii de politică externă ținută în Bundestag la 22 ianuarie, cînd discursul lui Herbert Wehner (social-demacrat) a fost mult mai aprobator decît intervențiile unor deputați creștin-democrați, ca von Gutteberg.

Willy Brandt intenționa să rămînă credincios acestei unități de acțiune, pe care nu cu mult timp înainte de alegerea sa în fruntea partidului social-democrat o propovăduia încă în fața studenților din Tubingen. Un conflict între Senatul Berlinului occidental și guvernul federal, afirma el, ar cîntări mai greu în balanță din punct de vedere al daunelor aduse cauzei comune decît avantajele obținute prin acțiunea noastră separată...

Totuși, astăzi, primarul Berlinului occidental se retrage în spatele unei baricade strict juridice, care asigură Senatului Berlinului occidental autonomia diplomatică și care nu-l obligă cîtuși de puțin să se încline în fața ordinelor sau directivelor Bonnului.

Într-adevăr, „Constituția Berlinului", așa cum a fost acceptată de aliații occidentali, nu menționează cîtuși de puțin apartenența Berlinului occidental la R. F. Germană, prevăzută inițial de autorii documentului în paragrafele 2 și 3 ale art. 1, dar care au fost anulate de aliați. O punere la punct interaliată precizează chiar că în cursul perioadei tranzitorii, (pînă la reglementarea generală), Berlinul occidental nu are calitatea de land al R. F. Germane.

„Legea fundamentală" a R. F. Germane nu privește Berlinul. Articolul 23 se mărginește să specifice că legea fundamentală „este aplicabilă pe teritoriul Marelui Berlin".

Dar acest pasaj a fost suspendat în urma rezervelor categorice ale autorităților militare occidentale, care se referiseră de asemenea la reprezentarea Berlinului occidental în Bundestag și în Bundesrat.

Caracterul nesigur, uneori incoerent, al legăturilor legale și instituționale dintre cele două colectivități nu era compensat pînă în prezent decît de „stricta solidaritate și de disciplina" de care dădea dovadă Berlinul occidental. Conflictul Erhard-Brandt a pus capăt acestei colaborări armonioase. Berlinul occidental se va face campionul „politicii de mișcare", preconizate, nu cu multă vreme în urmă, de Gerhard Schröder, în timp ce Bonnul va trebui, la rîndul lui, să-și remanieze linia politicii externe ; altminteri el e amenințat să fie condamnat pentru imobilism sclerozat, de către o opoziție întărită.

Georges ANDERSEN

За рубежом

MOSCOVA

ASTĂZI, ÎN BRAZILIA

LA CARNAVALUL tradițional care s-a sfîrșit de curînd la Rio de Janeiro atenția generală a fost atrasă de o mască. Costumul întreg era făcut din bancnote de 5 000 de cruzeiros. Nu vreau să spun că masca era neapărat originală, dar trebuie să recunosc cu părere de rău că deviza ei — „Inflație" — este caracteristică pentru Brazilia de astăzi. Acest bici crunt al capitalismului — inflația — literalmente sfîșie țara. Acum șase luni, cînd guvernul a introdus în circulație bancnotele de 5 000, tipărite la Londra, și avînd gravate pe ele imaginea eroului național al Braziliei, Tiradantes, ele constituiau o adevărată noutate. Actualmente, țara este inundată de valuri de bancnote. Au devenit oare brazilienii mai bogați ? Dimpotrivă. Bancnotele noi care înlocuiesc bancnotele de 1 000 de cruzeiros au aproape aceeași valoare în ce privește puterea de cumpărare. Statistica oficială nu mai anunță cantitatea noilor bancnote care se află în circulație. Inițial a fost anunțată cifra de 500 miliarde, apoi 800, în prezent ea a depășit probabil 1 000 de miliarde.

După cum mi-aduc aminte, într-un an și jumătate cursul cruzeiro-ului față de dolar a scăzut de cinci ori, iar datoria externă a crescut pînă la o cifră astronomică — 3 miliarde de dolari, din care Brazilia trebuie să plătească 2 miliarde în anii 1964—1965. Încercînd să reducă cheltuielile bugetare și să însănătoșească într-un fel oarecare finanțele țării, președintele Goulart a semnat în decembrie decretul cu privire la introducerea monopolului de stat asupra importului de petrol, iar luna trecută a sancționat legea cu privire la limitarea exportului profiturilor societăților străine. Ca răspuns, presa

Președintele Joao Goulart a semnat un decret privind reglementarea profiturilor obținute de companiile străine în Brazilia. Conform prevederilor cuprinse în acest decret, profiturile realizate prin investiții de capital străin nu pot fi mai mari de 10 la sută.

braziliană legată de dolar a început să sune alarma: „Se conturează un pericol comunist".

Creşterea permanentă a preţurilor la produsele de primă necesitate a făcut ca valoarea reală a salariului minimal să se reducă la mai puţin de jumătate. „Un salariu cu adevărat de mizerie", îl denumeşte preşedintele Goulart. Centrul sindical unit a cerut guvernului sporirea salariului cu 100 la sută. A avut loc un val de mitinguri, greve. Guvernul a avut o atitudine plină de înţelegere faţă de cererea oamenilor muncii. La 22 februarie, Goulart a semnat decretul cu privire la dublarea nivelului salariului minimal. Imediat reacţiunea a afirmat: „Goulart face jocul roşilor". „El nu mai este în stare să-i refuze".

În ziua publicării decretului, Goulart a declarat: „Marile greutăţi prin care trece ţara se explică prin faptul că structura ei administrativă, politică, şi mai ales agrară, nu corespunde nevoilor dezvoltării ţării. Anul 1964 trebuie să devină anul hotărîtor în cucerirea principalelor reforme al căror scop este eliberarea economică şi echitatea socială".

Vă daţi seama cum au reacţionat la aceasta grupurile „ultra" şi, în primul rînd, marii latifundiari. Ei sînt serios alarmaţi de faptul că guvernul are intenţia să realizeze „o reformă democratică şi creştină". În trecut ei au păstrat faţă de numeroasele proiecte de reformă agrară (peste 200) un calm olimpian. Vor face scandal şi se vor linişti. Dar două fapte recente i-au alarmat. Primul: Goulart a creat o direcţie specială pentru efectuarea reformei agrare. Direcţia a şi pregătit un proiect de decret privind exproprierea unor moşii la o distanţă de 10 km de-a lungul şoselelor de stat, al căilor ferate de stat şi al drumurilor fluviale. Al doilea fapt: ţăranii fără pămînt, fără să mai aştepte dezbaterile din Congresul Naţional, unde interpuşii latifundiarilor fac totul pentru a împiedica trecerea legii cu privire la reforma agrară, iau tot mai des iniţiativa şi ocupă pămînturile moşiereşti.

Speriaţi de acţiunile ţăranilor, cu care sînt solidari toţi proletarii brazilieni, moşierii, la rîndul lor, au trecut la acţiune. Asociaţia moşierilor încheie „pacte de întrajutorare" şi achiziţionează în secret arme.

Problema agrară este — şi asupra acestui lucru sînt unanimi şi cei de dreapta şi cei de stînga — problema cea mai periculoasă a Braziliei. Guvernul caută în permanenţă căi de rezolvare paşnice, adică soluţii care pe de o parte să satisfacă milioanele de ţărani fără pămînt, iar pe de altă parte să poată ocoli asperităţile. Fără să înţeleagă, sau, mai precis, nedorind să înţeleagă acest lucru, latifundiarii toarnă în mod premeditat gaz peste foc.

Grupurile „ultra" se opun de mult în mod făţiş guvernului preşedintelui Goulart. Dar niciodată campania lor antiguvernamentală nu a avut un caracter atît de organizat. Uniţi în ura lor faţă de tot ce este nou, ei pun la cale comploturi şi în forţele armate şi în instituţiile guvernamentale.

Profitînd de faptul că constituţia braziliană acordă guvernatorilor un mare grad de autonomie, forţele de dreapta încearcă să opună unele state importante ale ţării (Guanabara, Sao Paulo, Rio Grande do Sul) guvernului central, urmărind să dezmembreze structura federală a Statelor Unite ale Braziliei. În mod firesc, toate acestea îl obligă pe preşedinte, dacă nu să se apropie de forţele de stînga, cel puţin să şi le apropie, şi în orice caz să nu le respingă. Probabil că aşa a şi apărut planul pus iniţial de acord cu Goulart de creare a unui „front larg în sprijinul reformelor" care trebuie, potrivit autorilor săi, să unească toate forţele naţionale progresiste, atît în parlament cît şi în afara lui. Fostul ministru de externe şi al economiei, Dantas, a elaborat platforma frontului care prevede înfăptuirea principalelor reforme — agrară, electorală, a impozitelor ş.a.m.d. „pe cale paşnică". Ea prevede, de asemenea, legalizarea partidului comunist.

Unii încearcă să prezinte toate acestea ca un început al „revoluţiei comuniste" în Brazilia, dar majoritatea brazilienilor văd în ele măsuri adoptate de oameni politici clarvăzători. Aceste măsuri sînt îndreptate spre cucerirea de către ţară, încet dar ferm, a independenţei economice; scopul lor este ridicarea nivelului de trai al oamenilor muncii ajunşi la disperare.

V. POLEAKOVSKI

Rio de Janeiro

THE CHRISTIAN SCIENCE MONITOR

BOSTON

ÎN CĂUTAREA UNUI PREŞEDINTE

REPUBLICA FEDERALĂ GERMANĂ va alege în curînd pe viitorul ei preşedinte. Va fi el oare un om nou, sau dr. Heinrich Lübke va fi reales pentru un nou mandat de cinci ani, aşa cum permite constituţia?

Alegerile trebuie să aibă loc cu 30 de zile înainte de expirarea actualului mandat. Încă de pe acum se pare că data fixată va fi 3 iulie 1964, iar locul stabilit — clădirea parţial refăcută a Reichstagului din Berlinul occidental.

Discuţiile preliminare cu privire la candidaţii probabili au început. În calitatea sa de preşedinte al Uniunii Creştin-Democrate, dr. Konrad Adenauer, fostul cancelar, a invitat recent pe reprezentanţii celorlalte partide politice să-şi exprime părerile în această problemă. Pînă în prezent nu s-a luat nici o hotărîre. De fapt, în cadrul fiecărui partid, părerile sînt foarte împărţite.

Dr. Lübke a fost elogiat ca un om cu curaj personal şi gîndire independentă. Dar după părerea unora, el nu şi-a îndeplinit în toate împrejurările în modul cel mai lăudabil, îndatoririle de reprezentant al Republicii Federale.

Se crede că preşedintele Lübke şi-a exprimat dorinţa de a candida pentru a fi reales cu condiţia să fie clar că majoritatea compatrioţilor doresc ca el să aibă un nou mandat.

În prezent există o mare lipsă de candidaţi puternici la preşedinţie. Condiţiile alegerii îngreunează de asemenea situaţia oricărui om din afara partidelor politice. În baza constituţiei federale (art.54) preşedintele este ales, fără dezbateri, în cadrul unei şedinţe a Bundesversammlung-ului (Convenţia Federală). Acest organ este format dintr-un număr egal de membri ai Bundestagului (camera inferioară) şi de reprezentanţi ai legislaturilor statelor. Persoana aleasă trebuie să obţină voturile majorităţii membrilor Convenţiei. Dacă acest lucru nu este posibil la două tururi de scrutin, este aleasă persoana care obţine cel mai mare număr de voturi la al treilea tur de scrutin.

Convenţia Federală are 1 042 de membri. Reglementarea uşoară a problemei alegerii preşedintelui este în mod practic imposibilă, exceptînd un compromis între partide, întrucît nici unul dintre ele nu are majoritatea necesară.

Dr. Adenauer sprijină în mod făţiş realegerea preşedintelui Lübke. Majoritatea Uniunii Creştin-Democrate va urma probabil acest exemplu. Social-democraţii nu şi-au anunţat încă hotărîrea. Se crede că Herbert Wehner, un vice-preşedinte foarte influent al Partidului Social-Democrat, sprijină de asemenea pe preşedintele Lübke. Printre motivele care îl influenţează este faptul că preşedintele Lübke se pronunţă pentru un mare guvern de coaliţie format din Uniunea Creştin-Democrată şi Partidul Social-Democrat. Pe de altă parte, Partidul Liber Democrat trebuie să considere, firește, o asemenea eventualitate drept potrivnică intereselor lui politice, întrucît o asemenea coaliţie l-ar exclude de la putere. Ar părea de asemenea ciudat, deşi cîtuşi de puţin excepţional, ca Partidul Liber Democrat să voteze altfel decît aliatul lui din guvern. Nu ar fi prima oară cînd Partidul Liber Democrat s-ar afla în faţa dilemei de a alege între convingerea politică şi oportunismul politic. Cît despre partidul frate din Bavaria al Uniunii Creştin-Democrate, Uniunea Creştin-Socială, este probabil că acesta va urma exemplul lui Adenauer.

Pentru moment, dr. Lübke pare să aibă cele mai mari şanse. Au fost menţionaţi şi alţi candidaţi. Printre ei se află dr. Eugen Gerstenmaier, preşedintele Bundestagului. El ar putea să cîştige prin voturile comune ale Partidului Social-Democrat şi Partidului Liber Democrat. Un alt nume care s-a ivit este cel al doctorului Heinrich Krone, ministru federal fără portofoliu.

Este greu de evaluat cît de mare va fi rolul pe care îl va juca în alegerea candidatului problema confesiunii. Anterior, s-au spus multe despre necesitatea ca preşedintele şi cancelarul să fie de confesiuni diferite. Dacă se întîmplă ca preşedintele să fie romano-catolic, cancelarul trebuie să fie protestant, sau vice-versa. Preşedintele Heuss era protestant, iar cancelarul Adenauer — romano-catolic. Dar atît preşedintele Lübke cît şi cancelarul Adenauer erau de aceeaşi confesiune şi anume romano-catolici. Actualul cancelar, Ludwig Erhard, este protestant, şi tot astfel este dr. Gerstenmaier.

Viitorul preşedinte al Germaniei occidentale va fi un candidat de compromis între partidele politice. Se aşteaptă că problemele vor fi rezolvate în mod satisfăcător înainte de ziua alegerilor. În orice caz, nu va exista nimic din confuzia din 1959, cînd Adenauer şi-a anunţat brusc candidatura şi la fel de brusc şi-a retras-o.

J. Emlyn WILLIAMS

CROISSANCE DES JEUNES NATIONS
PARIS

ASOCIAȚIA PIAȚA COMUNĂ — AFRICA FAVORIZEAZĂ EUROPA CELOR ȘASE

PRIMA CONVENȚIE de asociere a statelor africane la Piața comună, născută din voința europeană, avea drept țel asigurarea intereselor economice ale celor șase. Nimeni nu se îndoiește de aceasta. Produs al colonialismului, convenția nu făcea decît să consolideze dependența noastră politică și economică față de Europa, dependență atît de vădită, încît actuala convenție s-a văzut silită să creeze noi instituții (art. 39—53), menite să realizeze egalitatea între statele membre și asociate.

Dar grija de a asigura egalitatea părților contractante este mai ales formală. E vorba de o concepție pur juridică a egalității. În realitate, forța economică a părților nu e egală, fiind vorba, pe de o parte, de țări europene industrializate, iar pe de alta, de țări africane agricole, aflate la începutul industrializării lor. Astfel, egalitatea de fond nu este de loc realizată. Raportul între parteneri rămîne un raport de „dominație", adică de inegalitate economică. Țările europene joacă un rol important prin hotărîrile lor în viitorul economic al Africii, fără ca aceasta să fie azi în măsură de a influența economiile europene.

Confuzia între egalitatea juridică și cea economică în acordul comercial contrazice, prin consecințele sale, intențiile formulate. Astfel, această nouă convenție se caracterizează prin măsuri de reciprocitate care, în mare parte, se datoresc spiritului tratatului de la Roma. Acest spirit este clar exprimat. Obiectivul principal îl constituie *liberalizarea schimburilor între statele membre și statele asociate.* Acesta e principiul general. Celelalte dispoziții sînt menite să ușureze atingerea acestui obiectiv, derogările fiind prevăzute pentru înlăturarea obstacolelor ce decurg din structurile existente. Dacă Africa ar deveni astfel o prelungire a Pieței comune, o vastă zonă de liber schimb s-ar deschide în fața Europei. *Tratatul de la Roma ia în considerare în primul rînd interese europene,* interesele celor 18 state asociate fiind considerate ca secundare. Toate precauțiunile de stil sînt zadarnice, fondul și logica Asocierii nu pot să ne mai înșele cu privire la intențiile europene: găsirea de debușeuri privilegiate în Africa, ale cărei piețe vor fi practic rezervate Europei occidentale.

Mai mult ca oricare altă preocupare, structura exporturilor africane ar fi cea care ar trebui să orienteze destinația ajutoarelor de dezvoltare. Compuse în primul rînd din materii prime agricole, exporturile se ciocnesc de o cerere mondială rigidă, ceea ce desigur limitează posibilitățile de expansiune. În același fel se explică nivelul scăzut al cursurilor mondiale ale acestor produse. Sînt evidente inconvenientele acestor exporturi specializate în cel mai înalt grad. Pentru a ne forma o idee exactă a pericolelor e suficient să ne gîndim la problemele climatice, la patologia vegetală și mai ales la valoarea produselor agricole în raport cu ansamblul exporturilor (în medie, peste 50 la sută). Remediul constă în diversificarea și ameliorarea produselor, căci diversificarea reduce amploarea oscilațiilor dacă variațiile de prețuri nu se declanșează simultan și mai ales în același sens.

Colaborarea tehnico-financiară, care se înscrie în cadrul ajutorului multilateral regional, alocă statelor asociate un total de 730 milioane de dolari. Numai o treime din această sumă este afectată pentru producție și diversificare și numai avansuri de 50 de milioane (maximum) vor putea fi acordate ca paliativ la fluctuațiile prețurilor mondiale. Aceste sume modeste atestă importanța redusă acordată problemei reglementării cursului materiilor prime. Totuși se știe că valoarea globală a ajutorului este inferioară pierderilor suferite de statele asociate în cursul aceleiași perioade, ca urmare a variațiilor de prețuri. Și acest ajutor financiar, obiect al unei propagande zgomotoase pe lîngă contribuabilul european, nu reprezintă nici măcar jumătate din taxele fiscale pe care același contribuabil le plătește autorităților statelor europene cînd consumă produse provenite din state asociate. *În 1960 Franța, Italia, R.F.G. au obținut un venit total de 330 milioane de dolari pe ansamblul impozitelor asupra importului de cafea.* Este vorba de un singur produs (cafeaua) pe un singur an, 1960. Pentru cei cinci ani prevăzuți de tratat, cîștigurile acestor trei țări europene numai la cafea s-ar ridica deci la 1 650 milioane de dolari în timp ce ajutorul total al Europei celor șase către țările asociate africane s-ar ridica la numai 730 de milioane. Este ușor de imaginat valoarea totală a cîștigurilor fiscale la capătul celor cinci ani, dacă luăm în considerare toate produsele africane.

Este cazul să denunțăm aici ajutoarele pe care Fr. Perroux le numește „pseudodaruri". Ele constau în a procura avantaje în primul rînd donatorului și de-abia în mod accesoriu donatarului (art. 19, — mecanismul bonificației de profit).

Inflația amenință să înghită fondurile eliberate prin reducerea impozitelor
(Din Christian Science Monitor)

Acest ajutor descrescînd este deci insuficient pentru a permite țărilor africane să arunce pe piața mondială produse la prețuri de concurență reală. Ele vor fi deci silite să își subvenționeze singure produsele pentru ca o concurență reală să devină posibilă. Toată lumea își amintește exemplul Braziliei care a procedat în acest fel cu cafeaua.

Deci, în fond, eficacitatea ajutorului pentru producție și pentru diversificare, așa cum e prevăzut de tratat pare iluzorie dacă ținem seama de problemele enorme ridicate de vînzarea produselor africane la prețuri stabile, în cantități definite. Analizat din punct de vedere african, tratatul nu mai este chiar atît de favorabil cum lasă impresia o lectură superficială.

Cum să apreciem deci acordurile comerciale?

În această privință logica cere ca egalitatea juridică să implice egalitatea de tratament între parteneri. Astfel, descreșterea progresivă a tarifelor vamale este reciprocă (art. 2 și 3). Statele asociate trebuie să procedeze la eliminarea tuturor restricțiilor cantitative la import (art. 6 și Protocol I, art. 2 și 4). Sînt prevăzute clauze care permit derogări de la aceste dispoziții; ele sînt menite să răspundă „necesităților de dezvoltare și nevoilor de industrializare" ale statelor asociate (art. 3 și 13). Nu vom pierde timpul denunțînd iluzia acestor clauze a căror condiții de aplicare (art. 13) le limitează acțiunea. De asemeni, nu ne vom opri asupra pericolelor pe care le comportă un tratat ce prevede eliminarea cotelor după al patrulea an (art. 6 și al. 1). Ne putem totuși întreba ce atitudine va fi adoptată în privința noilor industrii pe care protocolul nr. 1 (art. 1) nu le prevede. În această privință, acordul de la Atena este semnificativ: el prevede drepturi vamale de 25 la sută (maximum) dar a căror dispariție urmează să intervină în 9 ani. Ne îngăduim să întrevedem aplicarea de facto a acestei dispoziții la industriile viitoare ale Africii. Oare nu riscă în acest caz tinerele industrii să fie înăbușite de concurența internațională după 9 ani, cînd prevederile protectoare vor fi suprimate?

Pe alt plan, *dreptul de stabilire* recunoscut și reglementat de convenție (art. 29 și 38) tinde să salvgardeze în primul rînd interese europene. Se recunoaște caselor de comerț europene dreptul de a se stabili. Consecința este că problemele naționalizării sînt mult îngreunate. Există aici o incompatibilitate între apartenența la asociație și orice politică de comerț exterior dirijată, animată și controlată de stat, politică impusă de structura economiilor africane dacă vor să promoveze în timpul cel mai scurt o dezvoltare armonizată care să poată asigura comerțului exterior rolul său normal în cadrul unei economii dezvoltate: de a fi completarea unui adevărat circuit economic intern.

Pentru statele asociate, Europa joacă rolul de debușeu și de furnizor: ea primește 70 la sută din exporturile Africii, iar 65 la sută din importurile ei provin din Europa. Acest raport de forțe

asimetric este accentuat de natura exporturilor şi importurilor înseşi. Economiile europene industrializate furnizează produse manufacturiere. Cît despre economiile africane agricole, ele aspiră să realizeze o industrie abia existentă şi încă de tip colonial. Aceste întreprinderi slujesc drept debuşeu Europei şi alimentează, prin produsele lor, uzinele europene. Este nevoie de cîteva cifre pentru a demonstra caracterul vulnerabil al unei economii prea specializate în produse agricole non-competitive vîndute sistematic în aceeaşi zonă geografică. Fenomenul va fi accentuat de noua asociaţie. Uniunea Vamală Ecuatorială dirijează numai 8 la sută din exporturile sale spre Africa, faţă de 90 la sută spre Europa. Dahomeyul efectuează 10 la sută din schimburile sale externe cu Africa, şi 90 la sută cu Europa. 9 zecimi din exporturile Camerunului sînt formate din cacao, cafea, lemn... Jumătate din exporturile malgaşe sînt constituite din cafea şi mirodenii, iar Coasta de Fildeş exportă mai ales cafea, cacao, lemn, oleaginoase... Este vorba deci de produse primare destinate pieţei externe.

Comerţul cu ridicata este dominat de capitalul străin (Societatea comercială a Africii Occidentale, Compania franceză a Africii Occidentale) care centralizează operaţiile export-import.

Fiind economii orientate spre exterior, cu structuri sclerozate, economiile africane trebuie să fie transformate. Esenţialul este ca exportului să-i revină rolul său firesc: furnizarea de devize în vederea dezvoltării interne iar nu o nouă creştere a exporturilor.

Această reformă structurală este nu numai imaginabilă ci şi posibilă. Africa are rezerve considerabile. Fosfaţii reprezintă 70 la sută din totalul comercializat mondial, iar producţia de cacao 60 la sută; cît despre arahide, partea africană din exportul mondial este de 70 la sută. Ea furnizează peste două treimi din sisalul produs în lume. Cel puţin în aceste domenii aportul Africii este de natură să permită ţărilor africane o acţiune comună pe plan internaţional în vederea reglementării cursului acestor produse.

Pe de altă parte, există resurse naturale pentru industrializare; sînt posibile complexe industriale africane, dar din motive tehnice ele nu pot fi exploatate în mod rentabil în limitele prea strîmte ale statelor în care sînt localizate (complexele din Guineea, Niger, Mauritania, Congo). Exploatarea raţională a complexului industrial de la Kouilou şi Mokambo, în cadrul unei grupări economice africane, ar produce 3 milioane de tone de oţel în valoare de 360 milioane de dolari în loc de cele 30 milioane pe care le produce exploatarea a 5 milioane de tone de minereu. Dar, să fim bine înţeleşi, această uniune economică al cărei conţinut, obiective şi mijloace ar urma să fie adaptate situaţiei economice a statelor africane, nu poate fi copia modelului european. În esenţă, datoria unei uniuni economice africane ar trebui să fie ca într-un plan de ansamblu să determine polii de dezvoltare de unde vor porni impulsurile menite să provoace şi să întreţină creşterea economiilor continentului african.

Acest organism regional va putea încheia cu Europa sau cu oricare alt ansamblu economic un tratat comercial care să ţină seama de interesele reciproce. Numai el va permite înlăturarea dificultăţilor tehnice ale industrializării şi evitarea acelor suprapuneri pe care Convenţia de asociere le conţine implicit, dat fiind că nu se referă decît la state luate izolat. Această uniune economică bine concepută nu este de fel o utopie şi în nici un caz nu va fi, cum pretind unii europeni, o acumulare a sărăciilor, ci o punere în valoare raţională şi reală a bogăţiilor Africii.

Kouadio SIEN-FANI

LA TRIBUNE DE GENEVE

PROBLEME ALE ECONOMIEI TURCIEI

UN SINGUR AN a fost deajuns pentru a pune în pericol planul de cinci ani în Turcia. Într-adevăr, Turcia nu poate face faţă unei creşteri rapide a importurilor. Deficitul balanţei de plăţi, care era în 1962 de 240 milioane dolari şi în 1958 de 69 milioane dolari, a crescut la 640 milioane dolari.

Din această cauză, eforturile considerabile depuse pentru a se spori exporturile şi investiţiile au fost oarecum contracarate, şi, în ciuda măsurilor luate pentru a limita importurile, se aşteaptă ca deficitul pe anul acesta să atingă amploarea celui din 1963.

Garanţiile care trebuie furnizate cu ocazia cererilor de licenţă de import au crescut de la 1,5% pînă la 30% pentru mărfurile sub „cotă" şi sînt chiar superioare faţă de mărfurile considerate mai puţin esenţiale. În acelaşi timp a fost dat un nou impuls pentru a se exporta mai mult precum şi pentru a spori intrările invizibile, însă din nefericire fără mult succes.

Turcia este perturbată de o rapidă creştere a populaţiei (3% pe an), de o agricultură săracă şi de instabilitatea politică. Pentru ca la sfîrşitul planului din 1967 să finanţeze un program de investiţii de 6 620 000 dolari, ea trebuie să procedeze la o reformă fiscală, restrîngînd şi mai mult importurile şi stimulînd producţia. Nici una dintre aceste măsuri nu este însă uşor de luat.

În cursul primului semestru al anului 1963, exporturile s-au ridicat la echivalentul unui volum anual de 448 milioane dolari, adică cu 33 milioane de dolari mai puţin decît în 1962. Numai cu Italia a existat un sold activ în cursul primelor opt luni ale anului.

Visión
Revista Internacional
MEXICO

AMERICA LATINĂ: OFENSIVA COMERCIALĂ

ŢĂRILE LATINO-AMERICANE se vor lansa în acest an într-o campanie menită să sporească exporturile la preţuri stabile. La întîlnirile miniştrilor de la Sao Paulo, aceştia au vorbit cu un optimism prudent despre perspectivele sporirii produsului naţional brut şi în schimb au declarat deschis că „unul din aspectele care acuză mult într-o analiză a Alianţei pentru progres este comerţul exterior... Evenimentele din anii 1962 şi 1963 dovedesc că America Latină depinde încă de exportul unui număr redus de produse de bază, a căror cerere pe piaţa mondială creşte în mod nesatisfăcător. În plus, veniturile provenite din aceste exporturi sînt într-atît de fluctuante încît reprezintă un obstacol deosebit de serios pentru planificarea economiei naţionale, expunînd-o la presiuni care fac dificilă executarea planurilor şi proiectelor de dezvoltare".

Raul Prebisch, secretar general al Conferinţei O.N.U. pentru comerţ şi dezvoltare, a vorbit în numele multor latino-americani cînd a spus că „este nevoie de acorduri internaţionale pentru ca să fie încununată de succes politica de dezvoltare economică şi socială internă — care în America Latină nu se desfăşoară cu rapiditatea şi vigoarea cerută de evenimente".

Discuţiile în legătură cu sporirea exporturilor şi îmbunătăţirea preţurilor au fost dintotdeauna foarte numeroase în America Latină, dar au lipsit de fiecare dată măsurile concrete în acest scop, tocmai ceea ce se aşteaptă să se obţină acum printr-o ofensivă în bloc a ţărilor latino-americane. Această acţiune va cuprinde:

— *Acorduri asupra produselor de bază.* În acest sens se poate aprecia că unul din cele mai mari succese economice realizate de America Latină în 1963 este stabilirea acordului internaţional al cafelei. În afară de cacao, nici un alt produs de bază nu pare să fie susceptibil în prezent de un acord asemănător.

— *Finanţarea exportului.* America Latină, în special Brazilia, va insista asupra reducerii avantajului de care se bucură naţiunile industrializate în privinţa creditelor pentru export. Ca prim pas, Banca Inter-americană de Dezvoltare va acorda în acest an împrumuturi pentru finanţarea comerţului continental.

În plus, e pe punctul de a se realiza un front unit pentru comerţul cu ţările socialiste.

America Latină nu numai că va cere ca Piaţa comună să abandoneze politica sa discriminatorie şi protecţionistă, dar va insista în stabilirea unui tratat asupra tarifelor vamale, preferenţial.

vocile Americii latine

S-a scris și se scrie mult despre America Latină. E ca un fel de redescoperire a acestei părți a lumii în care totul e contrast : peisajul, cînd deșert incandescent, cînd somptuoasă vegetație multicoloră, cînd lanț de munți inaccesibili ; mărturiile unor străvechi, fabuloase civilizații și trepidația modernă a cartierelor comerciale din marile orașe ; obiceiuri și datini cu adînci rădăcini în trecut, împletindu-se în viața de azi a popoarelor cu năzuința lor impetuoasă către o existență liberă și demnă. Geografi și istorici, arheologi și etnografi, economiști și sociologi, oameni politici și reporteri, bat continentul în toate sensurile, consemnîndu-și deseori impresiile și reflecțiile în volume. Ne oprim acum asupra a două din aceste lucrări — deosebit de semnificative prin optica autorilor lor. Unul dintre ei este William Benton, om politic și publicist cunoscut, specialist în problemele Americii Latine, fost secretar adjunct al Departamentului de Stat și apoi senator. Rezultatul observațiilor sale William Benton l-a concretizat în cartea *„The Voice of Latin America"* („Vocea Americii Latine"), apărută concomitent în S.U.A. și în Marea Britanie *).

Cel de al doilea autor este Lincoln Gordon : folosind prilejurile pe care i le-a oferit calitatea de ambasador al S.U.A. în Brazilia, el a scris cartea *„A New Deal for Latin America — The Alliance for Progress"* (O nouă politică față de America Latină — Alianța pentru progres), apărută recent **. (Menționăm că Gordon nu este diplomat de carieră, ci economist, profesor la Universitatea Harvard.)

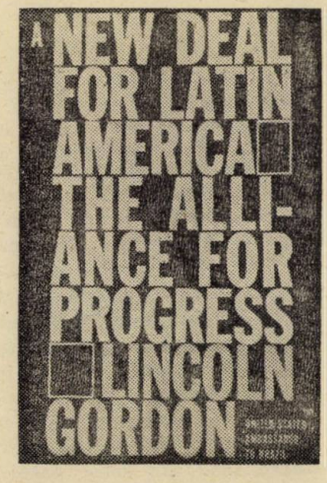

Cadillac și plug de lemn

Lucrarea lui Benton cuprinde un material informativ destul de bogat, relatări asupra convorbirilor avute de autor cu șefi de stat, miniștri, politicieni și, în fine, cîteva pasaje redactate în stilul însemnărilor de călătorie, care dau comentariului politic o notă de prospețime. „La Lima, Rio de Janeiro și în majoritatea orașelor mari, scrie el, am văzut, la umbra locuințelor ultramoderne, cocioabe îngrozitoare, în care își duce traiul într-o mizerie de nedescris 20 la sută din populația citadină. Am cinat, în acompaniament de orchestră, în palate prezidențiale cu pereți îmbrăcați în tapiserii și încărcați cu podoabe aurite din secolul trecut... Am văzut mii de limuzine aerodinamice, extravagante, în Caracasul care gîlgîie de petrol, iar în Peru am văzut indieni desculți înhămați la pluguri de lemn..." (pag. 17).

De la bun început, așadar, indiferent de convingeri și de obiective, călătorul care trece Rio Grande este nevoit să constate : America Latină nu are o singură voce. Indianul care își tîrăște plugul, aidoma strămoșilor săi de peste veacuri — și omul de afaceri din Caracas, la volanul Cadillacului, oare pot cînta la unison ?

*) Ed. Weidenfeld and Nicolson, Londra.
**) Editura Universității Harvard.

Și în privința situației învățămîntului superior, cartea conține date interesante. Autorul povestește că un profesor de fizică de la Universitatea din Buenos Aires a exclamat, arătîndu-i cu un gest cuprinzător universitatea : „Acești tineri argentinieni învață aici cum să devină niște paraziți și să preia frînele administrației" (pag. 126). Trecînd peste exagerarea voită a profesorului, trebuie evidențiat substratul spuselor sale. La acea universitate peste 36% din totalul studenților urmează facultățile de drept și de studii comerciale, la agronomie sînt înscriși 3,1 la sută și doar 3,2 la sută studiază științele exacte ! La nici o universitate din Argentina (țară pentru care, după cum se știe, zootehnia prezintă o uriașă însemnătate economică) nu se predau cursuri de zootehnie. De altfel, după cum subliniază Benton, *în întreaga Americă Latină nu se află decît 153 de agronomi cu studii superioare.* Aceasta la o populație de 200 000 000 de oameni, în majoritatea lor ocupați în agricultură...

Care este rezultatul stărilor de fapt constatate de Benton la sud de Rio Grande, cum se repercutează ele în conștiința maselor ? „Neliniștea și nemulțumirea — scrie el — sînt caracteristice pentru America Latină. Încă de la prima noastră escală, ministrul de externe al Mexicului ne-a avertizat că starea de spirit a tuturor popoarelor Americii Latine poate fi descrisă printr-un singur cuvînt : „NERĂBDARE" (pag. 2).

Nerăbdare determinată în primul rînd de înapoierea economică, de dependența față de trusturile străine. „Multe din țările Americii Latine — scrie Benton — obțin valută doar din exportul a 1—2 produse, de pildă cafea sau cupru. Sănătatea lor economică variază în funcție de fluctuațiile prețurilor la aceste mărfuri... O scădere de doi cenți la kilogram a prețului mondial al cuprului înseamnă o pierdere de 7 000 000 de dolari pentru statul chilian. S-a calculat că, în ultimii zece ani, scăderea prețului mondial al cafelei de la 60 de cenți la 40 de cenți pfundul (0,45 kg) a cauzat Americii Latine o pierdere de un miliard de dolari... Deoarece Statele Unite reprezintă piața lor cea mai importantă de desfacere, mulți latino-americani condamnă S.U.A., atunci cînd prețurile scad. Ni s-a amintit, ca un fapt «îndeobște cunoscut», că prețul cafelei este fixat la New York" (pag. 62).

William Benton este un admirator al „liberei inițiative" și caută să justifice activitatea marilor monopoluri nord-americane la sud de Rio Grande. Rînduri ca cele ce urmează par, deci, cu atît mai semnificative : „Businessmenii noștri, atît în S.U.A. cît și în afară, s-au angajat adesea în practici monopoliste, care în adevăr exploatează pe consumator ; în mod frecvent — chiar dacă inconștient — au menținut salariile la un nivel scăzut și au combătut crearea de sindicate libere ; ei au frînat dezvoltarea învățămîntului, s-au împotrivit asigurărilor sociale..." (pag. 52).

Dar dacă Santos nu se înșeală?

Autorul cărții „The Voice of Latin America" se arată alarmat de efervescența politică pe care a constatat-o pe tot parcursul călătoriei sale. Între altele,

el citează o scrisoare a Federației studenților chilieni, „document larg discutat în America Latină".

Autorul citează pe fostul președinte al Columbiei, Eduardo Santos : „După cum se prezintă situația, în America Latină se pregătește cea mai mare răsturnare din istorie. Peste 5—10 sau 15 ani, dacă Statele Unite nu vor acționa, veți vedea cum țară după țară va exploda". Iar Benton comentează : „Poate că Santos se înșeală, dar sper că însăși cartea mea demonstrează că pentru a nu greși, în formularea politicii lor, Statele Unite ar trebui să plece de la premisa că el are dreptate" (pag. 147).

Ce e de făcut ? Acestei întrebări încearcă să-i dea un răspuns atît Benton cît și Lincoln Gordon.

„Mitologie"

Rezultatele acestea se oglindesc expresiv în ceea ce Gordon denumește „unele mituri ciudate privind politica S.U.A. față de dezvoltarea Americii Latine" (pag. 26). Se pare că aceste „mituri" sînt foarte răspîndite, de vreme ce autorul se străduiește atît de mult să le infirme. „Unul din aceste mituri, scrie el, este că noi urmărim să coborîm prețurile produselor de export ale Americii Latine, de pildă cafeaua, și în schimb să ridicăm prețurile la mărfurile noastre exportate în America Latină... Apoi este mitul despre eforturile S.U.A. de a întîrzia industrializarea Americii Latine în scopul de a menține propriile noastre piețe de export...

O părere răspîndită printre economiștii Americii Latine este aceea că țările care exportă în special materii prime se află permanent într-o stare de inferioritate. Un alt mit ciudat susține că sprijinul S.U.A. pentru stabilizarea monetară în America Latină urmărește să servească unele interese egoiste nord-americane... Apoi sînt miturile privind profiturile pompate peste hotare de societățile străine, lucru discutat foarte mult în Brazilia..." (pag. 26—28, 49).

După cum se vede, nu este vorba de unul sau două „mituri" răzlețe, ci de o întreagă „mitologie", pe care însă rezultatele practice ale înfăptuirii programului Alianței pentru progres — după cum arată presa nord-americană — sînt departe de a o infirma.

Nu demult José Antonio Mayobre, secretarul executiv al Comisiei Economice a O.N.U. pentru America Latină, declara : „în fața întregii lumi a apărut clar că, după doi ani de aplicare a programului Alianței pentru progres, sîntem încă departe de a fi atins chiar și obiectivele minimale pe care ni le-am propus ; stagnarea, recesiunea economică domnesc în multe țări".

„La noi nu găsești filantropi"

Benton și Gordon preconizează mai multe soluții pentru ieșirea din impas. „Problema centrală — scrie cel dintîi — continuă să fie aceea de a atrage capitalul privat", înțelegînd prin aceasta, evident, în primul rînd capitalul nord-american („The Voice of Latin America", pag. 47). Aceeași idee este reluată în „A New Deal for Latin America" : O citire atentă a Cartei de la Punta del Este arată că inițiativei private îi revine rolul primordial. Ea este principalul izvor de inițiativă... (pag. 84).

Atît Benton cît și Gordon se declară în favoarea unor reforme, de pildă a unor transformări agrare, al căror caracter reiese însă din acest pasaj din „The Voice of Latin America", în care autorul redă aprobativ părerile interlocutorilor săi : „Președintele Lleras Camargo al Columbiei ne-a spus că țara sa dispune de pămînt berechet și că poate institui un program de reformă agrară fără a se lua pămînt de la proprietari... În Chile, președintele Alessandri ne-a relatat că programul său de reformă agrară, la fel ca acela al președintelui Camargo, nu are în vedere exproprierea sau fărîmițarea marilor domenii particulare, ci redistribuirea pămîntului stăpînit de stat... La Lima, premierul Beltrán ne-a explicat că în Peru există pămînt din belșug și că nu se resimte de fel nevoia să se ia pămîntul moșierilor. Pămîntul acesta în surplus se află dincolo de Anzi și este în prezent inaccesibil" (pag. 30—31).

Dar tocmai aceste ultime amănunte (dincolo de Anzi, inaccesibil) capătă parcă o valoare de simbol. De altfel, la rîndul său, însuși Lincoln Gordon observa în cartea sa : „Orice politician care vrea să-și facă o carieră trebuie să-și afirme atașamentul față de asemenea reforme, ca și față de patriotismul național sau față de maternitate. Dar, evident, cei care folosesc această frază nu au toți în vedere același lucru, și mulți, probabil, nici nu au în vedere ceva concret" („A New Deal for Latin America", pag. 103—104).

Dar tocmai aici stă fondul problemei.

La 14 decembrie 1963, Tad Szulc, timp de mulți ani corespondent al ziarului *New York Times* în diferite țări din America Latină, constata, făcînd un fel de bilanț al situației la sud de Rio Grande : „Cuvîntul «revoluție» revine cel mai des în discuțiile politice... Țările emisferei sudice reclamă schimbări radicale și o ridicare simțitoare a nivelului lor de trai".

Pe drept cuvînt se poate întreba cititorul ce folos practic mai pot avea, în condițiile unei asemenea efervescențe generalizate, propuneri ca cea a lui Benton... de a se muta de la Washington sediul Organizației Statelor Americane, pentru a contracara criticile aduse O.S.A. în sensul că aceasta „este o organizație captivă a S.U.A. și că politica ei urmărește apărarea intereselor S.U.A. și nu ale țărilor latino-americane" : „De ce să nu ridice Statele Unite, ele însele, problema mutării sediului O.S.A. într-o țară din America Latină, poate în Panama ?" (The Voice of Latin America, pag. 154). Evident, în lumina ultimelor evenimente, alegerea nu pare tocmai fericită.

Iată și o altă sugestie a lui Benton : „Lărgirea cîmpului de activitate în America Latină a organizațiilor filantropice din S.U.A. ar avea efectul extrem de dorit de a încuraja pe bogătașii din America Latină să inițieze singuri unele acțiuni filantropice. Familiile bogate ale Americii Latine sînt numeroase ; unele din ele chiar foarte, foarte bogate. Dar, după cum am mai arătat, nu am putut găsi nici urmă de tradiție filantropică privată. «La noi, nu găsești filantropi», ne-a retezat-o scurt Luis Alberto Sánchez din Lima" (ibid. pag. 177).

■

Constatînd că Alianța pentru progres nu a reușit să mobilizeze „energiile popoarelor și guvernelor" — așa cum se proclama chiar în primele rînduri ale Cartei de la Punta del Este — Lincoln Gordon consideră că principala deficiență constă în lipsa unei „mistici politice". Avem nevoie de o mistică politică, afirmă în mai multe rînduri Gordon. Dacă „mistica" pe care ar dori-o profesorul de la Harvard rămîne îndeajuns de nebuloasă, există în țările latino-americane o concepție cu totul nemistică și neavînd nimic comun cu Alianța pentru progres. Este, de pildă, concepția pe care o îmbrățișează eroul poemului „Ruga din America", de Carlos Castro Saavedra : „Mă numesc Carlos, sînt un om nou, sînt din America, trăiesc în sudul Americii, am un copil născut de curînd... aștept pîinea, pacea, iubirea, aștept mesele întinse..."

Vocile acestor Carlos mulți și anonimi sînt, în fond, adevăratele voci ale Americii Latine.

L. NIȚESCU

NICOLAS GRUNITZKY

Președintele Republicii Togo, Nicolas Grunitzky, care face în prezent o vizită oficială în Franța, a devenit șeful statului togolez după ce fostul președinte, Sylvanus Olympio, cumnatul și totodată principalul său adversar politic, a fost asasinat la 13 ianuarie 1963 de membrii unei junte militare.

La scurt timp după ce partidele dizolvate de fostul președinte au fost reînființate și și-au împărțit între ele locurile din Parlament, N. Grunitzky a format un guvern al unității naționale. Conducătorii unui număr de state africane n-au recunoscut cîtăva vreme noul guvern. După cîteva luni, în țară s-au ținut alegeri pentru Adunarea Națională, precum și un referendum pe marginea constituției care prevede îmbinarea regimului parlamentar cu cel prezidențial. În iulie 1963 Togo a intrat în Uniunea Afro-Malgașă.

Născut în 1913, la Atakpame, oraș din centrul Republicii Togo, Nicolas Grunitzky a fost curînd separat de tatăl său de origine germană, rămînînd sub influența mamei sale descendentă dintr-o veche familie togoleză. După absolvirea liceului Millet din Aix-en-Provence, tînărul Grunitzky urmează cursurile Școlii speciale de lucrări publice din Paris.

În timpul războiului, încadrîndu-se în organizația „Combat", el devine un militant al mișcării gaulliste togoleze. La sfîrșitul războiului, Grunitzky creează Partidul togolez al programului (P.T.P.) care, în 1959, se transformă în Uniunea democratică a populațiilor din Togo.

În cursul actualei sale călătorii în Franța, N. Grunitzky a reîntîlnit un mare număr dintre colegii săi din Adunarea Națională franceză, unde el a reprezentat mult timp populația Togo-ului. În 1956, Grunitzky este ales delegat în Adunarea teritorială togoleză. În același an el este reales deputat în Adunarea Națională franceză și numit prim-ministru al Republicii autonome Togo, funcție în care este înlocuit de Sylvanus Olympio după alegerile din aprilie 1958. După această dată Grunitzky hotărăște să părăsească formal arena politică și activează numai ca deputat în Adunarea națională togoleză. În perioada 1958—1963, Grunitzky se consacră în special activității de afaceri. Refugiindu-se în Dahomey, el a condus timp de cinci ani o întreprindere de lucrări publice pe care o crease la Cotonou.

Devenind șeful statului togolez, Nicolas Grunitzky a fixat într-o serie de declarații programul său de guvernămînt. „Independența politică — a spus el, nu poate fi realizată fără o independență economică. Or, aceasta nu constă în stagnare, ci în progres, în dezvoltare"

R. G.

Comisiile economice O.N.U.

Consiliul Economic și Social al O.N.U. *), organ în atribuțiile căruia Carta Națiunilor Unite a înscris problemele privind realizarea colaborării internaționale în aceste domenii, este ajutat în activitatea sa de numeroase organisme subsidiare și în primul rînd de comisiile economice regionale, în prezent în număr de patru. Constituirea acestora a fost determinată de necesitatea resimțită de către state de a studia și analiza multilateral o serie de probleme și fenomene de ordin economic pe o bază regională geografică.

Sfera preocupărilor Comisiilor economice se extinde asupra ansamblului problemelor cunoașterii potențialului, căilor de dezvoltare economică în zona respectivă, precum și asupra relațiilor comerciale atît între statele ce o alcătuiesc, cît și dintre acestea și restul lumii.

Comisia economică pentru Europa, C.E.E., cu sediul la Geneva, se compune din 29 de state membre (inclusiv S.U.A. și Canada). În primii ani de după cel de-al doilea război mondial, C.E.E. s-a ocupat îndeosebi de probleme urgente privind reconstrucția economică. C.E.E. și-a creat organe subsidiare — comitete, subcomitete, grupe de lucru pe ramuri economice : energie electrică, agricultură, cărbune, lemn, comerț, transporturi etc.

Ultima sesiune a C.E.E. a acordat o deosebită atenție problemelor colaborării economice internaționale, dezvoltării comerțului între țările europene aparținînd unor sisteme social-politice diferite, programului economic al dezarmării, pregătirii de cadre pentru țările în curs de dezvoltare.

Reprezentantul R. P. Romîne, Gogu Rădulescu, a fost ales vicepreședinte al C.E.E. în sesiunea 1959—1960 și președinte al C.E.E. în sesiunea 1961—1962.

Comisia economică pentru Asia și Extremul Orient, C.E.A.E.O., cu sediul la Bangkok, se compune din 24 de state membre și 4 membri asociați (la activitatea C.E.A.E.O. participă, de asemenea, Australia, S.U.A., Franța, Noua Zeelandă, Olanda, Belgia, Marea Britanie, U.R.S.S.). C.E.A.E.O. s-a ocupat în ultimii ani cu studierea unor aspecte ale dezvoltării economice în țările Asiei și Extremului Orient. În urma propunerilor C.E.A.E.O. au fost înființate două institute regionale pentru probleme de construcții (în Indonezia — pentru construcțiile în țări avînd o climă umedă, iar în India — pentru cele cu o climă caldă și uscată). A fost constituit, de asemenea, un Birou regional de luptă împotriva inundațiilor și pentru punerea în valoare a resurselor hidraulice.

Sesiunea C.E.A.E.O. care are loc actualmente la Teheran dezbate în special necesitatea industrializării și a colaborării economice, probleme privind raporturile dintre prețurile materiilor prime și cele ale produselor industriale pe piața mondială, precum și politica practicată de unele state occidentale în comerțul cu țările zonei respective. La lucrările sesiunii participă și o delegație de observatori ai R. P. Romîne.

Comisia economică pentru America Latină, C.E.P.A.L., cu sediul la Santiago de Chile, se compune din 24 de state membre, inclusiv S.U.A., Anglia, Franța, Olanda, Belgia și 2 membri asociați.

În centrul atenției ultimelor sesiuni ale acestei Comisii au stat problemele necesității dezvoltării economice și făuririi unei industrii moderne în țările Americii Latine. Totodată statele membre au relevat dezavantajele schimburilor comerciale cu o serie de state occidentale producătoare de echipament necesar industrializării. Problemele dezechilibrului în exportul unor produse ale țărilor latino-americane au fost de asemenea viu dezbătute.

Comisia economică pentru Africa, C.E.A., are sediul la Addis-Abeba și numără 15 state membre și 8 membri asociați. Recenta sesiune a C.E.A. s-a ocupat de probleme privind necesitatea elaborării unei politici economice africane unitare în domeniul formării de cadre, căile dezvoltării agriculturii statelor regiunii, nevoile planificării. La această sesiune s-a propus construirea unei căi ferate africane, cu o magistrală transsaharianâ, organizarea unui institut de dezvoltare african pentru economie și planificare, la Dakar, cu filiale la Lusaka și Cairo, crearea unei bănci africane și unui institut pentru pregătirea cadrelor necesare comerțului exterior al statelor africane.

La sesiunea de la Addis-Abeba a participat și o delegație de observatori ai R. P. Romîne.

■

Preparativele în vederea elaborării propunerilor destinate Conferinței mondiale pentru comerț și dezvoltare care va începe la 23 martie la Geneva au prilejuit Comisiilor economice O.N.U. o intensă activitate. Țările Europei, Asiei și Extremului Orient, Americii Latine, Africii, au evocat cu multă insistență la sesiunile Comisiilor economice respective necesitatea stimulării dezvoltării economice mondiale și lichidării decalajului existent în această privință între diferitele regiuni ale lumii pe baza unor criterii eficace, acceptabile și avantajoase pentru toate statele. S-a subliniat în aceeași ordine de idei imperioasa necesitate a așezării relațiilor comerciale internaționale pe un fundament trainic prin înlăturarea discriminărilor de orice fel.

Totodată, la ultimele sesiuni ale Comisiilor economice O.N.U. s-a manifestat cerința ca aceste organisme să-și sporească aportul la găsirea unor soluții realizabile problemelor pe care le au în față țările regiunilor respective.

C. P.

*) Fișierul revistei LUMEA nr. 3/1964 a fost consacrat Consiliului Economic și Social.

presa ACUM 50 DE ANI

Aviatorul francez Blériot a fost invitat la Sofia pentru a organiza serviciul aeronautic bulgar.

Între reprezentanții mai multor guverne se duc tratative pentru convocarea unei conferințe financiare internaționale. Nu se ajunge însă la un acord cu privire la data și locul conferinței.

Compozitorul Puccini a iscălit cu doi impresari din Viena un contract prin care se obligă să scrie o operă comică ce va fi reprezentată la Viena la începutul anului 1915.

Din Tanger sosesc știri că trupele franceze din Maroc au înăbușit răscoala Kabililor. În luptele ce s-au dat au căzut și mulți francezi.

S-a încheiat o convenție poștală sîrbo-romînă, prevăzînd ca telegramele din Rusia destinate Serbiei, Muntenegrului și Greciei să nu mai fie transmise prin Austro-Ungaria, ci prin Romînia.

La Turnul Eiffel, la Paris, s-a făcut o experiență cu un nou aparat de telefon fără fir construit de prof. Marzi. Într-un sat aflat la 360 km depărtare cînta un tenor acompaniat la orchestră : el a fost auzit cu claritate de experimentatorii aflați în turn.

Criza de guvern din Italia continuă. După consultările infructuoase, Sidney Sonnino comunică regelui Victor Emanuel că nu poate alcătui un cabinet. Misiunea de a forma un nou guvern o primește Salandra.

POȘTA REDACȚIEI

La rubrica „Reflector" ați amintit de un „sondaj Gallup" efectuat în rîndurile cetățenilor americani. Ce semnificație are această expresie, ce înseamnă un „sondaj Gallup" ?

La rubrica „Lumea într-o săptămînă", în corespondența din Londra intitulată „În Camera Comunelor", se amintește despre ministrul de război al Angliei Thorneycroft, iar cu cîteva rînduri mai jos, în aceeași relatare, se vorbește despre ministrul de război Dennis Healey, din „cabinetul fantomă". Ce reprezintă în fond acest „cabinet fantomă", căci se știe că o țară are numai un ministru de război, nu mai mulți.

FLORIAN GH. SASSU, București

În Statele Unite există așa-numite „institute de sondare a opiniei publice". Unul dintre cele mai cunoscute este cel condus de George Gallup, care publică regulat rezultatele anchetelor sale în New York Herald Tribune și în alte ziare. Principiul după care se efectuează sondajele de opinie este următorul : se selecționează un număr de persoane reprezentînd diverse pături ale populației și — considerîndu-se că punctul lor de vedere reprezintă o medie a opiniei americane despre o problemă sau alta — li se pun o serie de întrebări la care trebuie să răspundă cu da sau nu. Procentajele obținute sînt date publicității.

*

În Anglia există obiceiul ca partidul de opoziție să-și desemneze un așa-numit „cabinet fantomă". Membrii acestuia nu au funcții efective în stat, dar își fac cunoscute părerile despre problemele care ar ține de resortul lor dacă ar fi cu adevărat miniștri. În principiu, dacă partidul de opoziție vine la putere, membrii „cabinetului fantomă" devin membri ai cabinetului britanic.

Prof. N. Rădulescu, comuna Săcele ; elev N. Dobre, comuna Sinoe, raionul Istria.

În Arabia Saudită se aplică și acum pedepse medievale — de pildă, tăierea brațului — ca sancțiune pentru furt.

E. Victor, Craiova.

Volumul III din „Etnografia Continentelor" a apărut abia de curînd în limba rusă. Editura științifică ne-a comunicat că traducerea lui figurează în planurile sale, fără a putea preciza pentru moment data la care va ieși de sub tipar.

Elena Groza, Baia Mare.

Piesa scriitorului vest-german Rolf Hochhut, „Der Stellvertreter" („Vicarul"), critică acele cercuri ale înaltei ierarhii catolice care, în timpul celui de al doilea război mondial, nu au luat atitudine hotărîtă contra genocidului comis de hitleriști împotriva evreilor.

Cealaltă întrebare formulată de dv. am transmis-o revistei Cinema.

Ioan Robu, mecanic de locomotivă, Adjud.

Insulele Filipine s-au aflat multă vreme sub dominația colonială a Spaniei. De aici frecvența numelor proprii și a denumirilor geografice cu rezonanță latină.

Despre guvernatorul Hammarskjoeld și despre capitala Pakistanului, am răspuns la „Poșta redacției" în numerele precedente ale revistei.

Aurel Florea, elev, Huși.

Atunci cînd un diplomat este declarat „persona non grata", el este obligat să părăsească teritoriul țării, de obicei în termen de 24 de ore.

Care este formula exactă : „forță multilaterală" sau „forță nucleară multilaterală" ?

GH. BUZARU, Bacău

Forța nucleară multilaterală, pe care Statele Unite își propun să o creeze cu contribuția partenerilor lor din N.A.T.O., a devenit o noțiune frecventă în presa internațională. În numărul de față al revistei, la rubrica „Puncte de vedere", puteți citi un articol consacrat acestei probleme de ziaristul american C. Sulzberger. Adesea, pentru prescurtare, se folosesc numai cuvintele „forță multilaterală", subînțelegîndu-se însă caracterul ei nuclear.

Samoil Zgîrcențianu, Horezu.

Probleme ca începuturile școlii românești, primii poeți, marii poeți români, meritele istorice ale lui Mihai Viteazu și Ștefan cel Mare, personalitatea lui Tudor Vladimirescu etc. nu pot fi tratate în paginile revistei noastre care, așa cum pe bună dreptate ați observat, este o revistă de politică externă. Există publicații specializate care scriu sau pot scrie pe temele sugerate de dv.

Gheorghe Brîndușe, muncitor, Timișoara.

Marșurile păcii sînt organizate de mișcările pentru pace din diverse țări. Unele au loc sub egida Consiliului Mondial al Păcii, altele se datoresc inițiativei unor organizații naționale reunite.

Revista noastră nu își propune să reproducă emisiuni radiofonice.

C. Cîrlig, București.

Am reținut sugestia dv. de a scrie la rubrica „Fișier" despre titlul de „doctor honoris causa". Pentru istoricul diferitelor valute vă propunem să vă adresați revistei Viața economică.

Laszloffy Aladár, Cluj.

O parte din precizările trimise de dv. au apărut într-un număr precedent la „Poșta redacției".

Theodor Nicolescu, Ploiești.

Guvernatorul general al Australiei este William Philip Sidney, viconte de l'Isle.

Aurel Scorța, com. Vingard, raionul Sebeș, și Petre Podea, București.

Rubrica noastră „Fișier" își propune să explice noțiunile de „dicționar politic" care vă interesează.

V. Podariu, Cluj.

Întrebările puse de dv. nu sînt de resortul unei reviste de politică externă. Ar fi mai bine să vă adresați ziarului Făclia.

Hera Rozemberg, Huși.

Planul Beeching prevede restructurarea sistemului feroviar britanic prin reducerea unui număr de stații de cale ferată și linii periferice, precum și alte măsuri care ar avea ca rezultat micșorarea numărului muncitorilor feroviari. Acesta este motivul pentru care el întîmpină opoziția celor direct interesați.

Ne-am notat, de asemenea, sugestiile primite de la : Roland Schilling, Hunedoara, Lucian Leon, Huși, colectivul Direcției Regionale Loto-Pronosport, Tîrgu Mureș, G. Pascalău, Brașov, Alex. Mihail, București, M. Zaharescu, com. Gheorghe Doja, raionul Slobozia, A. Felea, Iași, I.V.M. Tr. Măgurele, Ion Frasin, Bacău.

Întrebări și răspunsuri

La 10 martie în R.A.U. au avut loc alegeri pentru Adunarea Națională. În ce fel este organizată puterea de stat în această țară ?

Potrivit constituției proclamate în martie 1958 care a rămas în vigoare în urma declarației din noiembrie 1961, președintele republicii este șeful statului. Puterea legislativă aparține Adunării Naționale. Numărul membrilor ei și data alegerilor sînt stabilite prin decrete prezidențiale. La 10 martie au fost aleși 350 de deputați, cîte doi din partea fiecărei circumscripții electorale. Potrivit legii electorale în vigoare, una din condițiile pentru prezentarea candidaturii este apartenența la Uniunea Socialistă Arabă, singurul partid legal din R.A.U.

Puterea executivă aparține președintelui republicii care o exercită conform prevederilor constituției. Președintele are dreptul să inițieze legi sau să se opună adoptării lor. El este comandantul forțelor armate, poate declara stare excepțională și încheia tratate. În septembrie 1962, președintele R.A.U. a inițiat constituirea unui Consiliu Prezidențial format din 12 persoane (Nasser este președintele acestui Consiliu) și a unui Consiliu executiv format din 25 de persoane.

Consiliul Prezidențial, organul suprem al puterii de stat, stabilește politica generală a statului pe plan economic, social și politic. Consiliul executiv are în sarcină aplicarea politicii generale a statului conform legilor în vigoare și hotărîrilor adoptate de Consiliul Prezidențial. El dă directive miniștrilor și organelor guvernamentale și coordonează activitatea lor.

În urma alegerilor din februarie 1962 a fost alcătuit un organ denumit Congresul Național al Forțelor Populare, cuprinzînd 1750 de membri (1500 aleși și 250 numiți prin Decret Prezidențial), care are sarcina elaborării unei noi constituții și discutarea și aprobarea unui program de dezvoltare a țării în următorul deceniu.

Care este statutul politic al Groenlandei ?

Cea mai mare insulă din lume — Groenlanda — a fost timp de mai mult de două secole o colonie a Danemarcei, izolată de restul lumii. Pînă la cel de-al doilea război mondial, străinilor le era interzis să intre în țară. Economia și întreaga viață a țării era dirijată de la Copenhaga. În timpul războiului, Danemarca, ocupată de Germania hitleristă, a pierdut contactul cu Groenlanda, care a căzut sub protectoratul militar al S.U.A. La începutul anului 1950 guvernul danez a proclamat Groenlanda „parte integrantă" a Danemarcei, transformînd-o într-o regiune a sa. Legal, Groenlanda este o regiune egală în drepturi cu Regatul Danez. În realitate însă, în Folketingul danez deputații Groenlandei formează un grup național aparte și nu participă la discutarea problemelor ce nu privesc direct țara lor.

Breviar

3 martie

Ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al R. P. Române în India, Aurel Ardeleanu, a prezentat scrisorile de acreditare președintelui Indiei, Sarvapalli Radhakrishnan.

4 martie

Direcția Tîrgului Internațional de primăvară de la Leipzig a premiat cu medalia de aur instalația românească de foraj 3 DH 200 pentru înaltul nivel tehnic și modul de prezentare.

— La Atena a avut loc, în sala Clubului oamenilor de artă și litere, vernisajul expoziției de planșe cu fotografii „Monumente arheologice din Romînia", organizată de Comitetul național grec pentru U.N.E.S.C.O., în colaborare cu Comitetul național român pentru U.N.E.S.C.O.

6 martie

La Tokio s-a deschis o expoziție românească de artizanat.

— A fost semnat în Capitală planul de colaborare științifică pe anul 1964 între Academia Republicii Populare Române și Academia de Științe a U.R.S.S.

— La Ministerul Comerțului Exterior s-a semnat Protocolul comercial pentru stabilirea listelor de mărfuri care vor constitui obiectul schimburilor în anul 1964 între R. P. Română și Turcia.

7 martie

La Roma a avut loc festivitatea donării unei biblioteci de cărți românești, oferite de I.R.R.C.S. și Ministerul Învățămîntului din R. P. Română, lectoratului de limba și literatura română de la Universitatea din Pisa.

9 martie

Guvernul Republicii Populare Române și guvernul Republicii Italia au convenit să ridice la rangul de ambasadă legațiile lor respective de la Roma și București.

10 martie

Președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Române, Gheorghe Gheorghiu-Dej, a primit pe trimisul extraordinar și ministrul plenipotențiar al Japoniei la București, Takeso Shimoda, care și-a prezentat scrisorile de acreditare.

— S-a semnat la Sofia Protocolul privind schimbul de mărfuri și plățile pe anul 1964 între R. P. Română și R. P. Bulgaria.

lumea

Săptămînal de politică externă editat de Uniunea Ziariștilor din Republica Populară Română

Redactor șef GEORGE IVAȘCU

Redacția și administrația : București, Piața Scînteii 1, Tel. 17.60.10

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

Un surîs în plină vară

O producție
a studioului cinematografic
„București"

film
în
culori

SCENARIUL: Dumitru Radu Popescu
REGIA : Geo Saizescu
IMAGINEA : George Cornea
MUZICA : Radu Șerban
DECORURI : Virgil Moise
ÎN ROLURILE PRINCIPALE: Sebastian Papaiani, Florina Luican, Silvia Fulda, Dem. Rădulescu, Matei Alexandru, George Constantin, Nineta Gusti, Draga Olteanu, Catița Ispas.

2 lei

PE URMELE ISTORIEI

Documentar: CEYLON

SENTINŢA DE LA DALLAS

CONFERINŢA O.N.U. PENTRU COMERŢ ŞI DEZVOLTARE

12
Joi, 19 martie 1964

Săptămîna pe glob:

PARIS
WASHINGTON
NICOSIA
BRASILIA

lumea

Apele Nilului nu vor distruge acest monument: străvechiul sfinx de la Oudi el Sebouah va fi demontat, bucată cu bucată; în schimb, ele vor reda agriculturii egiptene pământuri noi, pe care a luat ființă primul șantier al barajului de la Assuan.

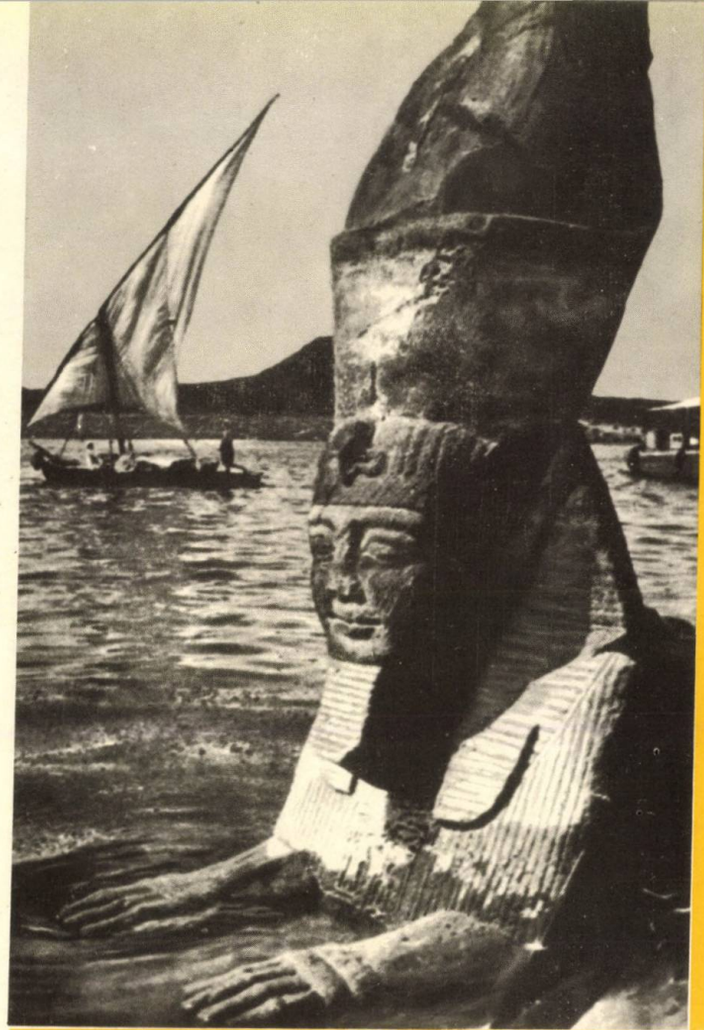

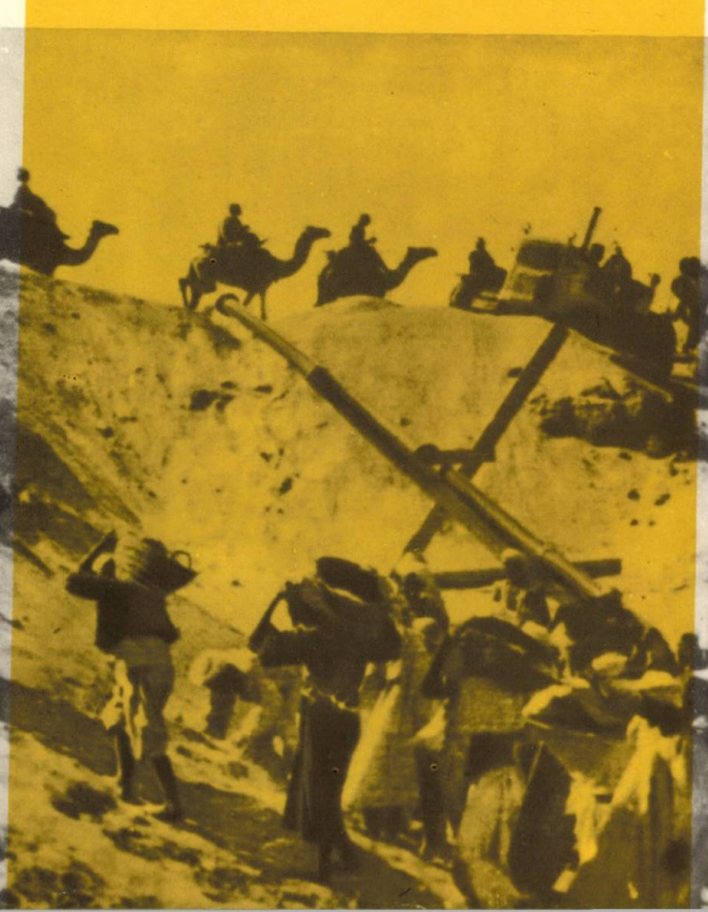

lumea

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ
EDITAT DE UNIUNEA ZIARIŞTILOR
DIN REPUBLICA POPULARĂ ROMÎNĂ
Anul II
nr. 12 (21) 19 martie 1964

În acest număr:

■ **COMENTAR:** COMERŢ ŞI DEZVOLTARE, de Costin Murgescu (p. 2).

■ DELEGAŢIA COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI MUNCITORESC ROMÎN S-A ÎNAPOIAT ÎN CAPITALĂ (p. 3).

■ **SĂPTĂMÎNA PE GLOB:** NICOSIA — O nouă etapă (p. 4). PARIS — Preşedintele de Gaulle în Mexic (p. 5). Alegerile cantonale (p. 6). STOCKHOLM — Conferinţa „Nordul — zonă denuclearizată" (p. 7). MADRID — Cealaltă faţă... (p. 8). WASHINGTON — Cîteva precizări oficiale (p. 8). LONDRA — Discuţii despre naţionalizări (p 9). BRASILIA — Problema agrară la ordinea zilei (p. 10). BANGKOK — Implicaţiile unor diferende (p. 11). DALLAS — A doua viaţă a lui Ruby (p. 12).

■ CONFERINŢA O.N.U. PENTRU COMERŢ. OPINIA PUBLICĂ DESPRE COMERŢUL INTERNAŢIONAL (p. 13-15).

■ **INTERVIU:** Cu Michel Maurice-Bokanowski, ministrul industriei al Franţei (p. 16).

■ **ARTICOLE:** PROBLEME ACTUALE CANADIENE, de Eugen Obrea (p. 17). PE URMELE ISTORIEI: 15 MARTIE 1939, de Ştefan Cornu (p. 20). CEYLON, de Ileana Nicolaescu (p. 22).

■ **PUNCTE DE VEDERE DIN PRESA MONDIALĂ:** Le Monde diplomatique, Mirovaia Ekonomika, New York Herald Tribune, Le Figaro littéraire, Die Welt, Combat.

■ **PROFIL, FIŞIER** (p. 31). **POŞTA REDACŢIEI** (p. 32).

COMERȚ ȘI DEZVOLTARE

Sîntem în ajunul Conferinței Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare, poate cea mai importantă acțiune inițiată de O.N.U. în domeniul economic.

La originea acestei conferințe stă un fenomen îndelung dezbătut în literatura de specialitate : deteriorarea raporturilor de schimb („terms of trade") pentru țările exportatoare de materii prime și înrăutățirea situației lor pe piața mondială. Consecință a împărțirii imperialiste și colonialiste a lumii în regiuni industriale dezvoltate și regiuni condamnate la exportul cvasi-exclusiv de materii prime și produse agricole, — fenomenul a căpătat o acuitate excepțională în vremea noastră, cînd sistemul colonial s-a prăbușit și pe harta lumii au apărut zeci de state noi, care năzuiesc să-și dezvolte forțele de producție și să-și consolideze independența economică. Or, evoluția amintită a raporturilor de schimb — mai cu seamă în condițiile revoluției tehnice contemporane — dezavantajează țările în curs de dezvoltare, frînîndu-le (iar, uneori, paralizîndu-le chiar) eforturile în vederea industrializării și a diversificării economiilor lor naționale, întîrziindu-le recuperarea rămînerii în urmă.

Pornind de la acest fapt, studiile făcute în diverse țări, ca și în cadrul organismelor și diferitelor grupe de experți ai O.N.U., au ajuns la concluzia că problema nu poate fi privită și soluționată separat și independent de ansamblul anomaliilor care s-au acumulat în comerțul mondial în ultimele două decenii (discriminări de natură politică, bariere artificiale ridicate în calea schimburilor internaționale, dificultăți în asigurarea de piețe de desfacere pentru produsele finite și semifinite ale țărilor care se industrializează, neajunsuri grave în mecanismele existente de finanțare a dezvoltării etc.).

Analizată în întreaga ei complexitate actuală, situația comerțului internațional a dus — încă din perioada pregătitoare a Conferinței care va începe la Geneva la 23 martie — la conturarea unor premise esențiale pentru reușita acesteia.

a) În primul rînd, nu este suficient să se ia măsuri limitate care să împiedice numai agravarea în continuare a tendințelor negative de pe piața mondială, ci au devenit imperios necesare măsuri energice, capabile să inaugureze o nouă politică comercială internațională cu scopul de a transforma comerțul internațional într-un instrument al dezvoltării.

b) În al doilea rînd, datorită interdependenței schimburilor internaționale, rezolvarea problemelor particulare care se pun pe piața mondială diferitelor țări, grupe de țări sau continente, nu poate fi obținută decît în cadrul unei reglementări de ansamblu a relațiilor economice și comerciale internaționale pe temelia respectului reciproc al independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi și avantajului reciproc, neamestecului în treburile interne ale altora. Din acest punct de vedere ni se pare de bun augur pentru lucrările Conferinței faptul că raportul secretariatului general, pornind de la teza că orice obstacol ridicat într-un sector al schimbului este resimțit pînă la urmă de toți, sugerează participanților să caute soluții realiste și practice problemelor care-i preocupă și relevă ca un element pozitiv împrejurarea că se recunoaște tot mai larg necesitatea „de a se respecta sistemul comercial al celeilalte părți și de a se face eforturi în vederea adaptării politicii în așa fel încît să se ajungă la aranjamente reciproc avantajoase".

c) În sfîrșit, se impune tot mai mult convingerea că este necesară crearea unui nou mecanism instituțional în domeniul comerțului mondial și întărirea rolului O.N.U. în viața economică internațională.

Dacă pregătirea Conferinței de la Geneva a pus în lumină o serie de elemente fundamentale în legătură cu care există un consens destul de larg, ea a relevat în același timp diversitatea de opinii în legătură cu numeroasele puncte de pe ordinea de zi. Este de așteptat așadar că nu va fi ușor ca la Conferință să se găsească soluții unanim acceptate pentru toate problemele actuale ale comerțului internațional. Dar se poate aștepta și este necesar ca la Conferință să se facă în această direcție primii pași — care sînt poate și cei mai dificili — și să se creeze cadrul necesar soluționării lor treptate.

În măsura în care va marca un început în această direcție, Conferința va contribui deopotrivă la progresul economic al omenirii și la întărirea păcii, deoarece, așa cum a subliniat încă mai demult tovarășul Gheorghiu-Dej, „Coexistența pașnică și comerțul internațional sînt strîns legate și se condiționează reciproc. Slăbirea încordării favorizează comerțul în care sînt interesate toate statele, iar dezvoltarea legăturilor economice este un factor al consolidării păcii".

Bazîndu-se pe această concepție, Republica Populară Romînă acordă o deosebită însemnătate Conferinței Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare. Romînia a fost, după cum se știe, una din primele țări în care s-a constituit un comitet național în vederea pregătirii participării la Conferință, iar la ultima sesiune a Adunării Generale a O.N.U. — reactualizînd o inițiativă a sa datînd încă din 1957 — a propus un proiect de rezoluție, adoptat în unanimitate, în care se spune : „Adunarea Generală acordînd o importanță specială necesității unei declarații asupra cooperării economice internaționale, ca mijloc care să favorizeze relații economice sănătoase, stabile și echitabile între toate statele și să stimuleze eforturile în vederea progresului economic și social al tuturor popoarelor lumii... își exprimă speranța că examinarea acestor probleme în Comitetul pregătitor al Conferinței Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare și la Conferință va contribui la accelerarea definitivării și adoptării de principii ale cooperării economice internaționale". Republica Populară Romînă a acordat de asemenea întregul său sprijin Declarației comune prezentată la ultima sesiune a Adunării Generale a O.N.U. de către 75 de țări în curs de dezvoltare în legătură cu Conferința pentru comerț și dezvoltare. Este necesar să fie reamintite totodată propunerile pe care guvernul romîn le-a făcut în legătură cu problemele ce urmează a fi dezbătute la Conferință. Aceste propuneri, în afară de problema adoptării principiilor de care ne-am ocupat mai sus, atrag atenția asupra importanței și utilității acordurilor comerciale de lungă durată pentru stabilitatea și dezvoltarea schimburilor comerciale internaționale ; subliniază rolul pozitiv pe care îl pot avea livrările pe credit de bunuri de echipament destinate construcției de unități industriale, proprietate exclusivă a țării care primește asemenea credite, rambursabile prin cote-părți convenite din producția proprie obținută ; relevă importanța pe care utilizarea în scopuri pașnice a resurselor eliberate prin dezarmare o poate avea pentru comerțul internațional și dezvoltarea economică.

Republica Populară Romînă, întemeindu-se pe rezultatele pe care le obține în procesul său de dezvoltare economică, extinde schimburile comerciale cu tot mai numeroase țări din întreaga lume ; în acest cadru general, ea acordă o atenție deosebită relațiilor cu țările Asiei, Africii și Americii Latine. Este semnificativ în această privință faptul că în primii trei ani ai șesenalului volumul schimburilor noastre comerciale cu țările în curs de dezvoltare din aceste continente a crescut de peste două ori. Cu unele din aceste țări, Romînia are încheiate acorduri comerciale de lungă durată și dezvoltă totodată și alte forme de colaborare economică, tehnică, în procesul formării de cadre etc.

Pregătindu-se în vederea Conferinței pentru comerț și dezvoltare, specialiștii din țara noastră au studiat cu atenție propunerile făcute în diferite țări și de către diferite organisme internaționale în legătură cu problemele care vor fi dezbătute la Geneva. Ei nădăjduiesc că, la Conferință, toate delegațiile vor aborda cu realism și într-un spirit de cooperare problemele puse în discuție, vor lua atent în considerare necesitățile țărilor în dezvoltare și vor căuta cu răbdare punctele de interferență între diferitele poziții și interese, în așa fel încît să se poată ajunge la rezolvări acceptabile pentru toți participanții. Este una din condițiile imperioase pentru ca apropiata Conferință să justifice speranțele legate de ea.

Costin MURGESCU

Membru al Comitetului național de pregătire a Conferinței O.N.U. pentru comerț și dezvoltare